

100 BŪDŲ KAIP PAGERINTI DĖSTYMĄ: DĖSTYTOJO KNYGA Į STUDENTĄ ORIENTUOTAS MOKYMAS IR MOKYMASIS

Ši knyga buvo parašyta kaip dalis Erasmus+ projekto Pagalba dėstytojams organizuojant į studentą orientuotas studijas.

Autorių teisės

Šio tinklalapio medžiaga bei tekstas ir paveikslėliai, apsaugoti autorių teisėmis. Jie negali būti kopijuojami, perspausdinami, parsisiunčiami, skelbiami, perduodami bet koku būdu, išskyrus savo asmeninį, nekomercinį naudojimą. Bet kuriuo kitu medžiagos neudojimo atveju, turi būti gautas išankstinis autorių sutikimas. Šios svetainės duomenų negalima platinti ar kopijuoti komerciniais tikslais.

100 BŪDŲ PAGERINTI DĖSTYMĄ: DĖSTYTOJO KNYGA Į STUDENTĄ ORIENTUOTAS MOKYMAS IR MOKYMASIS

Turinys

1 Į STUDENTĄ ORIENTUOTO MOKYMO IR MOKYMOŠI SAŲVOKA	8
2 GEROSIOS PATIRTIES PAVYZDŽIAI SLOVĒNIJOJE.....	15
2. 1 Geroji patirtis mokymo procese	15
2.1.1. Mokymasis įvairių dalykų integracijos ir vizito į užsienio įmones pagalba – Austrija (parengė Jelka Bajželj, MA).....	15
2.1.2 Patirtinis mokymasis (parengė dr. Valerija Balkovec).....	17
2.1.3 Mokymasis tyrimų pagalba: globali partnerystė švietime (parengė dr. Annmarie Gorenc Zoran ir Iris Fink, MA).....	18
2.1.4 Projektinis mokymasis/tyrimas (parengė dr. Maja Gaber).....	20
2.1.5 Praktinė studentų patirtimi grindžiama diskusija (parengė dr. Irena Marinko)	22
2.1.6 Diskusija šiuolaikine jaunąją kartą dominančia tema: literatūros kūrinio pritaikymas problemų darbo vietoje sprendimui (parengė dr. Irena Marinko)	23
2.1.7 Diskusija šiuolaikine jaunąją kartą dominančia tema: populiarus filmo pritaikymas mokymosi tikslams (parengė dr. Irena Marinko)	24
2.1.8 Mokymasis pristatant studentų praktinės gerosios patirties pavyzdį (parengė dr. Irena Marinko).....	25
2.1.9 Studentų praktinės veiklos apmąstymas – realių darbinių situacijų problemų sprendimas (parengė dr. Irena Marinko)	26
2.1.10 Patirties apmąstymas – diskusijomis paremtas darbinės situacijos problemų sprendimas (parengė dr. Irena Marinko)	26
2.1.11 Vaidinimas – priėmimo į darbą pokalbis (parengė dr. Irena Marinko).....	27
2.1.12 Studentų laiko planavimo įgūdžių lavinimas (parengė dr. Irena Marinko).....	28
2.1.13 Atvejo analizė – prioritetų įvardinimas ir taktiškas bendravimas (parengė dr. Irena Marinko).....	29
2.1.14 Darbinės patirties apmąstymas: kaip išvengti pykčio paskatintų konfliktų (parengė dr. Irena Marinko)	30
2.1.15 Komandinis mokymasis: TV šou rengimas (parengė dr. Irena Marinko).....	31
2.1.16 Suvaidintos situacijos analizė: prašymo priimti į darbą vertinimas (parengė dr. Irena Marinko).....	32
2.1.17 Tyriminis mokymasis: mokymosi įmonėje planavimas (parengė dr. Irena Marinko).....	33

2.1.18 Literatūros šaltinių citavimas kursiniuose ir baigiamuosiuose darbuose: informacinio raštingumo pagrindai (parengė dr. Irena Marinko).....	34
2.1.19 Situacijos analizė: literatūros ir šaltinių sąrašo klaidų taisymas (parengė dr. Irena Marinko).....	35
2.1.21 Informacijos tiriamajam ir/arba baigiamajam darbui paieška: informacinio raštingumo pagrindai (parengė dr. Irena Marinko)	37
2.1.22 Užsienio kalbų mokymasis autentiškoje aplinkoje (parengė Jurij Marinko, edukologijos mokslų magistras).....	38
2.1.23 Užsienio kalbų mokymasis autentiškoje aplinkoje (parengė Jurij Marinko, edukologijos mokslų magistras).....	38
2.1.24 Užsienio kalbų mokymasis studentams patraukliu būdu (parengė dr. Irena Marinko).....	39
2.1.25 Tyriminis mokymasis (parengė dr. Irena Marinko)	40
2.1.26 Mokslinių ir profesinio pobūdžio straipsnių naudojimas mokymo ir mokymosi procese (parengė dr. Irena Marinko)	41
2.1.27 Užsienio kalbų mokymas vaikams skirtų dainų pagalba: mokymasis demonstravimo, tyrimo ir asmeninio produkto parengimo būdu (parengė dr. Andreja Retelj)	42
2.1.28 Darbų, parengtų seminarų metu pristatymas ir studentų skatinimas aktyviai bendradarbiauti (parengė dr. Tanja Sedej)	44
2.1.29 Verslo statistikos kursas, kurį renkasi mažai motyvuoti ar prieštarinčiai nusiteikę studentai (parengė dr. Jože Šrekl)	45
2.1.30 Mokymasis atliekant tyrimus (parengė Dr. Ksenija Vodeb).....	47
2.2 Gerieji vertinimo pavyzdžiai	48
2.2.1 Personalizuotas vertinimas- individualaus egzamino sąlygos (parengė Jurij Marinko, Edukologijos magistras)	48
2.2.2 Vertinimas – dėstytojo pastabos apie egzaminą (parengė dr. Irena Marinko)	49
2.2.3 Personalizuoti egzaminai, kurie nereikalauja mokytis atmintinai (parengė dr. Irena Marinko).....	50
2.2.4 Personalizuotas vertinimas– egzamino rezultatų pripažinimas/įskaitymas (parengė dr. Irena Marinko)	51
2.2.5 Personalizuotas vertinimas: darbinės patirties pripažinimas.	51
2.3 Geroji praktika – skirtingos personalizuoto požiūrio į studentą formos	53

2.3.1 Personalizuotas požiūris į studentą – pagalba studentams, besimokantiems užsienio kalbos papildomai juos konsultuojant (parengė dr. Irena Marinko)	53
2.3.2 Personalizuotas požiūris į studentą – paruošti studentus egzaminams (parengė dr. Irena Marinko).....	54
2.3.3 Personalizuotas požiūris į studentą – supažindinimas su informacijos suteikimo paslauga telefonu (parengė Jurij Marinko, Edukologijos magistras)	56
2.3.4 Personalizuotas požiūris į studentą – studijų akceleracija (parengė dr. Irena Marinko).....	57
2.3.5 Personalizuotas į studentą požiūris – mokymasis nuotoliniu būdu ir paskaitų lankymas universitete (parengė dr. Irena Marinko)	58
2.3.6 Studijų organizavimas dirbantiems ir šeimas sukūrusiems studentams – skirtingų formų nuotolinės studijos (parengė dr. Irena Marinko)	58
2.3.7 Personalizuotas požiūris į studentą – studijos gimtąja ir užsienio kalba (parengė dr. Irena Marinko).....	60
2.3.8 Personalizuotas požiūris į studentą — skatinti studentus sėkmingai mokytis	60
2.3.9 Personalizuotas požiūris į studentą – užsienio lektorių samdymas (parengė dr. Irena Marinko).....	61
2.3.10 Personalizuotas mokymasis — studentų konsultavimas (parengė dr. Irena Marinko).....	62
2.3.11 Personalizuotas požiūris į studentą – skatinti dėstytojus pakeisti savo mąstymą, planavimą, mokymą ir vertinimą (parengė dr. Irena Marinko).....	63
2.3.12 Personalizuotas požiūris į studentą—dažna mokymo metodų kaita (parengė dr. Irena Marinko).....	64
2.3.13 Personalizuotas požiūris į studentą — pagalba studentams (parengė dr. Irena Marinko).....	64
2.3.14 Personalizuotas požiūris į studentą— individualių studento poreikių apsvaistymas (parengė dr. Irena Marinko)	65
2.3.15 Personalizuotas požiūris į studentą: lankstus studijų ir egzaminų grafikas (parengė dr. Irena Marinko)	66
2.3.16 Personalizuotas požiūris į studentą – kaip motyvuoti suaugusiuosius dirbančius ir turinčius šeimą studentus (parengė dr. Irena Marinko)	66
2.3.17 Personalizuotas požiūris į studentą organizuojant mokymosi procesą. (parengė dr. Irena Marinko).....	67

2.3.18 Personalizuotas požiūris į studentą— rodant pagarbą studentams (parengė dr. Irena Marinko).....	68
2.3.19 Personalizuotas požiūris į studentą— empatiškas elgesys su studentais (parengė dr. Irena Marinko)	69
2.3.20 Personalizuotas požiūris į studentą — motyvuoti studentus mokytis tam tikrą dalyką..... (parengė dr. Irena Marinko)	70
2.3.21 Personalizuotas požiūris į studentą – bendravimas su studentais el. paštu. (parengė dr. Irena Marinko)	71
2.3.22 Personalizuotas požiūris į studentą – motyvuoti studentus įprasti prie dienotvarkės (parengė dr. Irena Marinko)	72
2.3.23 Personalizuotas požiūris į studentą – motyvuoti studentus mąstyti kūrybiškai (parengė dr. Irena Marinko).....	73
3. GEROJI PRAKTIKA LENKIJOJE	75
3.1 Geroji praktika mokymo procese	75
3.1.1 E-mokymosi metodų panaudojimas Lodzės humanitarinių ir ekonomikos mokslų universitete (parengė dr. Andrzej Gołębiowski ir dr. Gerard Paweł Maj)	75
3.1.2 Projektų pasirinktoms studentų mokymo situacijoms naudojimas (parengė dr. Andrzej Gołębiowski, dr. Gerard Paweł Maj).....	77
3.1.3 Pagalba studentams renkantis profesinę karjerą Varšuvos vadybos universitete....	84
3.1.4 Studentas kaip AEM bendradarbiavimo su užsieniu subjektas (parengė dr. Mieczysław Dudek).....	88
3.1.5 Virtualus dekanatas – project to make University a student-friendly place (parengė dr. inžinierė Alina Maria Basak)	90
3.1.6 Lodzės humanitarinių mokslų ir ekonomikos universiteto virtuali klasė studentams (parengė dr. inžinierė Alina Maria Basak)	91
3.1.7 Akademinis studentų karjeros centras Radomo ekonomikos akademijoje (parengė dr. Piotr Chojnacki)	92
3.1.8 Radomo ekonomikos akademijos Darbdavių taryba (parengė dr. Piotr Chojnacki)94	
3.1.9 Studentų projektas “Jaunųjų mokslininkų publikacijos” (parengė B.S. Magdalena Kępa, dr. Andrzej Gołębiowski).....	96
3.1.10 Studentų savanorystė (parengė dr. Agnieszka Sadowska)	97
3.1.11 Studentas vietinėje aplinkoje (parengė B.S. Paulina Tuchowska)	99
3.1.12 Socialiniai debatai (parengė dr. Paweł Kowalski).....	100

3.1.13 Tarptautinės kultūros dienos (parengė dr. Gerard Paweł Maj)	102
3.1.14 Studentų mokslinis klubas (parengė dr. Andrzej Gołębiowski).....	103
3.1.15 Akademiniai tarptautiniai susitikimai (parengė dr. Gerard Paweł Maj)	104
3.1.16 Studentų teatras – spektaklis “Dangus” (parengė dr. Monika Mazur-Mitrowska)	106
3.1.17 Kultūrinis meninis ugdymas (parengė dr. Monika Mazur – Mitrowska).....	107
3.1.18 Ugdymas per kultūrą ir meną (parengė dr. Andrzej Gołębiowski)	108
4. GEROJI PRAKTIKA LIETUVOJE.....	110
4.1. Geroji praktika mokymo procese	110
4.1.1. Integruotas projektinis darbas: Sporto organizacijos (produkto) plėtros, atitinkančios darnios plėtros principus, planas (parengė Aistė Veverskytė, dr. Laima Jesevičiūtė - Ufartienė, Aušra Liorančaitė - Šukienė, Aleksandras Vasiljevas).	110
4.1.2 Teisės aktų paieška jų analizė, LAT teismų praktikos analizė, pratybos, seminaras (parengė Birutė Leonienė, Vitalija Skėruvienė).	112
4.1.3 Sporto organizacijų kūrimas ir valdymas (parengė dr. Audrius Šimkus).	113
4.1.4 Integruotas projektas „Verslo susitikimas anglų kalba“ - tai imituojamas verslo susitikimas tarp II kurso studentų, atliekančių praktiką Verslo praktinio mokymo firmoje „Talijs“ ir Verslo vadybos I kurso studentų, studijuojančių Verslo anglų kalbos dalyką. Užduotis buvo rengiama, atsižvelgiant į dviejų studijų dalykų integracinius ryšius, ir realizuojama, taikant atvejo analizės (vaidmenų žaidimo situacija, verslo žaidimo situacija, projektinis) metodus (parengė Aušra Arminienė, Simona Jankauskaitė).	114
4.1.5 Savarankiškas darbas „Dalykinės komunikacijos ypatumai su x šalies atstovais“ (parengė Danguolė Žuklienė).	116
4.1.6 Savarankiškas verslo etikos darbas (parengė Danguolė Žuklienė).	117
4.1.7 Aktyvus praktinis mokymas (parengė Danutė Binkienė).	118
4.1.8 Projektas - KELIONĖS ORGANIZAVIMAS (parengė Violeta Urbaitė).	119
4.1.9 Projektinis mokymas/is (taikomas atliekant savarankiško praktinio darbo užduotį – parengiant projektą „Aplinkos ir žmogaus sauga „N“ įmonėje“) (parengė Audronė Alijošiūtė, Virginija Piligrimienė).	121
4.1.10 Teisminio proceso inscenizacijos metodas (parengė Kristina Lukauskaitė).	122
4.1.11 Šešių mastymo tipų metodas (De Bono metodas – „Šešios kepurės“) (parengė dr. Biruta Švagždienė).	123
4.1.12 Literatūros ir teisės aktų paieška jų analizė, praktinė užduotis (parengė Vitalija Skėruvienė).	125

4.1.13 Integruotas projektinis darbas Verslo projekto parengimas ir analizė (parengė Irena Klimavičienė, Virginija Piligrimienė).....	126
4.1.14 Vartotojų elgsenos vertinimas: vartotojų pojūčių sistemos ryšys su reklama. Ši tema yra viena iš 10 dalyko „Vartotojų elgsena“ praktinių seminarų temų (parengė doc. dr. Laima Jesevičiūtė-Ufartienė).	127
4.1.15 Video siužetas (parengė dr. Viktorija Piščalkienė).	128
4.1.16 Elektroninio mokomojo objekto - interaktyvios lentos (eBeam Interact programa) naudojimas matematikos paskaitose (parengė Milda Ilčiukienė).	130
4.1.18 Savarankiškas praktinis darbas: „Savęs arba įmonės pristatymas komunikuojant viešai“ (parengė Vilija Mačiulienė).	135
4.1.19 Esė (parengė Dalia Štreimikienė).....	136
4.1.20 Kaip parengti dalykinės anglų kalbos savarankišką darbą (parengė Rasa Šemiotienė).....	137
4.1.21 Tyriminis, analitinis, analize ir prognoze grindžiamas mokymasis, grafinis vaizdavimas (parengė Giedrė Gudeliūnienė).	138
4.1.22 Integruotas savarankiškas darbas: Įmonės pristatymas (parengė Irena Jankauskienė, Zita Variakojienė).	139
4.1.23 Integruota praktinė užduotis (parengė Irena Jankauskienė, Aaurika Vaičaitienė).	140
4.1.24 Integruota savarankiška užduotis, „N“ organizacijos aplinkos analizė (parengė Vida Gembickienė).....	141
4.1.25 Sąvokų žemėlapis (arba koncepcijų, minčių žemėlapis) (parengė Biruta Švagždienė).	141

1 Į STUDENTĄ ORIENTUOTO MOKYMO IR MOKYMOSI SĄVOKA

Šis „Vadovas“ yra vienas iš projekto „Erasmus+: **Dėstytojų orientuoto į studentą mokymui ir mokymuisi**“ projekto, kuriame dalyvauja partneriai iš Slovėnijos, Lietuvos ir Lenkijos švietimo institucijų rezultatų, skirtų SOM (į studentą orientuotas mokymas ir mokymasis) plėtrai. Projekto išdavos yra šiuolaikinės literatūros šaltinių SOM klausimu apžvalga, gerosios patirties pavyzdžiai ir keletas straipsnių šia tema.

Literatūros apžvalga parodė, kad Bolonijos proceso įtakoje universitetinių studijų lygmenyje vis daugiau dėmesio skiriama į studentą orientuotam mokymui ir mokymuisi. Tačiau yra dalykų, kurie trikdo SOM pedagoginės paradigmos įgyvendinimą: visų pirma, tai yra **skirtingi SOM apibrėžimai** ir tokie klausimai kaip, ar verta kalbėti apie SOM atskirai nuo tokių artimų temų, kaip personalizuotas mokymasis. „Mokytojo vadovas“, kuriame pateikiami ne tik gerosios su mokymo ir mokymosi procesu bei šio proceso pasiekimų vertinimu susijusios SOM patirties pavyzdžiai yra skirtas platesnio požiūrio, apimančio ir personalizuotą mokymą ir mokymąsi pateikimui.

Daugelis tyrėjų ir praktikų jau diskutuoja apie tai, kas yra į SOM. Nors bendrai paplitusi nuomonė šiuo klausimu (kuri yra aptariama tolesniuose šio leidinio skyriuose) yra gana nuosekli, egzistuoja nuomonių apie pagrindinius SOM elementus bei kaip jie atrodo praktikoje įvairovė. O'Neill (2005) cituoja, kad SOM apibūdinimui naudojamų sąvokų įvairovė apsunkina šios koncepcijos įgyvendinimą. Tokia situacija leidžia daryti prielaidą, kad SOM teorijos praktiniam įgyvendinimui trukdo aiškiai apibrėžtų ir pamatuojamų bei įvertinamų prielaidų ir išankstinių sąlygų stoka.

Kalbant apie SOM, galima išskirti ne tik šios sąvokos interpretacijos skirtumus, bet ir nuoseklius bei išsamius panašumus. Šie požymiai arba principai akcentuoja specifinių studentų poreikių, susijusių su žiniomis, asmeninį mokymo ir mokymosi stilių tenkinančiais metodais, maksimaliu dalyvavimu mokymo ir mokymosi procese ir studijų programos turinio įgyvendinimu tenkinimą. SOM paradigmoje turi būti atsižvelgiama ir į studentų poreikius: kaip (virtualioje aplinkoje, mažose grupėse, individualiai su dėstytoju) ir kada (patogiu studentui paros metu, kuris leidžia įgyvendinti kitus įsipareigojimus) mokyti.

Yra įrodymų, kad **kai kuriose studijų disciplinose SOM yra labiau tinkamas ir lengviau įgyvendinamas**. Barraket (2005) teigia, kad studijų programos pertvarkymas orientuojantis į SOM kai kuriais atvejais įtakoja studentų veiklos rezultatus. Prince (2004) pastebėjo, kad palyginus tradiciniais ir aktyviais mokymo ir mokymosi metodais grindžiamas studijų programas, pastarosiose naujai įstojusių ir besimokančių studentų skaičius nuolat augo. „Stanfordo švietimo galimybių centras“ (SCOPE) pastebėjo, kad keturios pirmaujančios, daug dėmesio skirtingų rasių, anglakalbių ir mažiau pasiturinčių šeimų vaikams (Friedlaender, 2014) skyrusios mokyklos taikė SOM paradigmą.

Harden and Laidlaw (2013) pabrėžia, kad mokytojai turėtų pateikti grįžtamąją informaciją, individualizuoti mokymą ir mokymąsi ir padaryti jį tinkamą. Šie autoriai teigia, kad studentai turi skirtingus su asmeniniais gebėjimais ir motyvacija susijusius poreikius, kurie įtakoja asmeninius mokymosi ir karjeros tikslus, meistriškumo lygį pradedant studijas ir jų metu, mokymosi stilių bei mokymosi vietas (auditorijoje ar nuotoliniu būdu) bei laiko pasirinkimą. Pagrindiniai į studentą orientuoto mokymo ir mokymosi požymiai yra besimokančiojo individualių patirčių, perspektyvų, interesų, galimybių ir poreikių įvertinimas (Harkema and Schout, 2008). Individualizuotas mokymas ir mokymasis gali būti įgyvendintas įvairiais būdais: mokymo ir mokymosi programa gali siūlyti tokias pasirinkimo alternatyvas kaip dalyvavimas studijų dalyko paskaitoje, paskaitos įrašo stebėjimas, dalyvavimas grupinėje probleminio mokymo veikloje ar individualus mokymasis naudojant e-mokymosi programą. Mokymosi medžiaga bei situacijos gali būti pritaikytos arba paruoštos taip, kad atitiktų studentų mokymosi patirtį ir poreikius. Individualiam studentui numatytas laikas nėra fiksuotas; jo reikia tiek, kad būtų pasiektas būtinas įgūdžio meistriškumo lygis. Studijų programa gali būti sudaryta taip, kad padėtų įgyvendinti individualius studento poreikius, pvz., pirmaisiais studijų metais sudaryti galimybes praktinės patirties įgijimui, probleminio mokymosi įgūdžių lavinimui, virtualių su studijuojamo dalyko turiniu susijusių problemų pateikimui (Harden and Laidlaw, 2013, 31). Çubukçu (2012) įvardina visą eilę į SOM studijų programos požymių ir akcentuoja tokius dalykus, kaip studentų interesus atitinkančios užduotys, studijų programos ir veiklų prasmingumas, aiškios galimybės kiekvienam studentui mokytis, tobulinti savo įgūdžius ir daryti pažangą, mokymosi situacijos ir veiklos, kurios padeda studentams suprasti ir tobulinti savo požiūrį, globalios, tarpdisciplininės ir viena kitą papildančios veiklos, iššūkius skatinančių mokymosis veiklų pateikimas net ir tuo atveju, kai besimokančiajam jos atrodo per sunkios, bei bendradarbiavimą skatinančios veiklos.

Mclean and Gibbs (2010) teigia, kad studentai turėtų dalyvauti visuose studijų programos rengimo, įgyvendinimo ir vertinimo etapuose. Studentai turi būti SOM principais pagrįstos studijų programos proceso dalimi, nes jie yra pagrindiniai „klientai“. Turi būti parengta aiški studentų priėmimo politika, kurioje numatyta tinkamos pagalbos struktūra. Švietimo institucijoje turėtų būti palaikoma studentų įvairovė ir psichologiniai bei socialiniai jos aspektai, individualūs mokymosi poreikiai, lavinami savarankiško mokymosi įgūdžiai, numatytas savarankiško mokymosi bei asmeninių interesų lavinimo laikas, pastoviai peržiūrimas ir atnaujinamas pagrindinis studijų programos turinys, aiškinama, kad lavinimasis tęsiasi ir pabaigus studijas, suteikiama daug profesinio tobulėjimo galimybių, o ne vien tik kalbama apie į studentą orientuotą mokymąsi.

Esminis dalykas kuriant į SOM orientuotas mokymosi aplinkas yra studentų atsakomybė už mokymosi rezultatus ir betarpiškas jų dalyvavimas žinių konstravime, medžiagos jau turimų žinių atnaujinimui atrankoje ir probleminiu mokymusi paremtose veiklose. Studentų mokymąsi palaiko įvairios institucijos ir užklasinė veikla (Çubukçu, 2012, 53). Autorius atkreipia dėmesį į tai, kad studentams reikia skirti pakankamai laiko kognityviai apdoroti informaciją ir susieti ją su realiu gyvenimu.

Lemos, Sandars, Alves and Costa (2014) atkreipia dėmesį į tai, kad SOM svarba yra akcentuojama Bolonijos proceso dokumentuose. Jie pabrėžia, kad ši mokymo ir mokymosi sistema suteikia galimybę studentui prisiimti atsakomybę už savo mokymąsi, veiklas, geresnį mokymosi turinio įsisavinimą, aktyvesnį dalyvavimą ir pagerėjusį studento statusą.

Europos studentų profsajunga (Student-centred learning, 2010) akcentuoja, kad būtinos aiškios grįžtamojo ryšio teikimo apie mokymo ir mokymosi procesą, studijų programos turinį, mokymo ir mokymosi bei vertinimo metodus procedūras, kad studentai turi dalyvauti kaip lygiaverčiai partneriai studijų programų komitetuose ir studijų programų atnaujinimo procesuose bei turėti galimybę apeliuoti dėl neteisingo jų akademinų pasiekimų vertinimo. Studentų poreikiai ir studentų grupių įvairovė turi būti įvertinta bei su studentais turi būti tartasi formuluojant studijų programų rezultatus; studijų programų rezultatai turi būti pristatyti studentams studijų ciklo pradžioje. Studentų atstovai turėtų dalyvauti kaip lygiateisiai partneriai studijų kokybės garantavimo veikloje. Aukštojo mokslo institucijos turėtų numatyti nesudėtingas ir nebrangias ankstesnio ir savaiminio mokymosi rezultatų pripažinimo

procedūras. Turėtų būti numatytos pagalbos studentams iš įvairių atskirties grupių procedūros. Mokymosi modeliai turėtų būti lankstūs ir numatyti profesinės veiklos/šeimos ir studijų derinimo galimybes. Mokymosi procesas turėtų būti paremtas grupinio darbo modeliu, dėstytojai kartu su studentais turėtų aptarti mokymosi tikslus, pasiekimų vertinimo procese turėtų būti integruotas savęs vertinimas, vertinimas atliekamas bendraamžių ir tokie vertinimo metodai kaip projektai bei realios veiklos simuliacijos. Studentams turėtų būti prieinamos tinkamos tyrimų ir mokymosi galimybės. Aukštosios mokyklos turėtų prisidėti prie nacionalinės į SOM politikos formavimo, o studijų programos turėtų numatyti novatoriškų mokymo ir mokymosi metodų taikymą bei į studentą orientuotos studijų programos kūrimą.

Labiausiai paplitusios į studentą orientuoto mokymo ir mokymosi formos yra probleminis, projektinis, lankstus, personalizuotas, tyriminis mokymasis ir mokymosi sutartis bei savalaikis pasiekimų tikrinimas.

Probleminis mokymasis (Tarhan ir Acar-Sesen, 2013) yra aktyvaus mokymosi metodas. Mokymasis prasideda tuomet, kai studentams pateikiama problema, kurios sprendimui reikalingos naujos su tema susijusios žinios. Studentai supažindinami su PM procesu, bendradarbiaujančių grupių veiklos taisyklėmis, uždaviniais, reikalavimais ir vertinimo metodais.

Projektinis mokymasis paremtas projekto įgyvendinimu. Tai sudėtingų užduočių, kurios susijusios su sudėtingais klausimais arba problemomis atlikimas, kurių metu studentai formuluoja ir sprendžia problemas, priima sprendimus, tiria ir t.t. (Thomas, 2000).

Mokymosi sutartis sudaro galimybę studentui susiplanuoti mokymosi veiklas padedant akademiniam darbuotojams (Bone, 2014). Studento interesus atitinkantis ir studentą motyvuojantis mokymasis, mokymosi srities ir tempo pasirinkimo bei individualių skirtumų įvertinimo galimybė, o taip pat padidėjęs pasitikėjimas ir susidomėjimas mokymusi yra pagrindiniai mokymosi sutarčių privalumai.

Lankstaus mokymosi situacijose (Guest, 2005, 287) studentai turi galimybę kartu su dėstytoju aptarti ir pasirinkti studijuojamo dalyko temas, pagalbinę mokymosi medžiagą (vadovėlius arba elektroninius šaltinius), suderinti tvarkaraštį ir susitikimų vietas, individualių veiklų

vertinimo metodus bei jų indėlį galutiniame vertinime. Studentai turi tam tikrą autonomiją priimdami sprendimus kaip, kada, kur ir ką mokytis.

Silen and Uhlin (2008) ypatingą dėmesį atkreipia į tai, kad savarankiškas mokymasis yra esminė probleminio bei, platesne prasme, į SOM mokymosi dalis. Savarankiškas mokymasis reiškia, kad studentai turėtų mokytis iš atitinkamų informacijos šaltinių bei lavinti savo informacinio raštingumo gebėjimus ir kompetencijas.

Aktyvių tyriminio mokymosi veiklų paskirtis (Plush, 2014) yra eksperimentinių ir analitinių įgūdžių lavinimas, o ne fundamentalių žinių įsisavinimas.

Savalaikis mokymas yra Novak, Patterson, Gavrin ir Christian parengta į SOM metodika, skirta bakalauro fizikos krypties studijų programų studentams. Dabar ji yra paplitusi ir kitų disciplinų studijose (Plush, 2014). Ši metodika paremta e-mokymosi veiklų, tokių kaip trumpo atsakymo reikalaujantys arba keletą atsakymų variantų turintys klausimai, kuriuos studentai privalo atsakyti prieš paskaitą taikymu.

Sąvoka ‘personalizuotas mokymasis’ dažnai vartojama kalbant apie SOM. Johnson (2004) teigia, kad šią sąvoką pirmą kartą panaudojo britų politikai, kurie akcentavo tokius šios mokymo ir mokymosi paradigmos privalumus, kaip individualių studentų privalumų ir trūkumų žinojimas bei suvokimas, kad kiekvieno individualaus studento kompetencijos ir pasitikėjimo ugdymas yra susijęs su individualius poreikius atliepiančiu mokymu ir mokymusi. Šios paradigmos šalininkai teigia, kad kiekvienas studentas turėtų turėti pasirinkimo galimybę, kad švietimo institucijos veikla turėtų būti organizuojama kitaip ir kad mokykloms, kurios taiko šią paradigmą, reikalinga valstybės parama.

Kai kurios iš aukščiau išvardintų mokymo ir mokymosi formų yra populiarios jau daugelį metų (probleminis ir projektinis mokymasis), kitos, bėgant metams, prarado savo populiarumą (mokymosi sutartys). Bendrai paėmus, apie ‘personalizuotą’ mokymą ir mokymąsi yra gana daug kalbama ir atrodo, kad ši mokymo ir mokymosi strategija bus plėtojama toliau.

Vertinimas visada buvo vienas iš svarbiausių SOM aspektų, kuris susilaukė gausybės pasiūlymų kaip tai galima padaryti geriau (Randall, Zundel, 2012).

Papinczak et al. (2012) teigia, kad įgyvendinant į SOM orientuotas studijų programas, labai svarbus yra studentų dalyvavimas vertinimo procese, mokymosi apmąstymas, savęs vertinimas bei grįžtamosios informacijos pateikimas apie kitų studentų pasiekimus vertinant juos kartu su dėstytoju. Dėstytojai turėtų sudaryti galimybes studentams sudaryti egzaminų užduotis bei vertinimo kriterijus.

Mokymo ir mokymosi paradigų pokytis nesumenkina dėstytojo vaidmens. Dėstytojas turi dalyvauti tarptautinėse mobilumo programose ir ieškoti inovatyvių mokymo ir mokymosi metodų, kurie sudaro galimybes aktyviam studento dalyvavimui. Būtinose sėkmingo SOM įgyvendinimo prielaidos yra tam tikros asmeninės dėstytojo savybės (bent tam tikra jų dalis) ir studijų programos bei studentų lankstumas. Mūsų asmeninė patirtis atkreipia dėmesį į tai, kad svarbūs yra ir socialiniai įgūdžiai (pvz., moderavimas). Tokie įgūdžiai padeda grupinės veiklos procesuose ir pagerina studentų pasitenkinimo lygį. Pereinant prie SOM, dėstytojai turi pademonstruoti tam tikrą didaktinių žinių lygį; būtinos šio perėjimo proceso palaikymo sąlygos yra dėstytojų – dalininkų komandinis darbas, tarptautinių partnerių dalyvavimas ir atitinkama organizacijos kultūra.

Dar vienas labai svarbus kriterijus yra psichosociologiniai aspektai, kurie yra svarbūs kalbant apie dėstytojo mokslinę veiklą ir studijų kokybę bei švietimo institucijų ir visuomenės santykį.

Kitas svarbus aspektas (kriterijus) yra padidėjęs dėstytojo darbo krūvis, nes dėstytojo veikla apima tokias funkcijas kaip mokymo ir mokymosi proceso organizavimas, mokymo ir mokymosi medžiagos rengimas, nuotolinio mokymosi sąlygų sudarymas ir dalyvavimas daug laiko reikalaujančioje mokslinėje veikloje.

Pokyčių kontekste yra labai svarbu numatyti sąlygas dėstytojų asmeninės kvalifikacijos plėtrai, inovatyvių mokymo ir mokymosi metodų kūrimui bei studentų kompetencijų tobulinimui. SOM paradigmos įgyvendinimui pritarantis dėstytojas turi daug daugiau dirbti tam, kad įgytų žinių bei asmeninių šią idėją palaikančių savybių. Dėstytojas privalo turėti tam tikrą didaktinių žinių, kurių reikia mokymo ir mokymosi proceso organizavimui, mokymo ir mokymosi medžiagos parengimui ir nuotolinio mokymosi sąlygų sudarymui. Dėstytojas privalo gebėti dirbti komandoje, bendradarbiauti su tarptautiniais partneriais, įvertinti

organizacijos kultūrą ir t.t. Visų šių žinių bei įgūdžių neįmanoma gauti/suformuoti studijų metu, dėl ko yra būtinos dėstytojų kvalifikacijos tobulinimo programos.

Blackie, Case, and Jawitz (2010) teigia, **kad į SOM yra ta grandis, kuri gali pakeisti studentus ir dėstytojus**. Toks požiūris reiškia, kad dėstytojai privalo suprasti ir atsižvelgti į studentus ir jų mokymąsi (Blackie et al, 2010, 638), kad jie (dėstytojai) turi vadovautis optimistiniu Roger požiūriu apie kiekvieno žmogaus potencialą, siekti psichologinės gerovės ir brandos, demonstruoti atitikimą, besąlygišką pagarbą bei empatiją ir tokiu būdu sukurti giliai žmogiškus santykius tarp studentų ir dėstytojo. Autoriai pateikia akademinio personalo tobulinimo programą, skirtą SOM integracijai aukštajame moksle. Mokytojai ir dėstytojai turi skirti daugiau dėmesio vertės, savivertės ir suvokimo, kad galima keistis sampratos ugdymui (Blackie et al, 2010, 645).

Nors pateikiama gausybė į SOM paradigmos įgyvendinimui skirtų strategijų ir patarimų pavyzdžių, to nepakanka nuoseklumo praktinėje veikloje garantavimui. Atrodo, kad praktikams labai svarbu suvokti ne vien tik teorinius dalykus, bet ir susipažinti su geriausios SOM patirties taikymo praktinėje veikloje pavyzdžiais. Gill (2008) pastebėjo, kad „į studentą orientuotas mokymasis yra ne technika, bet požiūris“. Tai reiškia, kad sėkmingą šios paradigmos įgyvendinimą sąlygoja gilus jos suvokimas. Naujo požiūrio palaikymui būtina ir švietimo sistemos darbuotojų mąstymo, veiklos planavimo, mokymo ir pasiekimų vertinimo paradigmos kaita, sąlygojanti pokyčius kasdienėje jų veikloje. SOM nėra kažkas tokio, prie ko galima sugrįžti retkarčiais. Tai reiškia, kad pastoviai bus įtakojami visi dėstytojo veiklos aspektai.

Šio „Vadovo“ tikslas yra pristatyti sėkmingus į studentą orientuoto mokymosi atvejus, sudaryti galimybę susipažinti su kai kuriais empiriniais duomenimis ir parodyti dėstytojams, kaip jie gali įvertinti savo studentų tobulėjimą šioje srityje. Gerosios patirties pavyzdžiai ir empirinės veiklos duomenys turėtų padėti dėstytojams išvengti problemų, kurios gali atsirasti įgyvendinant SOM.

Atlikus empirinį tyrimą paaiškėjo šie patys populiariausi į studentą orientuoto mokymo ir mokymosi atvejai, kuriuos taiko universitetų dėstytojai: realių profesinės veiklos problemų panaudojant studentų patirtį sprendimui skirtas grupinis darbas, projektinis ir probleminis mokymasis, studentų problemų išsiaiškinimas, teorijos ir praktikos dermė, studentų lūkesčių

susijusių su atskirais dėstomais dalykais išsiaiškinimas, nuotolinių studijų metodų taikymas, sistemingas studentų konsultavimas, virtualus dekanatas, integruotos užduotys, praktinės užduotys, aktyvūs mokymo ir mokymosi metodai, diskusijos, tikslinės išvykos į parodas, vaidinimai, savo veiklos vertinimas, realių ekonominių situacijų aptarimas ir t.t. Mes tikimės, kad kiekvienas dėstytojas naudoja tam tikrus metodus. Aprašytuose dėstytojų gerosios patirties pavyzdžiuose mes matome daug naujų idėjų: dideli projektaikuris apima mokslines sritis ir jungia IT technologijas. Taip pat yra daug atvejų, kada dėstytojai naudoja praktinius ir/arba mokymo patirtį.

2 GEROSIOS PATIRTIES PAVYZDŽIAI SLOVĖNIJOJE

Gerosios patirties pavyzdžiai buvo atrinkti paskelbus konkursą, kuriame dalyvavo gausus trijų projekte dalyvaujančių šalių kolegijų ir universitetų dėstytojų būrys. Didžioji dalis gerosios patirties pavyzdžių iliustruoja mokymo ir mokymosi bei pasiekimų vertinimo aspektus, tačiau yra gana daug personalizuoto mokymo ir mokymosi pavyzdžių. Mes tikimės, kad toliau pateikiami į SOM pavyzdžiai bus naudingi ne tik jauniems pedagoginę karjerą pradedantiems dėstytojams, bet ir tiems jų kolegoms, kurie jau taiko šią paradigmą.

2.1 Geroji patirtis mokymo procese

2.1.1. Mokymasis įvairių dalykų integracijos ir vizito į užsienio įmones pagalba – Austrija (parengė Jelka Bajželj, MA)

Tikslai

Integruoti teorines ir praktines žinias bei įvairius Verslo komunikacijos (pradedant nuo verslo etiketo taisyklių) ir Užsienio kalbos 2 – Vokiečių kalba dalykų metu lavintus įgūdžius. Studentai aktyviai klausosi ir užsienio (vokiečių) kalba pateikia gryžtamąją informaciją, dalyvauja dalykiniame pokalbyje, pristato įmonę, jos produktus ir/arba paslaugas bei veiklos rezultatus.

Veiklos aprašymas

Kompiuterių klasėje studentai ieško pagrindinės informacijos apie keletą įmonių. Jie aptarinėja pateiktus klausimus, o dėstytojas, jeigu to reikia, pateikia papildomos informacijos. Studentai atrenka svarbiausią informaciją ir paruošia santraukas vokiečių kalba: kur įsikūrusi

įmonė, jos forma, vadyba, dydis, organizacija, darbuotojų skaičius, pagrindinės veiklos, produktai ir/arba paslaugos, metinė apyvarta, situacija akcijų biržoje, įdarbinimo skelbimai, specializacija ir t.t. Studentai apgalvoja, kas asmeniškai juos domina įmonės veikloje ir kokius klausimus jie norėtų užduoti įmonės darbuotojams ir/arba vadovams.

Dėstytojai ir studentai rašo laišką dėl vizito į užsienio įmones (mūsų atveju, į DSV Österreich Spedition GmbH įsikūrusią Arnoldstein ir į prekybos centrą ATRIO Shopping Center GmbH, kuris yra Villach). Studentai aktyviai dalyvavo pokalbiuose vizitų į abi įmones metu. Pavyzdžiui, vizito į ATRIO metu jie klausė vadovų apie šio prekybos centro, kuris 2009 metais buvo išrinktas novatoriškiausiu prekybos centru pasaulyje metinę apyvartą. Juos domino ir pradinių investicijų apimtys bei tai, kaip vadovai vertina prekybos centrų perspektyvas. Kai kurie studentai kartais naudojo ir anglų kalbą, nes jie buvo tik pradedantieji vokiečių kalbos srityje. Dėl šios priežasties ir atsakymai į sudėtingus klausimus buvo pateikiami vokiškai ir angliškai. Diskusijos metu neiškilo kalbinių problemų. Renginio pabaigoje mes turėjome galimybę pajusti ypatingą atmosferą, tvyrančią istoriniame pastate prieš šventes.

Po to seka vizito į Austriją rezultatų aptarimas grupėse (nors pirmieji įspūdžiai buvo aptarti iškart po vizitų), studentai pristato informaciją apie įmonę (DSV) ir atlieka užduotis auditorijoje. Po to kiekvienas studentas pasirenka vokiškai kalbančioje vietovėje įsikūrusią įmonę ir paruošia jos pristatymą. Studentai pristato savo darbus kompiuterių klasėje, kur jiems pateikiama trumpa grįžtamoji informacija. Atliekant užduotis auditorijoje ir esant poreikiui (priklausomai nuo įgūdžių ar studentų norų), dėstytojas padeda individualiems studentams.

Studentai paruošė įmonių e-pristatymus. Užduočiai atlikti buvo galima pasirinkti patogų laiką trijų savaitių laikotarpyje. Kiekvienas studentas ir pats vertino savo pristatymą (studentai jau buvo susipažinę su gero viešo kalbėjimo kriterijais praeitais mokslo metais). Pristatymą taip pat vertino grupės draugai ir dėstytojas. Vertinant visuomet pateikiami pasiūlymai apie tai, kaip galima būtų paruošti dar geresnį pristatymą bei išryškinti ir pagiriami geri dalykai, nes pagyrimai palaiko mokymosi motyvaciją. Akivaizdu, kad mokymosi efektyvumą skatina dalykų integracija.

Pastabos

Taikant integruotas užduotis, patartina taikyti įvairias kokybiškas mokymosi strategijas, kurios atsižvelgia į studentų gebėjimus ir interesus bei yra tinkamos tam tikro lygio mokymo ir mokymosi turiniui įgyvendinti.

2.1.2 Patirtinis mokymasis (parengė dr. Valerija Balkovec)

Tikslai

Studentų supažindinimas su ligoinės veikla – ligoinės (kur guli pacientai) bei ambulatorinės dalies (kasdienis darbas su pacientais įvairiose specializuotose ambulatorijose).

Veiklos aprašymas

Susitarus su ligoinės ir mokymosi institucijos vadovais, dėstytojas pakviečia studentus atlikti pirmą laboratorinį darbą, kurį prižiūri dėstytojas. Įvadinio kurso, vykstančio ligoinės kabinete metu, studentai supažindinami su ligoinės veikla. Po to dėstytojas pademonstruoja studentams tuos ligoinės skyrius, kuriuos jie nori pamatyti. Kai kuriuos studentus domina dializės skyrius, kuris padeda pacientams turintiems inkstų veiklos sutrikimų. Pacientai paprastai noriai atsakinėja į studentų klausimus. Seselė atsako į visus su įranga ar inkstų ligas sukeliančių priežasčių aiškinimo klausimus. Vaikų skyriuose galima sutikti ir su pacientais pasilikusiais tėvais. Studentai domisi, kodėl vaikai turi būti ligoinėje. Jie lankosi vaikų palatose, domisi lovomis skirtomis vaikams su inkstų nepakankamumo problemomis, gimdymo palata ir gimdymo procesu. Jie taip pat lankosi būsimų tėvų kambaryje.

Antrame etape studentai lankosi ambulatorijos dermatologijos skyriuose, domisi priėmimo skyriaus veikla bei patalpa/vonia skirta žaizdų kojų srityje turintiems pacientams. Jie susipažįsta su odos alergijų nustatymo testais ir gydymo procedūromis. Kai kurie odos problemų turintys studentai gali paprašyti atlikti jų sveikatos tyrimus ir išsiaiškinti savo sveikatos problemas. Studentai gali susipažinti su krioterapijos, kurios metu taikomas azotas, procesu. Dėstytojas taip pat gali analizuoti/tirti įvairius odos pokyčius.

Pastabos

Ši veikla tinkama tiems studentams, kurie studijuoja su dermatologija ir kosmetika susijusiose studijų programose ir nori apsilankyti įvairiuose ligoinės skyriuose. Dėstytojas/dėstytoja pademonstruoja, kad vertina savo studentes kaip būsimas žmonas ir mamas.

2.1.3 Mokymasis tyrimų pagalba: globali partnerystė švietime (parengė dr. Annmarie Gorenc Zoran ir Iris Fink, MA)

Tikslai

Šiuolaikinių IT pagalba skatinti studentų motyvaciją aktyviai naudoti užsienio kalbas, lavinti bendradarbiavimo ir bendravimo su užsienio partneriais įgūdžius, tobulinti studentų tarpkultūrinio bendravimo ir dalyvavimo tarptautinėse veiklose kompetenciją.

Veiklos aprašymas

Viena iš Slovėnijos mokyklų pirmą kartą dalyvauja projekte su užsienio švietimo institucija, kuri atlieka tyrimą apie globalų švietimo institucijų tinklą ir turi duomenų bazę apie įvairiuose kontinentuose esančias mokyklas.

Prieš prasidedant naujam mokymo ir mokymosi semestruui pasirenkamos įvairiose šalyse įsikūrusios įvairios partnerinės švietimo institucijos. Numatomas ir veiklų vykdymo tvarkaraštis (datos ir laikas, atsižvelgiant į laiko skirtumus). Jeigu reikia, suderinamas su laiku susijęs tvarkaraštis. Mokykla šešis kartus susisiečia su partnerine institucija tam, kad aptartų įvairius klausimus. Šie susitikimai organizuojami du kartus per savaitę ir užtrunka mažiausiai 2 akademinės valandas. Dėstytojas pirmasis susipažįsta su partnerine užsienio mokykla, o po to pristato projektą studentams ir motyvuoja juos aktyviai bendradarbiauti. Studentams būtina išaiškinti, kokia yra tokio bendradarbiavimo nauda. Dėstytojas peržiūri, pataiso ir papildo studentų parengiamuosius darbus. Po kiekvieno susitikimo seka diskusija ir refleksija. Studentai patys pasirenka reikiamus informacijos šaltinius ir medžiagą, bet prieš susitikimą dėstytojui patartina ją peržiūrėti.

Slovėnijos ir partnerinės užsienio švietimo institucijos studentai kartu parengia bendrą projektą, kurio rezultatai pristatomi paskutinio susitikimo metu.

Pirmo susitikimo metu partnerinių mokyklų studentai pristato savo šalį, vietovę ir švietimo instituciją. Už projektą atsakingas partnerinės užsienio mokyklos dėstytojas atsiunčia studentų sąrašą, o Slovėnijos dėstytojas kiekvienam užsienio studentui parenka porą iš savo mokyklos. Pirmo ir antro susitikimų metu studentai bendrauja virtualioje erdvėje (elektroniniu paštu arba naudodamiesi socialinių tinklų galimybėmis) ir pradeda ruošti projekto užduotį. Jie taip pat paruošia klausimus sekančiam susitikimui bei atsakymus Slovėnijai. Pavyzdžiui, jeigu mūsų studentai užduoda klausimą „Koks yra vidutinis dėstytojo atlyginimas?“ ir gauna tokį patį klausimą iš partnerinės institucijos studentų, jie turi surasti informaciją šiuo klausimu

Slovėnijoje. Dėl šios priežasties svarbu apriboti klausimų ir atsakymų kitam susitikimui skaičių iki 10.

Antro susitikimo metu studentai aptaria anksčiau pasirinktą temą. Šis darbas atliekamas porose. Taikomos dvi tuo pačiu metu vykstančios diskusijos formos. Pusė studentų dalyvauja grupinėje diskusijoje (videokonferencija), o kita dalis sėdi prie kompiuterių pokalbių patalpoje ir bendrauja su savo partneriais iš užsienio mokyklos. Šios veiklos tikslas yra sudaryti studentams galimybę klausytis grupinės diskusijos ir kalbėti su savo partneriais. Susitikimo pabaigoje studentai apmąsto diskusijos turinį. Jie pasirenka temą kitam susitikimui ir toliau kartu su savo partneriu tęsia projekto užduoties įgyvendinimo darbus.

Trečio susitikimo organizavimo procesas yra panašus į tai, kaip aprašyta anksčiau, tik skiriasi jo tema bei bendravimo forma. Tie studentai, kurie praeito susitikimo metu dalyvavo videokonferencijoje, dabar dirba pokalbių kambaryje prie kompiuterio ir atvirksčiai. Po diskusijos, 1,5 valandos skiriama refleksijai, pasirengimui kitam susitikimui ir darbui prie projekto užduoties.

Ketvirtasis susitikimas vyksta panašiai, kaip trys pirmieji. Keičiamos studentų bendravimo formos (videokonferencija/pokalbiai prie kompiuterio), aptariami kiti klausimai, studentai rašo refleksijas ir ruošiasi sekančiam susitikimui.

Paskutinio (šešto) susitikimo metu studentai pristato projektinės veiklos rezultatus. Kiekviena pora pristato semestro metu ruošto darbo rezultatus. Pristatymus lydi diskusija. Rašytinė projektinio darbo dalis (pagal dėstytojo nurodymus) pristatoma po savaitės kartu su klausimais, atsakymais ir refleksija apie susitikimus. Po to dėstytojas vertina studentų darbą.

Pastabos

Dėstytojas nurodo papildomus dalykus, kurių reikia vienos ar kitos užduoties įgyvendinimui. Rekomenduojamas studentų grupės dydis yra 8 – 16. Susitikimų metu būtinas patikimas internetinis ryšys, techninė pagalba, vaizdo kamera, vaizdo projektorius (videokonferencijai), kompiuteris kiekvienam studentui pokalbių metu. Būtina, kad studentai pasiruoštų pasirinktai temai prieš susitikimą, kad jie vertintų diskusijos efektyvumą, dalyvautų refleksijoje ir susitikimo rezultatų vertinime. Įvairių tarptautinių porų projektinės veiklos temos gali skirtis, tačiau jos turi būti bendrai aptartos ir priimtinos konkrečiai studentų porai.

2.1.4 Projektinis mokymasis/tyrimas (parengė dr. Maja Gaber)

Tikslai

Žemiau pateikta mokymosi situacija skatina nepriklausomą studentų tyrimą meno istorijos srityje, kuris glaudžiai siejasi su naujo užsienio kalbos žodyno naudojimu bei tradicinių, kanonizuotų ir šiuolaikinių menų integracija. Naujas žodynas naudojamas praktiškai. Studentai užsienio kalba (vokiečių) apibūdina meno kūrinį naudodami tinkams sintaksines konstrukcijas ir profesinės užsienio kalbos žodyną. Tyriminės veiklos užduotis yra tinkamo meno kūrinio pasirinkimas, o projektinės veiklos užduotis – refleksija apie meno kūrinį.

Veiklos aprašymas

Atlikdami dvylika privalomų užduočių vokiečių kalba, studentai pasirenko slovėnų kultūros meno pavyzdžius. Jie pateikė Menų fakulteto (Liubljanos universitetas) studijų reikalavimus atitinkančias meno kūrinių refleksijas, kurių dėka pagrindinė meno kūrinio perteikiama informacija išsaugo savo esmę, tačiau įgauna naują formą.

Ivanos Kobilicos nutapyta kavą gerianti moteris nuo šiol nėra sena dama su kavos puodeliu, bet studentė, kuri kasdien geria kavą iš kavos aparato. Jožef Tominc kūrinio herojė Auersperg grafienė Cecilija persikūnija į Menų fakulteto dekanę, kuri yra aktyviai studentų ir personalo naudai dirbanti moterišką žavesį ir šypseną išlaikiusi 21 amžiaus moteris. Groharo „Sėjėja“ yra šiuolaikinės universiteto dėstytojos „sėjančios“ žinias ir išmintį prototipas. Kiekvienas meno kūrinys suranda jo turinio ir pavadinimo padiktuotą vietą ir šiandieninį atitikmenį bei funkciją Menų fakulteto gyvenime. Menų fakulteto paruoštas dvylikos situacijų fotografijų ciklas skelbia: tai yra dalykai, už kuriuos mes kovojame. Kovos už fakultetą priemonės yra elektroniniai laiškai, Erasmus mainų programos teikiamos galimybės, kokybiškos studijos (nors kartais tai labai sunku, įvertinus sudėtingą bibliotekos situaciją), sėkmingai išlaikyti egzaminai ir gerėjantis kiekvieno įvaizdis.

Šios veiklos dėka studentai ne tik susipažino su Slovėnijos meno šedevrais, bet ir praturtino užsienio kalbos žodyną sąvokomis, kurios bus reikalingos profesinėje veikloje dirbant meno kritikais, kuratoriais ir t.t. Analizuodami pasirinktą meno kūrinį, studentai atsiskleidė kaip labai kūrybingos asmenybės. Tardamiesi dėl ir priimdami kitų mintis ir idėjas, studentai lavino komandinio darbo įgūdžius. Debatai, pasiūlymai, pataisymai, argumentai ir rezultatų pristatymai vyko ir buvo pateikiami užsienio kalba. Paskutiniame etape studentai lavino vertimo įgūdžius. Jie vertė kūrinių pavadinimus ir aprašymus iš vokiečių kalbos į slovėnų

kalbą, o nuotraukų pavadinimus ir aprašymus iš slovėnų kalbos į vokiečių kalbą. Menų fakulteto salėje buvo surengta paroda, kur buvo eksponuojami visi 24 studentų darbai.

Mokymo ir mokymosi proceso aprašymas:

- Studentai pasiskirsto į tris grupes ir pasirenka gerai žinomus slovėnų meno kūrinius.
- Atsižvelgdami į Menų fakulteto studijų programų reikalavimus, studentai kartu su dėstytoju atsirenka 12 refleksijai tinkamiausių meno kūrinių.
- Padedami dėstytojo, studentai internete suranda ir išverčia informaciją apie pirmus 6 meno kūrinius (pvz., paveikslo išmatavimai, technika, vieta, savininkas ir t.t.). Dėstytojas pateikia informaciją apie kitus 6 kūrinius; studentai atlieka individualius vertimus, kuriuos po to turi aptarti ir suderinti grupėje. Dėstytojas patikrina vertimų tekstus.
- Studentai užsienio kalba siūlo temas pasirinktų darbų refleksijai: motyvas, vieta, veikėjai.
- Dėstytojas pateikia individualias užduotis: koks veikėjas bus pasirinktoje nuotraukoje ir ką jis veiks.
- Naudodamiesi šiuolaikinėmis technologijomis (iPhone, Nokia Lumia ipd.), studentai ruošia naujus darbus (nuotraukas-refleksijas) ir pasirenka geriausiai pavykusius kūrinius. Šiame etape jie naudoja vokiečių kalbą pateikdami savo nuomonę (pritarimą, mandagų nepritarimą, prieštaravimą).
- Namų darbams studentai pasirenka kitus kūrinius (kurių pagrindu bus paruoštos nuotraukos-refleksijos) ir atlieka darbą slovėnų bei vokiečių kalbomis. Abiem kalbomis pateikiama ir informacija apie pasirinktus kūrinius.
- Dėstytojas padeda studentams patikslinti pavadinimų vertimus.
- Studentai suporuoja pasirinktus meno kūrinius su nuotrauka-refleksija.
- Studentai suporuoja darbus su InDesign programa dviem kalbom paruoštais tekštais.
- Dėstytojas pateikia medžiagą plakatų ir katalogų spausdinimui.
- Studentai ir dėstytojas ruošia plakatų parodą.
- Dalyvavimas projekte užskaitomas kaip dalyvavimas kūrybinėse dirbtuvėse.

Pastabos

Tokį projektą galima atlikti ir su didelėmis studentų grupėmis. Projektinėje veikloje aktyviai dalyvauja kiekvienas studentas: jie mokosi ir aktyviai naudoja profesinę kalbą pateikdami savo argumentus. Versdami tekstus bei ruošdami parodą, studentai lavina savo tiriamojo

darbo (šiuo atveju, ieškodami tinkamų meno kūrinių, jie gilina Slovėnijos meno istorijos bei šiuolaikinio meno žinias) įgūdžius.

Studentams gali būti pateiktos ir kitos su turiniu susijusios užduotys, pvz.: pasirinkti dešimt meno kūrinių karo tematika ir paruošti jų aprašymus dviem kalbomis; pasirinkti 10 Europos autorių darbų; pasirinkti 10 Renesanso epochos darbų; pasirinkti 10 miniatiūrų ir t.t. Labai svarbu, kad kūrinius pasirinktų patys studentai. Projektinės veiklos įgyvendinimui reikalinga kompiuterių klasė, žodynai, profesinės studentų žinios, InDesign programa, įranga nuotraukų ruošimui.

2.1.5 Praktinė studentų patirtimi grindžiama diskusija (parengė dr. Irena Marinko)

Tikslai

Šios veiklos metu studentai skatinami aptarti savo praktinę patirtį, sėkmingus ir nesėkmingus jos aspektus, išsiaiškinti, kaip įvairios organizacijos siekia administracinio darbo efektyvumo, pasikeisti nuomonėmis, padėti spręsti vieni kitiems realiose situacijose iškylančias problemas bei praktiškai panaudoti IT žinias ir įgūdžius. Tokiu būdu lavinami studentų komandinio darbo, bendravimo ir dalyvavimo diskusijoje įgūdžiai.

Veiklos aprašymas

Dėstytojas pateikia tinkamą įvairių autorių paruoštą informaciją apie administracinio darbo produktyvumą bei vieną provokuojantį pasisakymą, kuris teigia, kad administracinis darbas yra gryna biurokratija ir todėl neįmanoma kalbėti apie jo produktyvumą. Dėstytojas pateikia daugiau teorinės informacijos ir paaiškina, kodėl administracinis darbas negali būti toks produktyvus kaip gamyba. Dėstytojas pateikia informaciją apie keletos autorių pasiūlymus administracinio darbo efektyvumui didinti, t.y.:

- optimalūs darbo procesai ir procedūros
- tinkamas informacijos sklaidos procesas
- efektyvus bendravimas
- bendravimo pagrindimas
- administravimo procedūroms skirtų išlaidų sumažinimas.

Studentai suskirstomi į grupes, kuriose jie diskutuoja apie tai, kaip būtų galima sumažinti kompanijos/organizacijos/įstaigos administravimo procedūroms ir ištekliams skirtas išlaidas. Diskusijos metu studentai turi pasiskirstyti vaidmenimis: vienas grupės narys vadovauja diskusijai, kitas atsako už idėjų pateikimą, o trečiasis už idėjų pristatymą visai auditorijai. Dėstytojas supažindina studentus su pagrindinėmis diskusijos taisyklėmis. Diskusijai skiriama 10 minučių. Po to seka idėjų pristatymas, komentarai, pastabos, asmeninės patirties pavyzdžių pateikimas. Studentai paruošia gerų pasiūlymų, kuriuos jie galėtų naudoti savo organizacijose, sąrašą. Pabaigoje dėstytojas paskatina tuos studentus, kurie nebuvo labai aktyvūs, išsakyti savo nuomonę apie jiems labiausiai patikusias grupės draugų idėjas.

Pastabos

Diskusijos metu dėstytojas skatina visus dalyvius būti sąžiningais ir atvirais bendravimo proceso ir komandinio darbo dalyviais. Dėstytojas vaikšto po patalpą ir stebi visų grupių darbą. Išgirdęs įžeidžiamų komentarų kurio nors studento adresu, dėstytojas pertraukia visų grupių darbą ir informuoja studentus, kad negalima naudoti įžeidžiančių sakinių ar primetinėti savo nuomonės kitiems, ir kad diskusija turi vykti taikiai ir pagarbiai. Stebėdamas grupės darbą, dėstytojas stengiasi prisiminti pasyviuosius grupių dalyvius. Jeigu jis gerai pažįsta savo studentus ir žino, kad pasyvieji nėra uždaro būdo ar kuklūs, dėstytojas paklausia, kaip jie jaučiasi ir dėl kokių priežasčių jie nedalyvauja grupinėje veikloje. Dėstytojas nevertina jų atsakymų, o tik skatina bendradarbiauti.

2.1.6 Diskusija šiuolaikine jaunąją kartą dominančia tema: literatūros kūrinio pritaikymas problemų darbo vietoje sprendimui (parengė dr. Irena Marinko)

Tikslai

Dėstytojas paprašo studentų įvardinti kokią nors su viešojo administravimo biurokratija susijusią problemą ir pagalvoti, kaip būtų galima įgyvendinti su šia situacija susijusius tikslus optimaliai naudojant laiką ir pinigus. Studentai ieško realios verslo pasaulio problemos sprendimo variantų literatūros kūrinyje.

Veiklos aprašymas

Dėstytojas pateikia keletos autorių nuomonę apie tai, kaip svarbu yra siekti tikslų įgyvendinimo optimaliai naudojant laiką ir pinigus. Dėstytojas elektroniniu paštu išsiunčia

studentams ištrauką iš kūrinio „Baltasis masajus“, kurioje pasakojama apie pagrindinės veikėjos pastangas gauti pasą savo draugui. Afrikos viešojo sektoriaus institucijų darbuotojai priverčia heroję ilgai laukti, jos partneris priešinasi ir nenori įsigilinti į situaciją, viešojo sektoriaus darbuotojų korumpuotumas nesuprantamas herojei, nes tai prieštarauja jos įsitikinimams. Dėstytojas paskatina studentus perskaityti šiuos puslapius ir pagalvoti apie pagrindinės veikėjos tikslus. Kitos valandos metu studentai pristato namų darbą. Kadangi šis namų darbas nėra privalomas, pasiruošę tik keli studentai. Geriausią nuomonę pristatęs studentas gauna papildomų taškų, kurie integruojami į baigiamojo egzamino vertinimą.

Pastabos

Šioje situacijoje studentams pristatomas dvilypis konfliktas: kaip gauti reikiamus dokumentus (dalykinis aspektas) neįsivėlus į korupcinius dalykus (teisinis/moralinis aspektas). Dėstytojas turi padėti studentams suprasti, kad pagrindinė veikėja siekia gauti dokumentus nepažeisdama etikos normų, ir kaip galima tokius tikslus suderinti.

2.1.7 Diskusija šiuolaikine jaunąją kartą dominančia tema: populiarus filmo pritaikymas mokymosi tikslams (parengė dr. Irena Marinko)

Tikslai

Dėstytojas paskatina studentus pasižiūrėti filmą „Ir velnias dėvi Prada“ ir pagalvoti apie būsimą profesinę karjerą, ką jie pasiruošę dėl jos paaukoti bei ką jiems reiškia profesinė etika.

Veiklos aprašymas

Dėstytojas supažindina studentus su Profesinės karjeros pagrindais, paaiškina kaip klostosi įvairių žmonių grupių (jaunų, dirbančių, bedarbių) profesinis gyvenimas, kaip lengviausia tobulėti profesinės karjeros srityje, kurios profesijos yra paklausios, o kurios bus paklausios. Aptariamos profesinės vertybės bei interesai. Dėstytojas pakviečia studentus pasižiūrėti filmą „Ir velnias dėvi Prada“ ir išsiunčia su filmo turiniu ir/arba studentų profesine karjera susijusius klausimus:

- Ar tau teko būti panašioje situacijoje?
- Apibūdinkite situaciją.
- Kokia buvo tavo reakcija?
- Kokį darbą tu norėtum dirbti?

- Ką tau reikėtų padaryti, kad turėtum tokį darbą?

Kito susitikimo metu studentai pateikia atsakymus ir išsako savo nuomonę. Po kiekvieno pristatymo dėstytojas skatina studentus pateikti sąžiningus klausimus. Studentai pasirenka, atsakyti į juos ar neatsakyti. Jeigu klausimas yra asmeniško pobūdžio, jie gali neatsakyti.

Pastabos

Gali atsitikti taip, kad studentams paaiškės itin asmeniškai su jų darbo patirtimi susiję dalykai, todėl dėstytojas negali liepti jiems papasakoti apie tai. Dėstytojas atsako už palankaus diskusijos klimato, kuris studentus skatina kalbėti apie jų tikslus, nesėkmes ir klaidas sukūrimą. Taip pat reikia pagirti studentus už jų indėlį diskusijoje.

2.1.8 Mokymasis pristatant studentų praktinės gerosios patirties pavyzdį (parengė dr. Irena Marinko)

Tikslai

Gerosios patirties pavyzdžio iš darbo vietos pristatymas sudaro galimybę studentams paaiškinti, kaip jie sėkmingai įgyvendino tikslus bei padeda jiems suprasti, kad patirtis suteikia jiems žinių.

Veiklos aprašymas

Dėstytojas paprašo studentų prisiminti kokią nors sėkmingai darbo vietoje atliktą užduotį. Dėstytojas pažada, kad už geriausius pavyzdžius, kuriuos išrinks grupės draugai, bus skiriami papildomi balai galutiniame egzamino pažymyje. Pasiruošimui skiriama 15 minučių. Dėstytojas paskatina studentus užsirašyti raktinius žodžius, kurie padės pristatyti pasirinktą pavyzdį. Po 15 minučių savanoriai pakviečiami papasakoti apie savo patirtį. Po kiekvieno studento pristatymo dėstytojas klausia kitų studentų, ar pavyzdys jiems buvo naudingas ir ar už šį darbą jie skirtų savo draugui papildomų balų galutiniame dalyko vertinime. Balsavimo keliu nusprendžiama, ar ir kiek balų skirti pristatymo autoriui.

Pastabos

Gali būti, kad studentai kuklinasi kalbėti apie savo sėkmę. Dėstytojas paaiškina, kad tai nėra pasipūtimas, o dalijimasis profesine patirtimi.

2.1.9 Studentų praktinės veiklos apmąstymas – realių darbinių situacijų problemų sprendimas (parengė dr. Irena Marinko)

Tikslai

Dėstytojo tikslas yra kūrybingo ir pozityvaus darbo vietoje iškilusių bendravimo problemų sprendimo įgūdžių lavinimas. Kiekvienoje organizacijoje būna konfliktų, kuriuos sušvelninti padeda gera komunikacija. Dauguma žmonių mano, kad jie nėra linkę konfliktuoti, todėl jiems nereikia papildomų šios srities žinių. Dėstytojas paprašo studentų parašyti įtikinamą elektroninį laišką organizacijos darbuotojams (vadovams ir visiems kitiems darbuotojams), kuriame informuojama apie galimybę dalyvauti mokymo renginyje konfliktų sprendimo klausimais.

Veiklos aprašymas

Dėstytojas pristato dviejų-trijų autorių, rašančių apie konfliktus darbe, jų sprendimo būdus ir bendravimo svarbą sprendžiant konfliktus mintis. Dėstytojas pasiūlo studentams laiške bandyti įtikinti vadovus ir kitus darbuotojus, kad reikia pakviesti lektorių, kuris paaiškins, kaip spręsti konfliktus ir sudarys galimybę praktiškai lavinti šiuos įgūdžius. Studentai turi pagalvoti apie konfliktus, apie tinkamo bendravimo sprendžiant juos svarbą ir parašyti įtikinamą laišką bendradarbiams. Studentai dirba porose arba trijų asmenų grupėse. Visi pateikia idėjų ir dalyvauja diskusijoje, po to kartu rašo laišką, kurį vienas poros/grupės narys pristato auditorijai. Kiti studentai įvardina stiprius ir taisytinus aspektus bei pateikia pasiūlymų.

Pastabos

Dėstytojas paaiškina, kad laiške jis/ji nevertins gramatikos klaidų. Laiško kokybę lems jo įtikinamumas. Kiekvienas turės pateikti savo vertinimą, ar laiškas įtikino dalyvauti kvalifikacijos tobulinimo renginyje.

2.1.10 Patirties apmąstymas – diskusijomis paremtas darbinės situacijos problemų sprendimas (parengė dr. Irena Marinko)

Tikslai

Dėstytojo tikslas yra atskleisti studentams Darbo aprašymo/Pareiginių nuostatų svarbą bei kaip juos reikia paruošti. Studentai sužino, kad tokias pačias pareigas skirtingose organizacijose užimančio darbuotojo Darbo aprašymo/Pareiginių nuostatų turinys gali skirtis ir, kad bėgant laikui, jis gali keistis.

Veiklos aprašymas

Dėstytojas pristato keletos tinkamų autorių nuomonę apie darbo vietos sisteminimo svarbą. Studentai paprašomi užrašyti dešimt svarbiausių (kokybiškai ir kiekybiškai) užduočių, kurias jie atlieka darbo vietoje. Visuomet pasitaiko studentų, kurie nesusipažinę su savo Darbo aprašymu/Pareiginiais nuostatais, tačiau jie gali užrašyti svarbiausias atliekamas užduotis. Po to dėstytojas pakviečia du studentus pristatyti savo sąrašus: vieną, kuris atlikdamas užduotį vadovavosi dokumentu ir kitą, kuris su šiuo dokumentu nesusipažinęs.

Pastabos

Dėstytojas paklausia, ar studentai galvoja, kad darbuotojas turi atlikti tik Darbo aprašyme/Pareiginiuose nuostatuose įvardintas užduotis. Studentai turi suprasti, kad darbo vietoje jie turi vykdyti visas jų gebėjimus atitinkančias užduotis. Dėstytojas paaiškina studentams, kodėl yra svarbu sunumeruoti užduotis (ir, jeigu reikia, pateikia jiems keletą pavyzdžių).

2.1.11 Vaidinimas – priėmimo į darbą pokalbis (parengė dr. Irena Marinko)

Tikslai

Dėstytojo tikslas yra sudaryti galimybę studentams lavinti priėmimo į darbą įgūdžius. Studentams paaiškinama, kokių klausimų jie gali tikėtis ir kokie atsakymai yra tinkami kalbant su darbdaviais.

Veiklos aprašymas

Dėstytojas paaiškina studentams, kad darbo proceso paieškoje pokalbis dėl darbo yra vienas iš svarbiausių etapų. Kartu su dėstytoju, studentai analizuoja dažniausiai darbdavių pateikiamus klausimus, į kuriuos studentai stengiasi tinkamai atsakyti. Jeigu studentai pateikia netinkamus atsakymus, dėstytojas paaiškina, kodėl jie netinkami ir pataria, kaip teisingai atsakyti.

Dėstytojas suskirsto studentus į poras ir kiekvienam poros nariui paskiria darbdavio arba potencialaus kandidato vaidmenį. Darbdavio vaidmeniui paskirtas studentas pasiruošia klausimus, o būsimasis „kandidatas“ galimus atsakymus ir keletą klausimų apie organizaciją. Pasiruošimui studentai turi 15 minučių, po kurių seka atsakymai. Visi studentai vertina vaidinimą. Dėstytojas atkreipia dėmesį į tai, kad vertinimuose turi būti įvardinti teigiami ir neigiami suvaidintos situacijos aspektai.

Pastabos

Dėstytojas kantriai keletą kartų turi paaiškinti, kad užduotis yra situacijos suvaidinimas, bet ne paaiškinimas, kas tai yra darbo pokalbis. Kol studentai ruošiasi, dėstytojas vaikšto po auditoriją ir klausosi. Išgirdęs, kad studentai ruošia darbo pokalbio pristatymą, dėstytojas dar kartą primena, kad užduotis yra suvaidinti šią situaciją. Gerai užduotį atlikusiems studentams gali būti skiriami papildomi balai galutinio vertinimo sumoje.

2.1.12 Studentų laiko planavimo įgūdžių lavinimas (parengė dr. Irena Marinko)

Tikslai

Studentai sužino, į ką atkreipti dėmesį ruošiant diplominio darbo rengimo planą.

Veiklos aprašymas

Dėstytojas pristato studentams pačias svarbiausias diplominio darbo rengimo užduotis. Pateikęs/pateikusi svarbiausių užduočių sąrašą, jis/ji paklausia studentų, kiek laiko, jų manymu, reikės jų atlikimui. Jeigu nuomonės skiriasi, dėstytojas turėtų detaliai paaiškinti užduoties atlikimo eigą ir kiek laiko reikėtų jai skirti. Vienas studentas arba dėstytojas kas mėnesį fiksuoja informaciją apie atliktas užduotis. Pabaigoje studentai kartu su dėstytoju aptaria, ar įmanoma atlikti užduotį per trumpesnę laiką.

Diplominio darbo rengimo planas (laiko atžvilgiu):

Užduotis	Mėnuo 1	Mėnuo 2	Mėnuo 3	Mėnuo 4	Mėnuo 5	Mėnuo 6	Mėnuo 7	Mėnuo 8
Temos pasirinkimas	x							
Temos pritaikymas	x							

Literatūros paieška	x	x						
Literatūros analizė			x					
Empirinis tyrimas				x				
Informacijos šaltinių sąrašas				x				
Grafikai, priedai					x			
Pirmas skaitymas/pateikimas					x			
Pirmas koregavimas					x			
Antras skaitymas/pateikimas						x		
Antras koregavimas						x		
Trečias skaitymas/pateikimas							x	
Trečias koregavimas							x	
Techninė kontrolė/redagavimas							x	
Įrišimas							x	
Žodinio pristatymo rengimas								x
Žodinis pristatymas								x

Pastabos

Kai kurie studentai galvoja, kad diplominį darbą galima parašyti per vieną ar du mėnesius. Dėl to dėstytojas labai tiksliai turi paaiškinti, kad studentams gali prireikti mėnesio vien tik trumpam baigiamojo darbo aprašymo parengimui (nes priimti kai kuriuos sprendimus yra gana sudėtinga). Studentai paprastai neįvertina ir tokio dalyko, kad jų darbą turės perskaityti ir įvertinti darbo vadovas, o tam taip pat reikia laiko.

2.1.13 Atvejo analizė – prioritetų įvardinimas ir taktiškas bendravimas (parengė dr. Irena Marinko)

Tikslai

Studentai išmoksta išskirti prioritetus ir taktiškai bendrauti.

Veiklos aprašymas

Dėstytojas paaiškina, kad labai svarbu išskirti prioritetus ir tinkamai bendrauti. Studentams paaiškinama, kad dažnai atsitiks taip, jog užduočių įgyvendinimui bus skiriama labai mažai laiko. Jeigu nuo pat pradžių ignoruosime tokius nerealius reikalavimus, susilauksime kritikos dėl to, kad nesugebame atlikti užduočių. Dėl to būtina pademonstruoti, kad mes galime ir kad esame pasiruošę galvoti apie užduotį tam, kad įrodytume, jog negalime laiku jos atlikti ir kad neįžeistume savo viršininko. Mes turėtume būti pozityviai nusiteikę ir numatyti užduoties įgyvendinimo etapus per tam tikrą laiką bei pagalvoti, kaip būtų galima išspręsti iškilusias problemas. Galbūt kažkas galės padėti arba reikės numatyti daugiau laiko. Mes galime paaiškinti viršininkui, kokias užduotis turime atlikti ir paprašyti sudaryti sąlygas atlikti prioritetinius darbus. Tokia situacija sunkiai įmanoma, jeigu mes pavaldūs daugiau nei vienam viršininkui arba jeigu laiko limitus nustato ministerijos, klientai, teisėsaugos institucijos ir t.t. Dėstytojas paprašo studentų parašyti tris laiškus viršininkams, vienas iš kurių reikalauja ataskaitos apie šių metų studijoms skirtas išlaidas, kitas prašo parengti projekto paraišką, o trečias laukia informacijos apie naujų kompiuterių pirkimą. Visi trys informaciją nori gauti iki kitos dienos. Kai studentai porose parašo laiškus ir pristato juos visai grupei, grupės draugai vertina prioritetų išskyrimo teisingumą bei bendravimo stiliaus (naudojant elektroninį paštą) tinkamumą.

Pastabos

Studentams keletą kartų reikia paaiškinti, kad jie turėtų mandagiai bendrauti su savo vadovais ir paaiškinti, kodėl viena ar kita užduotis yra svarbesnė.

2.1.14 Darbinės patirties apmąstymas: kaip išvengti pykčio paskatintų konfliktų (parengė dr. Irena Marinko)

Tikslai

Studentai mokosi išvengti pykčio protrūkių ir stengiasi sumažinti konfliktų darbo ar studijų vietoje galimybę.

Veiklos aprašymas

Pradėti galime nuo klausimo apie tai, kas studenams labiausiai trukdo darbo vietoje. Tikėtina, kad dauguma jų paminės, kad tai pikti ir nesitvardantys žmonės. Kiekvienoje organizacijoje kyla mažiau ar daugiau rimtų konfliktų. Kai kurie tyrėjai teigia, kad konfliktai gali paskatinti geresnius santykius, tačiau kiti teigia, kad juos reikia išspręsti kaip galima greičiau, kol jie dar netapo rimta problema. Dėstytojas pateikia keletą su organizacijos darbuotojų santykiais susijusių situacijų, kurių negalima pavadinti konfliktais, bet kurios yra užuomina apie organizacijoje tvyrančią įtampą bei geram bendravimui keliamą pavojų. Tokias santykių problemas galima spręsti įvairiai, pvz. organizuojant kasmetinius pokalbius su darbuotojais, skatinant žmones dalintis savo nuomonėmis, kartais patariant jiems ir t.t. Dėstytojas paaiškina pykčio poveikį: jeigu į pyktį atsakoma pykčiu, tai paskatina dar stipresnį pyktį ir krizę pranašaujančią frustraciją. Pyktis didina nepasitenkinimą, trukdo spręsti problemas, skatina dar didesnį pyktį, kuris paplinta ir tarp kitų žmonių, o galiausiai sukelia stresą. Pyktį mes galime kontroliuoti, jeigu suprantame, kad pykti neverta ir kad mes norime pasikeisti. Net jeigu kiti žmonės supyksta, mes turėtume sugebėti susivaldyti ir neskatinti dar didesnio kitų žmonių pykčio. Po šio įvado mes pakviečiame studentus išvardinti kaip galima daugiau pykčio kontroliavimo būdų bei pateikti pavyzdžių, kaip jiems arba kažkam kitam pavyko tai padaryti.

Pastabos

Kai kurie studentai prieštarauja dėstytojo nuomonei ir galvoja, kad pykčio protrūčiai yra tinkamas konfliktų sprendimo būdas. Gali būti, kad kai kurie pakeis savo nuomonę, tačiau visuomet bus ir tokių, kurie įsitikinę savo konfliktinių situacijų sprendimo būdo teisingumu. Jeigu jie bandys įtikinti dėstytoją, kad yra teisūs, dėstytojas turi nutraukti diskusiją, nes ji gali per ilgai užtrukti.

2.1.15 Komandinis mokymasis: TV šou rengimas (parengė dr. Irena Marinko)

Tikslai

Studentai sužino, kad tinkamas komandinis darbas padeda norint gerai atlikti užduotį.

Veiklos aprašymas

Dėstytojas pateikia studentams komandinio darbo reikalavimus ir paaiškina, kodėl jis yra svarbus. Pagrindiniai reikalavimai: grupėse turėtų būti 2 – 25 žmonės; kiekviena komanda turi turėti aiškų efektyviai dirbantį lyderį; turi būti įvardinti aiškūs tikslai ir uždaviniai; sprendimai turi būti grindžiami duomenimis/faktine informacija; komandos nariai turi gebėti greitai reaguoti; bendravimas turi būti atviras; komandos nariai turi turėti pakankamai projekto įgyvendinimui reikalingų žinių; kiekvienas komandos narys turi atlikti konkretų vaidmenį; projekto įgyvendinimas turi būti koordinuojamas; komandos nariai turi dirbti vadovaudamiesi partnerystės principais. Kiekvienas grupės narys turi būti skatinamas pagal savo galimybes prisidėti prie projekto įgyvendinimo tiek profesine, tiek asmenine prasme. Studentams pateikiami TV šou rengimo nurodymai. Dėstytojas dar kartą akcentuoja, kad studentai pirmiausia turėtų išsirinkti lyderį, pasidalinti vaidmenimis, kiekvienas atlikti jam paskirtą darbą ir pristatyti bendro darbo rezultatą. Vienas ar du studentai atsakingi už veiklos filmavimą.

Pastabos

Užduoties atlikimui turi būti skiriama pakankamai laiko (mažiausiai 1 valanda). Dėstytojas stebi studentų darbą (kaip foną galima panaudoti kokią nors maloniai nuteikiančią muziką). Jeigu reikia, dėstytojas pataria vienu ar kitu klausimu. Dėstytojas turėtų maloniai su visais bendrauti. Nors visuomet pasitaiko tokių studentų, kurie nelinkę bendradarbiauti, dėstytojas negali jų versti dalyvauti komandiniame darbe. Pabaigoje dėstytojas draugiškai paklausia studentų, ar buvo tokių, kurie nebendradarbiavo, kaip jie jautėsi ir ar ši patirtis paskatino juos kitą kartą stengtis būti aktyvesniais.

2.1.16 Suvaidintos situacijos analizė: prašymo priimti į darbą vertinimas (parengė dr. Irena Marinko)

Tikslai

Studentai sužino, kaip įvertinti asmeninius prašymus dėl darbo atsiuntusių kandidatų savybes.

Veiklos aprašymas

Dėstytojas paaiškina studentams, kad personalo skyriaus darbuotojas turi atsižvelgti į tai, kaip kandidatas kalba apie jo/jos darbdavius. Kalbančiojo balse neturėtų jaustis kartėlio. Tie kandidatai, kurie daug kalba apie savo šeimą, namus ar socialinę padėtį tokiu būdu gali stengtis užmaskuoti profesinius trūkumus. Kai kurie kandidatai akcentuoja kompanijos,

kurioje dirbo pavadinimą, bet nepaaiškina, už ką jie ten buvo atsakingi ir kodėl tai paskatino juos ieškoti darbo kitoje organizacijoje. Būtina atsižvelgti ir į tai, ar žmogus dirbo nuolat. Jeigu kandidatas nuslepia informaciją apie kokį nors trumpalaikį darbą, personalo skyriaus darbuotojas privalo paklausti apie tai, nors atsakančiajam tai gali būti ir nemalonu. Jeigu prašyme dėl darbo paminėta tik pirma darbovietė, tai gali reikšti, kad kandidatui trūksta planavimo įgūdžių. Prieš penkerius ar daugiau metų studijas pabaigusius kandidatų prašymuose priimti į darbą turėtų būti pateikta nemažai informacijos apie profesinę patirtį. Jeigu kandidatas daug kalba apie savo pomėgius arba kurį nors vieną darbo aspektą, tai gali reikšti, kad jį/ją domina tik ta profesinės veiklos dalis ir jis/ji tinkamai neatlieka savo darbo. Nei vienas iš paminėtų aspektų savaime nereiškia, kad kandidatas nėra tinkamas, tačiau personalo skyriaus darbuotojas tai turėtų išsiaiškinti pokalbio metu. Dėstytojas ekrane pateikia informaciją iš kandidato, praleidusio informaciją apie 6 mėnesių darbo patirtį vienoje iš kompanijų, ir paprašo studentų suvaidinti pokalbį tarp darbdavio ir kandidato. Darbdavys mandagiai turi išsiaiškinti priežastį, dėl ko kandidatas nepaminėjo šio darbo savo CV.

Pastabos

Dėstytojas atkreipia studentų dėmesį į tai, kad jie turi suvaidinti situaciją, o ne pateikti informaciją-patarimus, kaip reikėtų elgtis.

2.1.17 Tyriminis mokymasis: mokymosi įmonėje planavimas (parengė dr. Irena Marinko)

Tikslai

Studentai mokosi susiplanuoti mokymosi besimokančioje organizacijoje procesą ir įtikinamai pristatyti savo lavinimosi poreikius.

Veiklos aprašymas

Pristatoma teorinė informacija apie išsilavinimo svarbą. Studentams paaiškinama, kad 2020 metais ES reikės 35 % žmonių, turinčių universitetinį išsilavinimą (2016 metais jų yra 26 %). Studentai supažindinami su *besimokančios organizacijos* sąvoka ir tinkamos vadybos įgyvendinant šią idėją organizacijoje svarba. Retai kurioje organizacijoje yra švietėjišką veiklą organizuojančių darbuotojų. Darbuotojams dažnai tenka įtikinėti savo viršininkus, kad

mokymasis yra būtinas ir naudingas organizacijai. Paprastai, mokymasis organizacijai daug nekainuoja. Jeigu darbuotojams pavyktų pateikti tinkamą mokymosi veiklą ir mokymosi rezultatų poveikio planą, surasti lėšų jų įgyvendinimui neturėtų būti sudėtinga. Iki kito susitikimo studentai turi išsiaiškinti, ar kitose į jų darbovietę panašiose organizacijose yra parengti mokymosi planai ir pabandyti parengti mokymosi planą. Dėstytojas pasiūlo tokią plano struktūrą: 1) įvadas, kurio tikslas motyvuoti visus darbuotojus mokymuisi; 2) sričių, kuriose labiausiai reikia lavintis, įvardinimas (pvz., IT, užsienio kalbos, pardavimai, konfliktų valdymas ir t.t.); 3) formalių ir neformalių mokymosi būdų aprašymas: temos, metodai, pradiniai reikalavimai, trukmė, vieta, laikas ir išlaidos; 4) įtraukimo į dalyvių sąrašą procedūra. Kito susitikimo metu studentai pristato savo planus.

Pastabos

Kai kurie studentai neturi tokių planų parengimo įgūdžių, todėl būtina pateikti jiems detalią tikėtino rezultato struktūrą ir keletą kartų akcentuoti, kad jie turi paskatinti savo kolegas mokytis.

2.1.18 Literatūros šaltinių citavimas kursiniuose ir baigiamuosiuose darbuose: informacinio raštingumo pagrindai (parengė dr. Irena Marinko)

Tikslai

Studentai supažindinami su literatūros šaltinių citavimo ir naudojimo reikalavimais.

Veiklos aprašymas

Dėstytojas paaiškina, kas tai yra literatūros citavimas ir naudojimas. Citavimas reiškia tikslų autoriaus žodžių pakartojimą. Tokiu atveju cituojamo autoriaus žodžiai pateikiami kabutėse, po kurių seka jo/jos pavardė, publikacijos išleidimo metai ir puslapis, iš kurio paimta citata. Jeigu studentai nukopijuoja svetimą sakinį ir neparodo, kad tai yra citata, toks kursinis ar baigiamasis darbas gali būti įvertintas kaip plagiatas. Studentai dažnai cituoja įvairius autorius nepažodžiui. Tokiais atvejais išnašoje taip pat turi būti nurodytas naudojamos informacijos šaltinis, autorius bei leidimo metai. Kursinio ar diplominio darbo pabaigoje turi būti pateikiamas naudotų šaltinių sąrašas. Literatūros šaltiniai cituojami vadovaujantis tam tikromis taisyklėmis. Dėstytojas pateikia knygų, laikraščių straipsnių, elektroninių informacijos šaltinių citavimo pavyzdžius ir pateikia citavimo alternatyvas, viena iš kurių yra

labiausiai paplitęs Harvardo stilius. Dėstytojas paaikškina, kaip reikia cituoti informaciją iš knygų, straipsnių, elektroninių publikacijų ir t.t. Po to jis/ji pakviečia studentus paruošti lentelėje pateiktų publikacijų citavimo sąrašą. Užduotį studentai atlieka lentoje, o jų draugai vertina, ar citavimas yra teisingas.

Pastabos

Literatūros šaltinių citavimas retai kada atliekamas be klaidų, nors studentams pateikti pavyzdžiai, o be to jie dar gali pasiklausti savo draugų. Dėstytojas turi padėti ištaisyti citavimo klaidas su humoru atkreipdamas studentų dėmesį (kad neįžeistų jų) į tai, kad citavimas nėra labai paprastas dalykas.

2.1.19 Situacijos analizė: literatūros ir šaltinių sąrašo klaidų taisymas (parengė dr. Irena Marinko)

Tikslai

Studentai supranta, kad literatūros ir šaltinių sąrašo sudarymas yra didelio kruopštumo reikalaujantis darbas bei sužino, kaip tai galima padaryti.

Veiklos aprašymas

Dėstytojas pateikia studentams literatūros šaltinių sąrašo pavyzdį (žemiau pateiktas pavyzdys) ir paprašo patikrinti, ar jis parengtas pagal taisykles. Kai studentai nurodo keletą klaidų, dėstytojas paprašo ištaisyti jas pagal Harvardo nuorodų sistemos reikalavimus. Jeigu studentai nežino, kur ieškoti šios informacijos, mes patariame jiems pasinaudoti internetine paieška. Kai jie susiranda informaciją, dėstytojas paprašo studentų ekrane parodyti, kaip reikia parengti dažniausiai pasitaikančių publikacijų (knygų, straipsnių, elektroninių informacijos šaltinių) nuorodų sąrašą. Klaidas studentai taiso porose. Dėstytojas paskatina studentus surasti trūkstamą informaciją (pvz., Slovėnijoje išleistų šaltinių – naudojant COBISS sistemą, o užsienio autorių – naudojant Google Scholar).

1. Bendarik J., Klasifikacija športnih produktov, Ljubljana, 1995
2. Strel, Janko et al. Šport v Sloveniji 92-96, Ljubljana, 1997
3. Bednarik J., Financiranje športa v državah evropske unije in nekateri finančni viri v slovenskem športu, Revija za teoretična in praktična vprašanja športa, Ljubljana, 1995
4. Wikipedia, Zgodovina društev na slovenskem;

Dostopno na naslovu:http://sl.wikipedia.org/wiki/Zgodovina_drustev_na_Slovenskem
Baigus darbą, kiekviena pora pateikia vieno šaltinio, kuris buvo neteisingai nurodytas, teisingą pavyzdį. Jeigu reikia, dėstytojas padeda studentams.

Pastabos

Šiai užduočiai atlikti reikalingi kompiuteriai ir Internetas (informacijos paieškai)

2.1.20 Bibliotekos ir interneto informacijos šaltinių patikimumo palyginimas: informacinio raštingumo pagrindai (parengė dr. Irena Marinko)

Tikslai

Studentai sužino, kad bibliotekose sukaupti informacijos šaltiniai yra daug patikimesni nei internete prieinama informacija.

Veiklos aprašymas

Dėstytojas paaiškina, kokios literatūros įsigijimo taisyklės taikomos bibliotekose: įvertinus skaitytojų poreikius, autorių tinkamumą, leidyklų patikimumą ir t.t., sprendimus dėl naujos literatūros pirkimo priima specialus komitetas. Kuomet knygos atkeliauja į biblioteką, jos darbuotojai skaito ir katalogizuoja naujus leidinius. Internete informaciją talpinti gali bet kas (nepriklausomai nuo to, ar informacijos autorius yra tos srities žinovas). Informacijos patikimumas čia retai kada tikrinamas, todėl bibliotekos ištekliai yra daug labiau patikimi. Žinoma, informacija daug greičiau prieinama Internete. Tai yra pagrindinė priežastis, dėl kurios studentai nusprendžia naudotis šiuo informacijos šaltiniu. Dėstytojas paaiškina studentams, kad labai svarbu patikrinti iš interneto šaltinių panaudotą informaciją (informacija iš Vikipedijos, universitetų tinklapių ar Google Scholar yra daug patikimesnė, nei atskirų individų patalpinti tekstai).

Dėstytojas pateikia studentams iš interneto šaltinių paimtą informaciją apie peršalimo ar diabeto gydymą ir paprašo studentų įvertinti jos patikimumą. Po to keletas studentų paaiškina, kas skatina juos abejoti dėl šios informacijos patikimumą.

Pastabos

Nors dėstytojas paaiškino apie informacijos šaltinių patikimumą, keletas studentų teigia, kad interneto šaltiniuose aprašyti peršalimo ligų gydymo būdai yra patikimi, nes jie patys tai

išbandė. Dėstytojas paaiškina, kad informacijos patikimumą garantuoti gali tik profesionalai, o subjektyvios atskirų žmonių nuomonės medicinos moksle nieko nereiškia.

2.1.21 Informacijos tiriamajam ir/arba baigiamajam darbui paieška: informacinio raštingumo pagrindai (parengė dr. Irena Marinko)

Tikslai

Studentai išmoksta ieškoti informacijos reikalingos tiriamojo ir/arba baigiamojo darbo teorinei daliai.

Veiklos aprašymas

Dėstytojas paaiškina, kodėl kiekvienas tyrimas turi prasidėti nuo teorinės įvairių autorių nuomonių pasirinktu klausimu apžvalgos. Tam studentas turi susipažinti su visa eile informacijos pasirinktu klausimu, kurią jis/ji gali rasti bibliotekose ir/arba interneto puslapiuose šaltinių. Studentai gali pradėti nuo informacijos paieškos internete. Dėstytojas paaiškina studentams raktinių žodžių, kurie padės surasti šiuolaikinių autorių parengtą informaciją rūpimu klausimu svarbą. Jei pasirenkamos plačios prasmės sąvokos, studentai suras tūkstančius publikacijų. Jei sąvokos labai specifinės/siauros, jie gali visai nerasti informacijos. Jie turi pasirinkti tokius raktinius žodžius, kurie padės surasti nuo 100 iki 500 šaltinių. Kai studentai peržvelgs šiuos šaltinius, jie įvardins naujus raktinius žodžius ir toliau galės ieškoti publikacijų tyrimo klausimu. Google Scholar galima rasti daug naudingos informacijos, dažnai netgi ištikus tekstus. Dar daugiau naudingos ir patikimos informacijos galima rasti geroje bibliotekoje, kuri siūlo savo skaitytojams ERIC ir Scopus duomenų bazėse patalpintas publikacijas. Kai studentai susipažįsta su šiais informacijos šaltiniais, dėstytojas pademonstruoja, kaip reikia ieškoti informacijos. Dėstytojas paklausia vieno studento, kokią baigiamojo darbo temą jis/ji norėtų tyrinėti. Po to dėstytojas pradeda ieškoti informacijos pasirinktu klausimu Google Scholar duomenų bazėje bei atkreipia dėmesį į tas publikacijas, kurios gali būti naudingos baigiamajam darbui (reikia paaiškinti ir tai, kodėl kiti darbai nėra tokie naudingi). Dėstytojas pademonstruoja studentams, kaip išsisaugoti įdomius darbus specialioje byloje, kaip juos skaityti, pasižymėti tinkamas teksto dalis bei savais žodžiais perpasakoti tinkamą informaciją. Pabaigoje dėstytojas pademonstruoja literatūros geroje bibliotekoje (kuria jis/ji naudojasi) paieškos procesą.

Pastabos

Dėstytojas turi paaiškinti studentams, kad labai svarbu naudoti naujausius informacijos šaltinius, nes mokslas labai greitai vystosi. Būtina akcentuoti ir tai, kad labai svarbu vengti plagijavimo.

2.1.22 Užsienio kalbų mokymasis autentiškoje aplinkoje (parengė Jurij Marinko, edukologijos mokslų magistras)

Tikslai

Studentai skatinami naudoti užsienio kalbos įgūdžius autentiškoje aplinkoje (anglų kalbos kalbėjimo ir klausymo įgūdžių lavinimas)

Veiklos aprašymas

Dėstytojas informuoja studentus, kad kitas jų užsiėmimas (2 – 3 valandos) vyks šokolado gamykloje, kurios šeimininkas ir direktorius yra iš Jungtinės Karalystės. Šeimininkas papasakos studentams apie šokolado gamybos procesą ir įmonėje gaminamus produktus (kurių studentai gales nusipirkti) ir apie tai, kaip jam kilo mintis pradėti verslą Slovėnijoje. Šeimininkas papasakos apie problemas, su kuriomis susidūrė verslo steigimo procese (ir palygins Slovėnijos bei JK situaciją), kaip jis jas sprendžia ir kaip jaučiasi Slovėnijoje. Dėstytojas informuoja studentus apie susitikimo vietą ir laiką bei duoda jiems savo telefono numerį tam atvejui, jeigu kas nors nerastų nurodytos vietos.

Pastabos

Dėstytojas turi paskatinti studentus užduoti įmonės šeimininkui bent po du klausimus.

2.1.23 Užsienio kalbų mokymasis autentiškoje aplinkoje (parengė Jurij Marinko, edukologijos mokslų magistras)

Tikslai

Studentai mokosi užsienio kalbos autentiškoje aplinkoje (pažintis su Australijos anglų kalbos dialektu)

Veiklos aprašymas

Studentams paaiškinama, kad kitas užsiėmimas (2–3 akademinės valandos) vyks alaus gamykloje, kurios šeimininkas yra iš Australijos. Vadovas parodys alaus gamybos procesą ir papasakos, kaip kitos šalies pilietis gali pradėti šio gėrimo gamybos verslą Slovėnijoje, kur yra gana daug vietinių šio gėrimo gamintojų. Bus diskutuojama apie konkurenciją šioje srityje, apie problemas su kuriomis susiduria užsienio įmonės, kaip tos problemos sprendžiamos ir kaip užsienio investuotojai jaučiasi Slovėnijoje. Dėstytojas pasako studentams, kur ir kada susirinkti bei duoda savo telefono numerį, jeigu iškiltų kokių nors problemų. Dėstytojas paprašo studentų susirinkti prieš 15 minučių ir pasiruošti klausimus, kuriuos jie pateiks alaus įmonės vadovui. Kai visi susirenka, dėstytojas pakviečia verslo šeimininką pristatyti įmonę. Po to vadovas pakviečia studentus susipažinti su įmonės veiklos rezultatais ir jie pradeda uždavinėti klausimus. Dėstytojas skatina visus studentus dalyvauti diskusijoje. Kito užsiėmimo metu studentai kartu su dėstytoju aptaria savo įspūdžius, problemas ir tai, ko jie nesuprato. Dėstytojas visa laiką aiškina studentams, kad labai svarbu nugalėti baimes ir išdrysti kalbėti kita kalba. Dėstytojas paaiškina studentams, kaip reikia elgtisttoku atveju, jeigu beveik nieko nesupranti, kaip prašyti pagalbos ir kaip suvokti sakinio prasmę kelių žinomų žodžių pagrindu.

Pastabos

Dėstytojas turėtų stengtis motyvuoti ir drąsinti studentus, o ne kalbėti apie klaidas, kurias jie padarė vizito į įmonę metu.

2.1.24 Užsienio kalbų mokymasis studentams patraukliu būdu (parengė dr. Irena Marinko)

Tikslai

Dėstytojas siekia, kad studentai atsipalaiduotų ir moko juos, kaip be baimės reikšti savo mintis užsienio kalba.

Veiklos aprašymas

Užsienio kalbos užsiėmimo pradžioje dėstytojas paaiškina studentams, kad jo tikslas yra sukurti draugišką mokymąsi skatinančią aplinką, todėl studentų klaidos nebus taisomos.

Studentų paprašoma draugiškai elgtis grupės draugų atžvilgiu ir netaisyti bei nekomentuoti jų klaidų. Atliekant pratimus – simuliacijas nėra būtina pateikti labai išmintingus atsakymus ar sakyti tiesą, bet labai svarbus yra humoras ir tai, kad studentai kaip galima daugiau kalbėtų. Labai svarbu, kad studentai įsimintų keletą išsireiškimų, kuriais galima užpildyti nemaloniais pauzes kam nors pamiršus reikiamą užsienio kalbos žodį. Studentai gali vienas kitam padėti.

Pastabos

Vyresnio amžiaus studentai, kuriems užsienio kalbų mokymasis asocijuojasi su gramatikos taisyklių taikymu, pradžioje nelabai palankiai priima šį mokymosi būdą. Jie gali pasakyti, kad tai nėra mokymasis ir kad jie nesitiki ko nors išmokti, nes mokytis turi būti sudėtinga. Po keleto tokio mokymosi valandų dauguma studentų sutinka, kad jie jaučiasi daug labiau atsipalaidavę ir neturi kalbėjimo užsienio kalba problemų. Tačiau studentams vis dar atrodo, kad jie turėtų įsisavinti užsienio kalbos gramatiką ir kad dėstytojas turėtų taisyti jų daromas klaidas (jie tam neprieštaraus). Dėstytojas gali duoti papildomų gramatikos mokymuisi skirtų namų darbų užduočių arba kai jis pastebi, kad studentai pavargo ir reikia keisti veiklos stilių. Tačiau labai daug laiko skirti gramatikai neverta. Dėstytojas turėtų taisyti tik grubiausius klaidas.

2.1.25 Tyriminis mokymasis (parengė dr. Irena Marinko)

Tikslai

Paskatinti studentus dirbti/mokytis savarankiškai.

Veiklos aprašymas

Dėstytojas trumpai pristato dėstomo dalyko, pvz., Verslo korespondencijos kurso medžiagą ir paaiškina, kad įvairių organizacijų verslo dokumentacijos tyrimas sudaro 20 % galutinio vertinimo. Studentams pateikiamas 15 - 20 atvirų klausimų apie jų organizacijų dokumentus klausimynas, kurį jie turėtų kaip galima tiksliau atsakyti. Anketa sudaryta taip, kad studentai visų pirma turi susipažinti su vadovėliuose aprašomomis pagrindinėmis dalyko sąvokomis. Po to jie jau turi pagalvoti apie jų organizacijose naudojamus dokumentus. Klausimai gali būti tokie: pagrindiniai dokumentai, su kuriais tenka dirbti; įvardinkite tris pagrindinius dokumentus, kuriuos jums pastaruoju metu teko paruošti; įvardinkite dokumentą, kurį jums

teko užpildyti/paruošti užsienio kalba; kaip verslo laiškuose jūs atsižvelgiate į etinius dalykus (teisinius, administracinius, etiketo ir kitus reikalavimus); su kokiomis sudėtingiausiomis etinėmis problemomis susidūrėte rašydami dalykinius laiškus; kaip reaguojate į laiškus, kuriuose yra gramatikos, stiliaus ar turinio klaidų; kaip elgiatės, jeigu pastebite, kad jūsų kolegos rašo nekokybiškus dalykinius laiškus; kur išmokote rašyti dalykinius laiškus; ką dar norėtumėte sužinoti apie dalykinę dokumentaciją; kokių patarimų apie dalykinius laiškus norėtumėte pasidalinti su kolegomis.

Ši užduotis padeda įgyvendinti keletą tikslų: studentai savarankiškai ieško medžiagos vadovėliuose, tyrinėja sąvokas, praktiškai taiko teorines žinias ir dalyvauja tyriminėje veikloje. Šis metodas ypač tinkamas dibant su studentais, kurie negali lankyti paskaitų.

Pastabos

Pristatydamas šią užduotį, dėstytojas turi labai aiškiai pasakyti, kad jos dalis galutiniame vertinime sudaro 20 %, kuriuos studentai gaus tik tinkamai ją atlikę ir pateikę savo darbo rezultatų paaiškinimus. Už atsakymus ‚taip‘, ‚ne‘, ‚nežinau‘ papildomi procentai nebus skiriami.

2.1.26 Mokslinių ir profesinio pobūdžio straipsnių naudojimas mokymo ir mokymosi procese (parengė dr. Irena Marinko)

Tikslai

Supažindinti studentus su straipsnių recenzuojamuose žurnaluose paieška, vertinimu ir skaitymu.

Veiklos aprašymas

Jeigu dėstytojas nori, kad studentai pradėtų skaityti mokslinę literatūrą, ją būtina įtraukti į mokymosi bei pasirengimo egzaminui skirtos medžiagos sąrašus. Bakalaurinių studijų lygmenyje iš dėstytojų retai reikalaujama motyvuoti studentus skaityti profesionalius straipsnius, tačiau siekiant magistro laipsnio tai yra privalu. Geriausia, jeigu dėstytojas pasiūlo studentams mažiausiai du – tris straipsnius iš recenzuojamų žurnalų (priedus arba nuorodas, kur galima rasti šią medžiagą). Straipsniai turi būti susiję su mokymosi programos turiniu, ne per sudėtingi ir ne per ilgi, o be to juose turi būti analizuojama įdomi problema. Straipsnius dėstytojas išsiunčia kurso pradžioje, paskatina studentus juos perskaityti, o po to organizuoja

aptarimą auditorijoje. Dėstytojas paprašo studentų susirasti vieną įdomų straipsnį analizuojama tema ir paruošti jo pristatymą auditorijai. Studentai turi būti supažindinti su straipsnių recenzuojamuose žurnaluose ir kitokios literatūros paieška. Lengviausia yra naudotis informacijos paieška Google Scholar. Slovėnijos bibliotekos naudoja COBISS literatūros paieškos sistemą. Tačiau šioje sistemoje pateikiami nepilni tekstai tik slovėnų kalba.

Studentus reikia mokyti, kaip skaityti literatūrą: jie turi peržvelgti publikaciją, pasižymėti svarbias dalis, o ne skaityti nuosekliai. Jie turi pradėti nuo turinio ir pavadinimų analizės, bei skaityti tik tas dalis, kurios atrodo įdomios. Jie gali praleisti ištikus puslapius, perskaityti tik santrauką, pirmą ir paskutinį paragrafus, išvadas. Jiems būtų labai naudingas greito skaitymo kursas/dalykas.

Pastabos

Studentams paprastai patinka skaityti straipsnius iš recenzuojamų žurnalų; jie taip pat noriai juos kritiškai vertina.

Daugelis dėstytojų pateikia studentams perskaityti ilgus rekomenduojamos literatūros sąrašus. Jeigu sąrašė yra daugiau nei 20 straipsnių, o juo labiau knygų, niekas į jį rimtai nesureaguos.

2.1.27 Užsienio kalbų mokymas vaikams skirtų dainų pagalba: mokymasis demonstravimo, tyrimo ir asmeninio produkto parengimo būdu (parengė dr. Andreja Retelj)

Tikslai

- Pasitelkti demonstravimą tam, kad paskatinti refleksiją apie užsienio kalbų mokymosi dainų pagalba patirtį.
- Paskatinti studentus apgalvoti pademonstruotų metodų tinkamumą.
- Pagilinti studentų žinias jų pačių tyriminės veiklos ir literatūros analizės dėka.
- Parodyti studentams, kaip pasirengti vienai akademinio darbo valandai.
- Planavimo praktika.

Veiklų aprašymas

1 etapas: Demonstravimas

Studentai susėda ratu ant grindų. Dėstytojas parodo jiems žaislą (antį) ir užsienio kalba pasako, kas tai yra. Kiekvienas studentas paima žaislą į rankas ir pakartoja jo pavadinimą užsienio kalba (studentai mokosi naujo žodyno).

Dėstytojas dainuoja dainą ir judesiais demonstruoja jos turinį. Suvokimui palengvinti pasitelkiama vaizdinė video medžiaga.

Dėstytojas ištaria žodžius ir judesiais paaiškina jų reikšmę. Studentai pakartoja žodžius ir jų reikšmės paaiškinimo judesius (jie mokosi naujo žodyno).

Dėstytojas vėl dainuoja ir demonstruoja žodžių reikšmę judesiais. Studentai pakartoja judesius ir dainuoja (jie įtvirtina naują žodyną kontekste).

Dėstytojas judesių pagalba pristato naujus žodžius. Studentai pakartoja judesius ir pasako užsienio kalbos sąvoką, kurią jie iliustruoja (studentai įvertina įgytas žinias).

Pastaba: Ši užduotis buvo atlikta su vokiečių kalbą besimokančiais pedagoginės krypties studijų programos studentais. Dėstytojas pasirinko kitą užsienio kalbą (ispanų), kuri nebuvo pažįstama nei vienam iš studentui. Ši kalba buvo pasirinkta dėl aiškiai didesnio mokymosi situacijos autentiškumo. Tai sudarė galimybę studentams realiai patirti su užsienių kalbų mokymusi susijusius sunkumus.

2 etapas: Diskusija

Šiame diskusijos etape studentai kalba apie asmeninę mokymosi patirtį. Jie apgalvoja pademonstruotus mokymo ir mokymosi metodus ir įvertina jų naudingumą. Jie sudaro dainomis grindžiamų mokymo ir mokymosi metodų sąrašą ir parengia vaikams skirtų dainų pasirinkimo nuorodas. Tokiu būdu jie susipažįsta su vaikams tinkamais mokymo ir mokymosi metodais bei išmoksta pasirinkti tinkamas dainas.

3 etapas: Profesionalios literatūros ir kitų šaltinių naudojimas (flippingas)

Studentai skaito atrinktus straipsnius apie vaikų mokymą ir mokymąsi bei parengia trumpus (5 min.) jų pristatymus. Jie išskiria straipsniuose surastas rekomendacijas, skirtas vaikų mokymui ir mokymuisi. Kiekvienas studentas pasirenka iš dėstytojo pateikto sąrašo mokymui ir mokymuisi skirtą dainą ir argumentuoja savo sprendimą. Tokiu būdu studentai atlieka tyrimą, praplečia vaikų mokymo didaktikos/metodologijos žinias ir pritaiko jas mokymui dainų pagalba.

Pastaba: Straipsniai ir dainos studentams pateikiamos e-klasėje. Forume studentai gali pateikti savo rekomendacijas.

4 etapas: Didaktinis dainos paruošimas mokymuisi

Studentai suplanuoja vieną mokymo/mokymosi valandą: įvardina temą, tikslus ir mokymo bei mokymosi etapus.

Kiekvienas studentas atlieka mokytojo vaidmenį ir pademonstruoja suplanuotas mokymo ir mokymosi veiklas. Grupės draugai pateikia grįžtamąją informaciją. Vadovaudamasis dėstytojo ir grupės draugų pateiktais vertinimais, kiekvienas studentas koreguoja savo pamokos planą. Tokiu būdu studentai mokosi planuoti ir turi galimybę praktiškai išbandyti suplanuotą mokymo ir mokymosi veiklą. Jie taip pat apgalvoja konstruktyvaus grįžtamojo ryšio svarbą.

5 etapas: Mokymui skirtų dainų parinkimas

Dėstytojas surenka visų studentų pamokos planus. Jie patalpinami e-klasėje ir yra prieinami visiems studentams. Tokiu būdu studentai mokosi komandinio darbo principų.

Pastabos

Mokymui ir mokymuisi skirtų dainų rinkinys yra pateiktas vokiečių kalbos didaktikos katedros svetainėje (Lieder). Juo gali naudotis visi vaikus mokantys mokytojai.

2.1.28 Darbų, parengtų seminarų metu pristatymas ir studentų skatinimas aktyviai bendradarbiauti (parengė dr. Tanja Sedej)

Tikslai

Pagrindinis tikslas yra skatinti studentus aktyviai klausytis ir dalyvauti darbų pristatymuose.

Veiklos aprašymas

Etapas 1: Mokyti studentus komentuoti, klausti ir atsakinėti į klausimus

Prieš pradėdant pristatinėti darbus, parengtus seminaro metu, šiek tiek laiko yra skiriama komentarų aptarimui, klausimams ir atsakymams. Klausimai gali būti skirstomi į atvirus ir uždarus. Kiti galimi variantai:

- Klausimai, kurie skamba teigiamai ir skirti sužinoti papildomos informacijos. Pvz.: Tema yra įdomi. Ar galėtumėte daugiau papasakoti apie procesą, susijusį

- Klausimai, kurie skamba neigiamai (klausytojas yra kitos nuomonės ir abejoja, ar informacija teisinga). Pvz.: Tema yra įdomi, bet aš manau, kad jūsų idėja neįgyvendinama. Atsižvelgiant į dabartinę ekonominę situaciją, ar Jūs tikrai galvojate, kad Jūsų projektas gali būti įgyvendinamas?

Dėstytojas paaiškina atsakinėjimo į užduotus klausimus procesą ir pateikia pasiūlymus, kaip reaguoti/ ar atsakyti į klausimus. Yra du pagrindiniai būdai:

- padėkoti už klausimą (džiaugiuosi, kad jūs tai pastebėjote; jūs uždavėte labai svarbų klausimą; žinoma, yra įvairių nuomonių, kurios prieštarauja viena kita) arba
- pačiam užduoti klausimą (kas privertė jus tai paklausti? Ar jūs galėtumėte sukongretinti klausimą? Ką konkrečiai norėtumėte sužinoti?)

Etapas 2: Studentų darbų pristatymas ir kita veikla

Studentai pristato grupinį darbą, atliktą seminaro metu. Prieš pradėdant, studentams paaiškinama, kaip vyks pristatymai, kokia eiga, besiklausančių studentų prašoma:

Sugalvoti bent po du klausimus (teigiamą ir neigiamą.) Sugalvoti klausimus ir susitarti, kad atsakymams į klausimus bus skirta 5-10 minučių (iškart po darbo pristatymo). Studentai pasiskirsto į komandas ir kiekvienos komandos atstovas užduoda klausimą pranešėjui. Studentai, pristatantys darbus, turėtų kuo išsamiau atsakyti į pateiktus klausimus.

Pastabos

Studentai privalo atidžiai klausytis kolegų pranešimų, ir jiems pasibaigus užduoti atitinkamus klausimus. Tokiu būdu jie lavina savo kritinį mąstymą, išmoksta aktyviai dalyvauti ir išsakyti savo nuomonę pranešimų pristatymo metu.

Studentai, rengiantys pranešimus išmoksta tinkamai atsakinėti į įvairius klausimus. Praktinėje veikloje dažnai susiduriama su įvairiais klausimais, todėl yra labai svarbu žinoti, kaip į juos tinkamai atsakyti.

2.1.29 Verslo statistikos kursas, kurį renkasi mažai motyvuoti ar prieštarinčiai nusiteikę studentai (parengė dr. Jože Šrekl)

Tikslai

Atkreipti studentų dėmesį, priversti juos mokytis ir įgalinti juos parengti nesudėtingą statistinį tyrimą, remiantis įgytomis žiniomis. Studentai turėtų bent šiek tiek suvokti individualaus statistinio tyrimo rezultatų svarbą.

Veiklos aprašymas

Dėstytojas tradiciniu būdu pristato mokymosi medžiagą: kaip pagalbinę medžiagą naudodamas skaidres. Jis taip pat pateikia informaciją, užrašydamas ją ant lentos, ypač paprastus skaičiavimo būdus. Dėstytojas naudoja atvejo analizę, bandydamas supažindinti studentus su kasdieniu statistikos naudojimu, aiškindamas ir komentuodamas klausimynus, esančius laikraščiuose, naudodamas statistiką kaip argumentą, ekonomistų ar politikų išsakomuose teiginiuose, ir t.t.

Studentai turi paruošti namų darbus, t.y. parengti nesudėtingą statistinį tyrimą, kurį sudarytų tam tikri elementai, apie kuriuos buvo kalbama paskaitų metu. Tyrimo parengimas nuo klausimyno sudarymo iki jo pateikimo ir statistinių duomenų interpretavimo, padeda studentams susipažinti su visais statistinio tyrimo etapais. Studentai turi panaudoti visa gautą mokymosi medžiagą. Dėstytojas vengia naudoti klasikinius skaičiavimo būdus, ir specialiai naudoja Excel skaičiuoklę. SPSS, Matlab, Statistics ar panašias, tačiau jis nori, kad studentai atliktų užduotis naudojant paprastas priemones. Skaičiavimo priemonių prieinamumas didina studentų motyvaciją – “ Aš ilgą laiką naudojau Excel skaičiuoklę ir net nenutuokiau, kad ją būtų galima panaudoti statistinių duomenų apdorojimui” , “ Man reiktų panaudoti šias priemones darbe, bet nemoku”, šie ir panašūs teiginiai tik patvirtina, kad šis priemonės buvo tikslingai parinktos. Studentų atlikti darbai seminaro metu, patikrina jų žinias ir tokiu būdu jie bando panaudoti mažos imties tyrimus, gautus rengiant klausimynus. Todėl, studentų atliktų tyrimų rezultatai dažnai yra nepatikimi ar net klaidingi. Tačiau svarbu, kad studentai išmoksta kaip naudoti tam tikrus metodus ir kaip interpretuoti gautus rezultatus.

Dėstytojas įrodo, kad duomenų surinkimas turi prasmę, kadangi jis panaudoja visus tuos duomenis tolimesnei statistinei analizei, ir gauti rezultatai yra validūs dėl tyrimo imties ir taikytų metodų.

Dėstytojas parengė tyrimo pranešimą konferencijoje ir publikavo straipsnį recenzuojamame moksliniame žurnale ir vėliau supažindino savo studentus, kad jie žinotų apie savo indėlį į mokslinį tyrimą.

Pastabos

Nors darbas seminaro metu atrodo gana nuobodi užduotis, tačiau ji priverčia studentus galvoti apie problemą. Pvz.: studentai klausia “Gavau nepagrįstą ryšį tarp dviejų populiacijos objektų. Ar tai susiję su maža ir nereprezentatyvia imtimi?”. Dauguma studentų pripažįsta, kad dėstytojui pavyko juos motyvuoti, ir jų neigiamas nusistatymas prieš statistiką sumažėjo.

2.1.30 Mokymasis atliekant tyrimus (parengė Dr. Ksenija Vodeb)

Tikslai

Studentai įsisavina Turizmo ir laisvalaikio organizavimo dalyką.

Veiklos aprašymas

Pirmiausia dėstytojas supažindina studentus su dalyku, pagrindine ir papildoma literatūra, pagrindiniais studijų dalyko tikslais ir temomis.

Su pirmąja tema supažindinama išsamiau, išskiriant pagrindinius akcentus, temas ir klausimus, kuriuos vėliau studentai pasirenka kaip temas trumpoms ataskaitoms. Dėstytojas duoda nurodymus, kaip parengti ataskaitą (pagrindiniai punktai yra techninė pusė ir turinys). Studentai savarankiškai parašo ataskaitą, naudodamiesi specialybine ir moksline literatūra, elektroniniais šaltiniais ir kita reikiama medžiaga. Ataskaitos apimtis turėtų būti nuo 3 iki 5 lapų, ir literatūros sąrašė turėtų būti bent 5 nuorodos. Šaltiniai neturėtų būti senesni kaip 10 metų, išskyrus labai svarbią mokslinę literatūrą. Darbas turėtų būti atspausdintas ir pateiktas laikantis APA citavimo stiliaus.

Sekančio susitikimo metu studentai pristato savo darbus naudodami Power Point pateikčių (skaidrių) kompiuterinę programą. Dėstytojas skatina studentus naudoti raktinius žodžius ir trumpus sakinius, į skaidres įterpti iliustracijas, audio ir video medžiagą.

Studentui pristačius savo darbą, dėstytojas skatina diskutuoti klasėje, užduodamas klausimus ir išsakydamas kritinį požiūrį. Dėstytojas yra diskusijų moderatorius, jo vaidmuo – atkreipti dėmesį, kad studentai nenukryptų nuo temos, susietų ją su studijų dalyko tikslais, apibendrintų rezultatus, pabrėžtų tam tikrus dalykus, užduotų klausimus ir plėtotų diskusijas. Šis mokymo/si metodas gali pasiūlyti naujas temas naujoms užduotims (nors kai kurias užduotis parengia pats dėstytojas). Temos atitinka studijų tikslus ir mokymo programoje apibrėžtas kompetencijas.

Egzaminų klausimai sudaryti iš ataskaitų temų, ir studentai patys turi ieškoti atsakymų studijuodami literatūros šaltinius, nurodytus studijų dalyko programoje. Be to, studentai gali nuspręsti kokius kitus informacijos ar literatūros šaltinius naudoti.

Kuo didesnis temų pasirinkimas, tuo studentai turi daugiau galimybių apjungti tyrimo rezultatus, teorijas, požiūrius ir praktinius pavyzdžius. Studentai gali naudotis visais įmanomais informacijos šaltiniais vienai ar kitai temai, tačiau tarpusavy patys turi nuspręsti, ką pasirinkti. Dėstytojas gali patarti kokius literatūros šaltinius naudoti, perskaityti studento darbą, pasiūlyti atlikti kai kuriuos pataisymus, ką labiau pabrėžti, kur aiškiau parašyti, ar

kokias technines korekcijas atlikti ir t.t. Dėstytojas skatina studentą pristatyti savo darbą taip, kaip jis nori. Studentas gali panaudoti grafikus, muzikinius intarpus, paveikslėlius, piešinius, ir t.t.

Aptarus išvadas po kiekvienos studentų pristatytos temos, dėstytojas pasiūlo naujus klausimus tolimesnėms diskusijoms. Jis užduoda svarbiausius klausimus, kurie turėtų būti aptarti ir trumpai supažindina su naujomis temomis, siekiant sukelti studentų susidomėjimą. Jis skatina studentus sugalvoti naujas temas, jei jos atitinka studijų dalyko programą. Kuomet studentai ruošiasi trečiai ar ketvirtai temai, paprastai jiems jau daugiau nereikia dėstytojo pagalbos.

Pastabos

Šios veiklos reikalauja nuolatinio darbo ir studentų darbų vertinimo. Dėstytojas turėtų suteikti išsamų grįžtamąjį ryšį su paaiškinimais. Grįžtamasis ryšys turėtų susidaryti iš pagyrimo už gerai parašytus ataskaitos elementus ir konstruktyvios kritikos už ataskaitą ar pristatymą. Ataskaitą ir pristatymą vertina studentai arba kiti klausytojai, dalyvaujantys diskusijoje. Tokiu būdu, dėstytojas parengia išsamų vertinimą ir parašo vertinimo ataskaitą. Semestro pabaigoje kiekvienas studentas turi savo darbų aplanką, susidedantį iš septynių ataskaitų. Tai užbaigia jo darbų ir studijų dalyko vertinimą. Studentai gali išanalizuoti skirtingas temas, iš kurių susideda egzamino klausimai. Tokiu būdu įgytos žinios yra svaresnės, kadangi studentai gauna informaciją, pasiekia tam tikrus rezultatus ir padaro išvadas savo pastangomis.

Esant geram orui, ataskaitų pristatymai gali būti rengiami lauke, kur galima ramiai nusiteikti rimtam darbui ir aplinka teigiamai veikia dalyvaujančius studentus.

2.2 Gerieji vertinimo pavyzdžiai

2.2.1 Personalizuotas vertinimas- individualaus egzamino sąlygos (parengė Jurij Marinko, Edukologijos magistras)

Tikslai

Ši veikla leidžia užimtiems, sergantiems, dažnai keliaujantiems verslo tikslais, auginantiems vaikus studentams išlaikyti egzaminus.

Veiklos aprašymas

Vieno ar dviejų administracijos darbuotojų yra paprašoma prižiūrėti egzaminą. Studentai informuojami, kad jie laikys įprastą ir individualų tam tikru metu (pvz.: penktadieniais 9 val.) Norintys laikyti individualų egzaminą, studentai turi pateikti prašymą likus kelioms dienoms iki numatytos egzamino datos. Prieš prasidedant egzaminui, studentų paprašoma padėti savo krepšius, mobilius telefonus ir kitus daiktus į specialią vietą, ir tada jie pradeda laikyti egzaminą. Egzamino prižiūrėtas gali paklausti studentų, ar jie suprato klausimus. Prireikus, dėstytojas gali duoti papildomus nurodymus. Studentams gali būti leidžiama naudotis kalkuliatoriais, kompiuteriais, vadovėliais, jei dėstytojas leidžia, t.y. jei egzaminų klausimai nesuteikia studentams galimybės nusirašinėti nuo vadovėlių.

Pastabos

Pradžioje studentai nežino apie galimybę laikyti individualų egzaminą, todėl jie to nereikalauja. Sužinoję apie tokią galimybę, jie dažnai nori laikyti egzaminą individualiai, tačiau kai kurie studentai klaidingai supranta individualaus egzamino sąlygas, ir galvoja, kad jie patys gali nustatyti egzamino datą. Studentai turi būti informuojami, kad individualus egzaminas vyksta tik kartą per savaitę.

2.2.2 Vertinimas – dėstytojo pastabos apie egzaminą (parengė dr. Irena Marinko)

Tikslai

Pastabos yra skirtos suteikti studentams išsamią informaciją apie jų turimas žinias.

Veiklos aprašymas

Pastabos gali būti pateiktos skirtingais būdais. Tarp dažniausiai pasitaikančių pastabų yra tos, kurios yra parašomos ant egzamino lapo ir /ar komentuojami atskiri sakiniai ir tam tikros egzamino dalys. Galima apjungti šiuos du būdus, bet tik tuo atveju, jei dėstytojas neturi daug studentų. Rašydamas pastabas, dėstytojas paprastai pakomentuoja, kad buvo gerai (gera idėja, puikiai parašytas įvadas), tada objektyviai, aiškiai ir nešališkai aprašo klaidas (neparašyta darbo santrauka, atsakinėjant į klausimus buvo padarytos gramatinės klaidos, nepaminėti svarbūs faktai, tokie kaip..., pasikartojanti mintis, nurodant literatūros šaltinius nesilaikoma tam tikrų šaltinių citavimo taisyklių.), taip pat kaip studentas galėtų pasitaisyti, apie ką reiktų pagalvoti, ką dar reiktų perskaityti ar pan.

Pastabos

Dėstytojas turi būti draugiškai nusiteikęs ir kantrus studentų atžvilgiu, tačiau turėtų aiškiai įvardinti studento klaidas. Būtina pažymėti stipriąsias ir silpnąsias puses, ne vien tik klaidas.

2.2.3 Personalizuoti egzaminai, kurie nereikalauja mokytis atmintinai (parengė dr. Irena Marinko)

Tikslai

Studentai įgyja žinių nesimokydami atmintinai.

Veiklos aprašymas

Dėstytojas paaiškina studentams, kad išmokti jo/jos dalyką (pvz.: Verslo dokumentacija) nebūtina mokytis atmintinai. Dėstytojas pasako studentams, kad jiems reikės atsakyti nuo keturių iki šešių klausimų, kur studentams reikia pagalvoti, aptarti, pakomentuoti, parašyti įprastą ar elektroninį laišką, atsakyti į laišką ir t.t. Studentai turi parašyti laiškus ar kitus dokumentus, kurių tonas būtų mandagus ir įtikinantis. Dėstytojas parodo studentams keletą pavyzdžių, kokie gali būti klausimai:

- 1) Parašykite laišką, kuriame jūs skundžiatės, kad kompanija jūsų įdarbino, vietoj jūsų pasirinkdama kitą asmenį, kurio išsilavinimas yra žemesnis nei jūsų, ir tas asmuo yra direktoriaus dukterėčia.
- 2) Parašykite el.laišką savo viršininkui ir nurodykite, kad kompanijoje, kurioje dirbate darbuotojai neturi poilsio zonos, kur darbuotojai galėtų išgerti kavos ar arbatos. Pabandykite jį įtikinti, kad tokia patalpa būtų reikalinga su tam tikra įranga ir kiek tai kainuotų. El.laiško apimtis turėtų būti apie 100 žodžių.
- 3) Aprašykite pagrindinius dokumentus, dažniausiai naudojamus darbe ir pasiūlykite, kad jie turėtų būti pakeisti elektroniniais dokumentais (apie 300 žodžių). Nurodykite priežastis, kodėl popieriniai dokumentai galėtų būti pakeisti elektroniniais.

Pastabos

Būtų gerai, jei dėstytojas pabrėžtų, kad studentai rašydami laiškus išlaikytų mandagų ir įtikinamą toną.

2.2.4 Personalizuotas vertinimas- egzamino rezultatų pripažinimas/įskaitymas (parengė dr. Irena Marinko)

Tikslai

Universitetai pripažįsta studentų išlaikytų egzaminų rezultatus, gautus kitose auštosiose mokyklose. Egzaminų rezultatai įskaitomi visiškai arba dalinai.

Veiklos aprašymas

Dėstytojas informuoja studentus, kad jie gali rašyti prašymą dėl egzaminų rezultatų, gautų kitame universitete, įskaitymo, ir kad tuomet jie turėtų pateikti studijų dalykų mokymo programą, ypač studijų dalyko programos aprašą. Aukštosios mokyklos paprastai reikalauja, kad studentai pristatytų patvirtintą pažymą apie studijų programą iš universiteto, kuriame studentas išlaikė egzaminus. Dažnai pasitaikantis atvejis (ir labiau orientuotas į studentą), kai pati aukštoji mokykla susiranda išėitą mokymo programą internete. Tuomet vienas iš (studijų programos) komitetų svarsto, ar pripažinti gautus egzaminų rezultatus, remiantis programos turinio analize ir lygindamas su panašias ar identiškais studijų dalykais šiame universitete. Komiteto vadovas įvertina, kokius dalykus studijavo ir kokius egzaminus išlaikė, ir tuomet (studijų programos) komitetas priima sprendimą dėl visiško ar dalinio egzamino rezultato įskaitymo.

Pastabos

Dauguma aukštųjų mokyklų reikalauja, kad studentai patys įsivertintų studijų dalyko programą ir pasiūlytų studijų komitetui, kokie studijų dalykai turėtų būti įskaityti. Tačiau šis reikalavimas nėra palankus studentams, kadangi netgi dėstytojais, turintys daktaro laipsnį, turi sugaišti daug laiko aiškindamiesi, ar lyginami studijų dalykai yra identiški ar panašūs. Daugelis universitetų neatlieka tikslios analizės, bet reikalauja dėstančiojo dėstytojo nuomonės. Tai priimtina, jei dėstytojas žino, kad studentai turėjo išmokti apie 60 % studijų dalyko programos.

2.2.5 Personalizuotas vertinimas: darbinės patirties pripažinimas.

Tikslai

Studentai, įgiję tam tikros darbinės patirties gali įrodyti, kad jie įgijo tam tikrų būtinų žinių savo darbo vietoje.

Veiklos aprašymas

Dėstytojas supažindina studentus su instrukcijomis, kaip aprašyti savo darbines užduotis, ir pabrėžia, kad studentai neturėtų kuklintis, rašydami apie savo darbinę patirtį, ir kad jie turėtų žinoti, kad kai kurie įgūdžiai gali būti pritaikomi kitoje darbo sferoje. Dėstytojas duoda keletą patarimų, kaip toliau nurodyta:

Ataskaita turėtų būti sudaryta iš žemiau išvardintų dalių:

- 1) Titulinio puslapio, nurodant aukštosios mokyklos pavadinimą, studijų programos pavadinimą, projekto pavadinimą (praktinis mokymas), vadovo pavardę, studento pavardę, valandų skaičių ar trukmę mėnesiais/metais, kada studentas atliko tam tikras užduotis.
- 2) Įvado, kuriame studentas turi parašyti svarbiausius faktus apie organizaciją, kurioje jis/ji dirbo.
- 3) Pagrindinės projekto idėjos, kurioje studentas turi aprašyti kuo įmanoma daugiau užduočių, kurias atliko darbe.
- 4) Išvadų, kuriose studentas pateikia savo idėjas, kaip būtų įmanoma patobulinti užduotis, kurias atliko.
- 5) Įklijos/priedo, kur studentas gali pasidalinti įžvalgomis, kaip geriau aprašyti praktinį darbą (nėra privaloma).

Projekto apimtis turėtų būti nuo 7 iki 10 lapų. Ataskaitoje turi būti praktinio darbo laiko žiniaraštis, kuris privalo būti vadovo pasirašytas. Jei tai padaryti neįmanoma, tuomet studentas turi pridėti darbo sutarties kopiją ar kitą įrodymą, kad jis/ji tikrai atliko praktines užduotis.

Žemiau išvardintas sąrašas gali būti naudojamas priminti studentams, kokias būdingas užduotis ar darbines operacijas jie turėjo atlikti darbo vietoje. Jei studentai atliko kitas užduotis, jas taip pat reikia aprašyti.

Modulis 1: Komunikacija skirtingomis kalbomis

Klientų priėmimas, kontaktų užmezgimas su bendradarbiais, tiekėjais ir kitais interesantais

Telefoninių skambučių priėmimas ir informacijos teikimas

Gautų, siųstų laiškų valdymas ir bendravimas raštu užsienio kalba/-omis

Ataskaitų ar kitų dokumentų rengimas

Bendravimas su klientais internetu
Gautų, siųstų dokumentų valdymas ir administravimas
Informacijos teikimas klientams
Bendravimas su viešojo sektoriaus atstovais
Reklaminė veikla
Rinkodara telefonu

Modulis 2: Ekonomika, apskaita ir finansai

Sąskaitų faktūrų valdymas, sąskaitų faktūros išrašymas
Sąskaitų siuntimas į užsienio šalis, sąskaitų apmokėjimai
Grynųjų pinigų valdymas
Išankstinių sąskaitų išrašymas
Atlyginimų skaičiuoklė
Mokesčiai
Apskaita
Bendravimas su apskaitos tarnyba
Skolų išieškojimas
Apytikriai skaičiavimai
Tiekimų kontrolė

Pastabos

Studentai ar dėstytojai, kurie neteko atlikti darbo analizės, dažnai nežino, kad užduotys įvairiuose darbuose gali būti labai panašios. Pvz.: sąskaitų faktūrų išrašymas, bendravimas, darbas kompiuteriu, dokumentų archyvavimas, ir t.t. Šios veiklos yra beveik tokios pačios daugelyje firmų. Studentai, pageidaujantys, kad jų praktinė patirtis būtų pripažinta aukštojoje mokykloje, pirmiausiai turi žinoti, kad jų atliekamos pareigos yra vienodos visose darbovietėse, ir tada jie gali apginti savo požiūrį.

2.3 Geroji praktika – skirtingos personalizuoto požiūrio į studentą formas

2.3.1 Personalizuotas požiūris į studentą – pagalba studentams, besimokantiems užsienio kalbos papildomai juos konsultuojant (parengė dr. Irena Marinko)

Tikslai

Dėstytojas studentams, kurių užsienio kalbos žinios yra silpnos, paskiria papildomų užsiėmimų ir tokiu būdu jis padeda jiems geriau jaustis įprastinių užsienio kalbos užsiėmimų metu.

Veiklos aprašymas

Pirmųjų užsiėmimų metu, dėstytojas informuoja studentus, kad universitetas skirs papildomų valandų užsienio kalbos konsultacijoms tiems studentams, kurių užsienio kalbos žinios yra prastos. Pirmosios paskaitos metu studentai sužino savo užsienio kalbos žinių lygį ir paprašo jiems skirti papildomų valandų. Konsultacijos gali vykti vieną ar du kartus per savaitę, jei įmanoma ne daugiau kaip dvi akademinės valandas. Dėstytojas paklausia studentų, kas jiems yra sunkiausia mokantis užsienio kalbos. Studentai dažnai pažymi, kad jiems sunkiausia gramatika, kad jie bijantys padaryti klaidų, todėl jie nenori kalbėti. Kai kurie studentai galvoja, kad jiems sunku įsiminti žodžius. Dėstytojas trumpai paaiškina pagrindines gramatikos taisykles, užduoda pratimų (šiuo atveju žaidimas vaidmenimis yra labai veiksmingas), taip pat panaudoja kitus metodus, kurie padeda sumažinti baimę ir verčia studentus kalbėti. Dėstytojas turi dažnai visus įmanomus būdus, kaip lengviau įsiminti žodžius užsienio kalba (kartojant žodžius ar frazes kiekvieną dieną, skaitant laikraščius užsienio kalba, žiūrint televizijos laidas, t.t.)

Pastabos

Nors dauguma studentų galvoja, kad jie privalo išmokti gramatikos taisykles, dažniausiai jų turimos žinios yra pakankamos norint išreikšti pagrindines mintis. Todėl, dėstytojas pakartoja tik pagrindines gramatikos taisykles. Įprastų užsiėmimų metu, dėstytojas skiria dėmesio tekstų skaitymui ir jų suvokimui, ir netaiso visų klaidų, kurias padaro studentai.

2.3.2 Personalizuotas požiūris į studentą – paruošti studentus egzaminams (parengė dr. Irena Marinko)

Tikslai

Studentai išmoksta kaip pasiruošti egzaminams naudojant skirtingas mokymosi būdus.

Veiklos aprašymas

Dėstytojas paaiškina studentams, kad yra keli egzaminų tipai ir pataria, kad studentai mokintūsi taip, kad dėstytojas galėtų įvertinti jų žinias. Studentai turėtų žinoti kokia yra egzamino trukmė, kiek klausimų, ar yra klausimų su atsakymų variantais, kokį pažymį jie gaus už tam tikrą teisingų atsakymų skaičių. Jie to gali paklausti dėstytojo ar kitų studentų, kurie jau išlaikė egzaminą. Kai kurios mokyklos turi ankstesnių egzaminų užduotis/klausimus ir leidžia studentais su šia informacija susipažinti. Tokiu būdu studentai sužino, kad jie negali tikėtis tų pačių užduočių, kaip ankstesniuose egzaminuose. Vienas iš seniausių (ir vis dar naudojamų) egzaminų tipų yra tas, kuriame yra klausimai, į kuriuos studentai turi atsakyti remiantis tuo, ką išmoko. Tokiu atveju, studentams yra geriausia pasidaryti planą ir kiekvieną dieną ir /ar savaitę pasikartoti/išmokti tam tikrą mokymosi medžiagos dalį. Pirmiausia jie turi parengti konspektus, minčių žemėlapius, apsvarstyti galimybę mokintis mažose grupelėse. Kai kurie egzaminai sudaryti tik iš klausimų (nuo 3 iki 6), į kuriuos studentai turi atsakyti keliais šimtais žodžių. Kai kurie dėstytojai nenori nieko sakyti studentams apie galimus egzamino klausimus ir neleidžia studentams egzamino metu naudotis jokia mokymosi medžiaga. Kiti egzaminai yra testo formos, kur klausimai gali turėti nuo trijų iki penkių atsakymo variantų. Kai kurie klausimai yra lengvesni, kiti sunkesni. Gali susidaryti įspūdis, kad tokius egzaminus yra lengviau išlaikyti, bet taip nėra. Nusirašyti atsakymų neįmanoma — studentai privalo ieškoti informacijos, palyginti faktus, panaudoti analogus ir pan. Laikas, skirtas informacijos paieškai yra ribotas.

Dėstytojas duoda studentams tokius egzamino klausimus, kurie reikalauja aprašymo, įvertinimo, ar palyginimo. Egzamino metu duodami klausimai, į kuriuos galima greitai atsakyti ir tuomet paprašoma studentų, kurie nėra įsitikinę, kad jų atsakymai teisingi, perskaityti juos. Tada atsakymai į klausimus yra pakomentuojami: jei atliekant užduotį reikia kažką išvardinti, studentai turėtų pagalvoti, ar jie parašė visus faktus, o galbūt atsakymai yra per ilgi. Klausimai, kur reikia ką nors pristatyti reikalauja išsamesnio atsakymo. Kai kurie egzaminai gali prasidėti tokiais žodžiais kaip „apibūdinkite“ , kur studentai turi pateikti apibrėžimą. Kuomet studentams reikia palyginti du aspektus, tuomet jie pirmiausiai gali aprašyti kiekvieną iš jų (išskyrus tuos atvejus, kai egzaminuotojas pasako, kad apibūdinimų nereikia ir studentai turi parašyti palyginimą). Jei klausimas prasideda žodžiu „aptarkite“, dažniausiai tokia klausimo formulotė reikalauja išsamaus atsakymo. Jei dėstytojas liepia studentams iliustruoti ką nors, tuomet jie gali nubraižyti grafiką, planą ar duoti pavyzdį. Studentai taip pat gali gauti tokią užduotį, kur jie turi ką nors interpretuoti. Į tokius klausimus yra gana sunku atsakyti, todėl neretai dėstytojai leidžia studentams parašyti taip, kaip jie supranta. Jei studentai turi išnagrinėti eilėrašį, jiems turėtų būti skiriama pakankamai laiko,

kad jie galėtų surasti kiek įmanoma daugiau reikšmių ir metaforų. Dėstytojas gali savaip suprasti eilėrašį, bet turi pripažinti, kad studentų interpretacijos gali būti skirtingos.

Kada studentai yra supažindinami su pagrindiniais egzaminų tipais, dėstytojas skatina studentus pagalvoti apie būsimo egzamino užduotis ir klausimus, ko jie gali tikėtis.

Pastabos

Užduodamas panašaus pobūdžio užduotis, dėstytojas turi būti labai atidus, draugiškai nusiteikęs studentų atžvilgiu ir kantrus ypač su tais studentais, kurie yra pasirengę perskaityti savo atsakymus. Atsakymai dažnai būna klaidingi, tačiau dėstytojas jokių būdų neturėtų šaipytis iš studentų. Dėstytojas turėtų pasakyti studentams, kad jis/ji patenkintas, nors atsakymas ir nėra visiškai teisingas, tačiau dėstytojas gali išmokyti studentus, kaip teisingai atsakyti.

2.3.3 Personalizuotas požiūris į studentą – supažindinimas su informacijos suteikimo paslauga telefonu (parengė Jurij Marinko, Edukologijos magistras)

Tikslai

Studentai yra supažindinami koks yra mokyklos personalizuotas požiūris į studentus. Studentai gali susisiekti su dėstytoju telefonu ar rašydami el.laiškus darbo ir nedarbo valandomis, ir tokiu būdu dėstytojas gali suteikti pagalbą studentams, kurie nežino kaip tinkamai pasiruošti seminarui ar atlikti kitas užduotis.

Veiklos aprašymas

Mokslo metų pradžioje studentai yra supažindinami su paskaitų lankomumo reikalavimais ir yra informuojami, kad iškilus kokioms nors problemoms jie gali pranešti telefonu ar parašyti el.laišką. Šiuo atveju tinkamiausias kontaktinis asmuo yra mokyklos darbuotojas, kuris yra gerai susipažinęs kas vyksta universitete ir gali greitai susisiekti su savo kolegomis. Budintis asmuo turi būti pasirengęs atlikti šį darbą turi mandagiai atsiliepti į studentų skambučius, netgi jeigu studentai skambina vakarais ar nedarbo dienomis (savaitgaliais). Darbuotojai, kurie nepageidauja, kad jų ramybę kas nors drumstų telefoniniais skambučiais, nėra tinkami tokiam darbui. Šitą darbą turėtų atlikti toks žmogus, kuris galvoja, tai yra geriausias būdas iškilusioms problemoms spręsti ir telefonas buvo išrastas tam, kad juo būtų naudojama visomis valandomis.

Pastabos

Dauguma dėstytojų galvoja, kad informacijos teikimas telefonu ar atsakant į el.laiškus yra per daug liberalu. Kai kurie dėstytojai galvoja, kad tokiu būdu iš budinčio darbuotojo yra „vagiamas“ jo asmeninis laikas. Tačiau, realybė tokia, kad vakarais, šeštadieniais ar sekmadieniais nesulaukiama daug telefoninių skambučių kaip galvojama. Tokio darbo neturėtų dirbti žmogus, kuris nemėgsta teikti informacijos, ir /ar norėtų paauklėti studentus, kad jie skambintų tik darbo metu.

2.3.4 Personalizuotas požiūris į studentą – studijų akceleracija (parengė dr. Irena Marinko)

Tikslai

Universitetas gali suteikti galimybę studentams greičiau užbaigti studijas nei numatyta studijų programoje.

Veiklos aprašymas

Dėstytojas informuoja studentus, kad jie gali anksčiau užbaigti studijas nei numatyta. Dėstytojas pateikia keletą pavyzdžių, kaip galima greičiau užbaigti studijas. Dažniausiai pasitaikantys atvejai, kai studento egzamino pažymiai, gauti viename yra užskaitomi kitame; jei studentas yra pasiruošęs studijuoti savarankiškai (nelankant paskaitų, tačiau kai yra konsultuojamas; jei nori mokintis vasaros atostogų metu. Dėstytojas pristato anksčiau nei numatyta studijas baigusį studentą ir paaiškina, kodėl jis greičiau baigė studijas, kurie studijų dalykai buvo įskaityti, kaip buvo organizuojamos studijos. Dėstytojas taip pat paaiškina, kaip universitetas remia studijų užbaigimą per trumpesnę laiką, pvz.: sudarant sąlygas studentui laikyti egzaminą pagal individualų grafiką; laikyti egzaminus vasaros metu; atmintinai nesimokant, ir t.t. Studentai turėtų būti supažindinami kokios yra apmokėjimo už studijas sąlygos, jei jie nusprendžia greičiau užbaigti studijas.

Pastabos

Geriausias studijų užbaigimo modelis per trumpesnę laiką yra tuomet, kai studentas išlaiko egzaminus anksčiau nei planuota.

2.3.5 Personalizuotas į studentą požiūris – mokymasis nuotoliniu būdu ir paskaitų lankymas universitete (parengė dr. Irena Marinko)

Tikslai

Universitetas siekia paskatinti studentus atvykti į paskaitas jiems patogiu metu ir/ar sudaryti sąlygas mokytis namuose, kai studentai dėl tam tikrų priežasčių negali atvykti į paskaitas (studentės, auginančios vaikus; studentai sergantys lėtinėmis ligomis, ir t.t.)

Veiklos aprašymas

Mokslo metų pradžioje, dėstytojai informuoja studentus, kad jie gali pasirinkti, ar lankyti paskaitas universitete ar ne. Kai kurie studentai dėl dažnų komandiruočių negali lankyti visų paskaitų, bet jie norėtų atvykti kitu metu, jei įmanoma. Kiti studentai, gavę darbą užsienyje, negali reguliariai lankyti paskaitų kaip įprasta, todėl turi studijuoti nuotoliniu būdu. Kai kurie studentai lieka namie, nes prižiūri kūdikį ir negali kiekvieną kartą atvykti į paskaitas. Dar kiti studentai atvyksta į pirmas ir paskutines paskaitas, nes mokinasi savarankiškai. Universitetas tokiems studentams išsiunčia atsiskaitymų tvarkaraštį ir mokymosi medžiagą ir individualiai informuoja apie testus, egzaminus ir pan.

2.3.6 Studijų organizavimas dirbantiems ir šeimas sukūrusiems studentams – skirtingų formų nuotolinės studijos (parengė dr. Irena Marinko)

Tikslai

Universitetas siekia, kad studentai negalintys lankyti paskaitų universitete, studijuotų savarankiškai.

Veiklos aprašymas

Siekama, kad studentai, kurie dėl tam tikrų priežasčių negali atvykti į paskaitas universitete (moterys po gimdymo, dirbantys studentai, dažnai vykstantys į komandiruotes, studentai su negalia) turėtų galimybę mokytis namie. Tai gali būti įgyvendinama naudojant vienokią ar kitokią nuotolinių studijų sistemą. Nuotolinės studijos gali būti organizuojamos tokiu būdu, kad studentai gautų visą reikiamą mokymosi medžiagą naudojant virtualias priemones, pagalbą internetu, prieigą prie bibliotekos išteklių. Atvirasis universitetas organizuoja nuotolines studijas naudojant IT. Studentai turi užsiregistruoti, sumokėti mokestį už studijas, tuomet gauna reikalingą mokymosi medžiagą ir egzaminų užduotis likus keliems mėnesiams iki egzaminų galutinio termino. Labai dažnai studentai atliktas egzamino užduotis pateikia elektroniniu būdu. Per tą laikotarpį, kuomet jie turi mokytis, jiems yra paskiriamas mentorius,

į kuri studentai gali kreiptis pagalbos; studentai turi prieigą prie gausių bibliotekos išteklių; mokymosi medžiaga parengta taip, kad studentams būtų suprantama. Studentai gali mokytis aptardami tam tikrus klausimus per Skype ar naudodami kitus mokymosi būdus. (tačiau, ne visi studentai mėgsta naudotis Skype programa susitikimams ar forumams— jie naudojami internetine telefonija kuomet turi dirbti komandoje rengiant projektą). Studijų medžiaga yra gana didelės apimties.

Kitas nuotolinių studijų būdas yra žymiai paprastesnis, tačiau daugelyje universitetų yra plačiai naudojamas. Studentai gauna konsultacijas, mokymosi medžiagą ir patarimus kaip mokytis. Studentai pasirenka mokymosi būdą, kuris jiems yra patogus (minčių žemėlapis, užrašai, ir pan.) Mokantis šiuo būdu taip pat reikalinga prieiga prie bibliotekos duomenų bazių. Daugeliui studentų patinka tokia mokymosi sistema, kadangi nereikia naudoti virtualių priemonių. Bendravimui galima naudoti el. pašta, kuris suteikia labiau personalizuotą požiūrį. Studentai, naudojantys šią sistemą nėra apriboti, nes nėra privaloma dalyvauti susitikimuose virtualioje erdvėje ar prisijungti prie internetinės telefonijos, ar išreikšti savo nuomonę forumuose, nėra nustatyto laiko apribojimų (pvz.: kad studentai kiekvieną pirmadienį būtų prisijungę prie Skype, ar pan.)

Šiems studijų metodams reikalinga gera mokymosi medžiaga, kuri būtų įtrauktą į visų dalykų mokymosi programą. Mokymosi medžiaga gali būti vadovėliai ir skaidrės. Mokantis nuotoliniu būdu yra labai svarbu, kad egzamino metu būtų užkirsta bet kokia galimybė studentams nusirašinėti nuo vadovėlių. Egzamino užduočių turinys turi sietis su mokymosi medžiaga, pateikta vadovėliuose ir būtina, kad studentai taip pat skaitytų papildomą literatūrą, kurią gali rasti bibliotekoje. Geresnius pažymius gauna tie studentai, kurių darbuose pateikta daugiau nuorodų į literatūros šaltinius, atliktas tyrimas, kurie demonstruoja geresnį analitinius įgūdžius, palygina dvi skirtingas sistemas ar koncepcijas, ir pan.

Pastabos

Daugelis žmonių galvoja, kad mokantis nuotoliniu būdu yra lengviau nei įprastai išlaikyti egzaminus, ar kažkas kitas gali padėti studentui. Tačiau tai neįmanoma, kad taip atsitiktų. Neįmanoma, kad kuris nors kitas asmuo, nei užsiregistravęs studentas būtų pasirengęs studijuoti tris ar daugiau metų. Tas kitas asmuo turėtų daug mokytis, antraip neišlaikytų egzamino. Kiekvienas studentas privalo sumokėti mokesį už studijas (kuris yra gana didelis), o be to, studentas, asmeniui besimokančiam už jį turėtų taip pat sumokėti. Būtų labai brangu mokėti mokesį už studijas ir tam tikrą atlygį tam asmeniui, kuris studijuoja vietoj užsiregistravusio studento.

2.3.7 Personalizuotas požiūris į studentą – studijos gimtąja ir užsienio kalba (parengė dr. Irena Marinko)

Tikslai

Toks mokymosi būdas leidžia mokytis vietiniams ir užsienio studentams.

Veiklos aprašymas

Daugelis universitetų siūlo studijas gimtąja ir užsienio (dažniausiai anglų kalba). Tokiose mažose šalyse kaip Slovėnija, nėra daug užsienio studentų. Remiantis Slovėnijos aukštojo mokslo įstatymu, studijos turi būti vykdomos slovėnų kalba. Galima taip pat dėstyti anglų kalba, jei yra užtikrinama slovėnų kalbos alternatyva. Tai reiškia, kad aukštoji mokykla turi atlikti dvigubą darbą ir tai reikalauja papildomų išlaidų: turi būti dėstytojų, kurie galėtų dėstyti ir paruoštą mokymosi medžiagą slovėnų ir anglų kalbomis. Laimei, dauguma universiteto dėstytojų kalba angliškai ir gali dėstyti ir parengti mokymosi medžiagą užsienio kalba. Būtina, kad universitetas įsigytų gerų vadovėlių slovėnų ir anglų kalbomis ir aprūpintų dėstytojus.

Pastabos

Nėra sunku parengti mokymosi medžiagą anglų kalba. Bibliotekos darbuotojas ir atsakingas dėstytojas turėtų peržiūrėti esamus leidinius, susijusius su dėstomu dalyku (geriausias šaltinis yra Amazon.com), ir nuspręsti kokias knygas įsigyti ir tuomet dėstytojas parengia skaidres.

2.3.8 Personalizuotas požiūris į studentą — skatinti studentus sėkmingai mokytis

Tikslai

Skatinti studentus mokytis greitai, reguliariai, gerai; motyvuoti tuos studentus, kuriems sunkiau sekasi mokytis.

Veiklos aprašymas

Būti maloniu, draugišku ir mokačiu padrašinti, nieko nekainuoja, tačiau, tai gali padaryti stebuklus. Jei universiteto vadovybė, administracija, pedagogai ar kiti darbuotojai daugiau

šypsotūsi, užuot buvę blogos nuotaikos, duotų daugiau patarimų studentams, ar parodytų šiek tiek supratingumo, paklašinėtų studentų apie jų problemas, tuomet jie galėtų padėti studentams įveikti problemas ir sėkmingai užbaigti studijas. Tai mokyklos vadovybės pareiga nuspręsti, koks dėmesys turėtų būti skirtas studentams norint juos labiau motyvuoti. Jei dėstytojai netiki, kad mandagumas yra labai svarbi savybė, vis dėlto jie turėtų vadovautis mokyklos vadovybės nurodymais ir stengtis motyvuoti studentus. Jei mokyklos vadovas netiki motyvacijos galia, tuomet jis/ji turėtų paskaičiuoti, kokią pinigų sumą universitetas praranda su kiekvienu studijas metusiu studentu.

Pastabos

Studentų skatinimas yra gana paprastas dalykas, tačiau daugelis universitetų dar neturi gerai išvystytos skatinimo praktikos. Mandagumas iš kai kurių žmonių reikalauja, kad jie pakeistų savo įsitikinimus. Yra dar gana daug dėstytojų, kurie vis dar tvirtai laikosi nuostatos, kad griežtumas, nepalenkiamas nusistatymas ir reiklumas yra švietimo pagrindas.

2.3.9 Personalizuotas požiūris į studentą – užsienio lektorių samdymas (parengė dr. Irena Marinko)

Tikslai

Studentai yra supažindinami su gerąja užsienio šalių praktika ir išmoksta užsienio kalbų.

Veiklos aprašymas

Užsienio lektorių įdarbinimas reiškia daug papildomo darbo ir kaštų, tačiau jie ženkliai prisideda prie studento žinių. Dėka užsienio dėstytojų indėlio, jų paskaitos yra įdomesnės, o be to, studentai tobulina savo anglų kalbos žinias. Universitetas gali bendrauti su dėstytojais iš užsienio elektroniniais laiškais ir tada gali sudaryti paskaitų tvarkaraštį. Kalbant apie užsienio dėstytojų įdarbinimo procesą, yra labai svarbu nustatyti apmokėjimo ir paskaitų skaitymo sąlygas. Universitetas nusiunčia užsienio lektoriui mokymo programą ir liepia pasirinkti mėgstamą temą. Taip pat aptiriamos sąlygos, kokia turėtų būti paskaitų trukmė (pvz.: keturios akademinės valandos), supažindinama su studentais, rekomenduojama, kad dėstytojas skaitytų paskaitas lėčiau, kad pirmiausia jis/ji studentams paaiškintų temą ir palaipsniui pradėtų diskusijas; jei įmanoma, kad pasibaigus paskaitų ciklui, pravestų seminarą. Susitikimai su studentais turėtų vykti keltą kartų, ir kad jie gautų papildomų balų už

aktyvų dalyvavimą. Studentai, abejojantys dėl savo užsienio kalbos kompetencijų, taip pat turėtų būti pakviesti ateiti į užsiėmimus ir likti juose bent jau iki pirmos pertraukos, ir jei pageidauja, leisti jiems išeiti iš paskaitos, tuo atveju, jei jie nieko nesupranta ar nejaukiai jaučiasi. Patirtis rodo, kad netgi tie studentai, kurie galvojo, kad jie visiškai nesupranta anglų kalbos, gali dalyvauti paskaitose ir galiausiai jie būna labai patenkinti, kad atėjo.

Pastabos

Pasamdyti lektorius iš užsienio šalių gali būti labai brangu dėl didelių kelionės lėktuvu išlaidų. Tuomet yra geriau pakviesti lektorius iš kaimyninių šalių, kad jie galėtų atvykti savo automobiliu. Taip pat labai svarbu įtikinti studentus dalyvauti paskaitose. Visa tai išties verta pabandyti, kadangi vėliau po tokių paskaitų studentai lieka labai patenkinti.

2.3.10 Personalizuotas mokymasis — studentų konsultavimas (parengė dr. Irena Marinko)

Tikslai

Pasiūlyti studentams trumpą kurso/modulio santrauką ir paaiškinti tuos klausimus, kurių jie nesupranta.

Veiklos aprašymas

Siekiant padėti neįgaliems ar paskaitų negalintiems lankyti studentams, galima pasiūlyti konsultacijas. Dėstytojas iš anksto nusiunčia mokymosi medžiagą studentui ir pasiūlo studentams užsirašyti tuos klausimus, kurių jie nesupranta. Konsultacijų metu (kurios gali trukti nuo keturių iki aštuonių akademinų valandų), dėstytojas pirmiausia trumpai supažindina studentus su dalyku, paaiškina, kas yra svarbiausia ir tada atsako į studentų klausimus ir/ar paaiškina ko jie nesupranta.

Pastabos

Studentų konsultavimas yra labai puikus būdas supažindinti studentus su tam tikra tema. Studentams reiktų pasakyti, kad jie iš anksto perskaitytų mokymosi medžiagą ir atvyktų į konsultacijas pasiruošę.

2.3.11 Personalizuotas požiūris į studentą – skatinti dėstytojus pakeisti savo mąstymą, planavimą, mokymą ir vertinimą (parengė dr. Irena Marinko)

Tikslai

Siekama paskatinti dėstytojus pakeisti savo asmenines nuostatas ir mokymo stilių, kuris trukdo jiems panaudoti į studentą orientuoto mokymo/si modelį.

Veiklos aprašymas

Daugeliui dėstytojų yra sunku priimti tam tikrus į studentą orientuoto mokymosi modelio elementus. Paprastai dėstytojams labai gerai sekasi vesti diskusijas, vadovauti seminarams, organizuoti atvejo tyrimus ir pan. Tačiau dėstytojo asmeninės nuostatos, tokios kaip teigiamas požiūris į studentus, atvirumas, nešališkumas vertinant studentus, ir kt. taip pat yra svarbios. Jei dėstytojas yra pesimistas, jam nepavyks sėkmingai pritaikyti į studentą orientuotą mokymosi metodo. Tarkim, dėstytojas gali puikiai bendrauti, tačiau, jei neapgalvojęs pasako keletą neigiamų sakinių, pvz.: „Tu gali mokytis, tačiau visos tavo pastangos yra pasmerktos žlugti, nes nėra darbų/ nes tu per senas/ nes tau trūksta atkaklumo/ nesi protingas“ gali viską sugadinti. Kai kuriems dėstytojams yra sunku būti atvirais bendraujant su studentais. Vos tik jiems reiktų ką nors pasakyti apie savo asmeninius įsitikinimus ar asmeninį gyvenimą, jie iškart pagalvoja „ Tai studentų neliečia, universitetas neturi jokios teisės iš manęs reikalauti, kad aš pasakočiau apie savo asmeninį gyvenimą“. Kai kurie dėstytojai negali patikėti, kad jei kas nors taip pasakys, tai reikštų, kad jie pripažįsta, kad jie irgi klysta. Kai kurie dėstytojai yra įsitikinę, turi būti tam tikras proporcingas vertinimo rezultatų pasiskirstymas. Dėstytojai, kurie priima į studentą orientuoto mokymosi modelį, turėtų paminėti, kad tik tam tikras studentų skaičius gali gauti gerus pažymius. Turėtų būti normali praktika, kad dauguma studentų gali gauti gerus pažymius.

Įtikinti dėstytojus, kad jie pakeistų vienokį ar kitokį asmeninį nusistatymą, gali užtrukti metų metus. Universiteto vadovybė gali kiekvienais metais per dėstytojų savianalizės pristatymus kalbėtis su dėstytojais apie į studentą orientuotą mokymąsi, tačiau negalima tikėtis, kad pokyčiai įvyks per vieną dieną.

Pastabos

Kai kurie universiteto dėstytojai yra įsitikinę, kad universiteto vadovybė daro klaidą, reikalaudami, kad jie pakeistų savo ligšiolinę elgseną. Tokie dėstytojai turėtų pasiieškoti kito darbo.

2.3.12 Personalizuotas požiūris į studentą—dažna mokymo metodų kaita (parengė dr. Irena Marinko)

Tikslai

Išlaikyti studentų susidomėjimą viena ar kita tema.

Veiklos aprašymas

Dėstytojas kaip įmanoma dažniau turėtų kaitalioti mokymo metodus. Išėstinių studijų studentai mokosi popietinėmis valandomis, ir paskaitos trunka tris ar keturias valandas, todėl jie labai pavargsta. Dėstytojas turėtų labai atsakingai keisti mokymo metodus. Pirmoje užsiėmimų pusėje dėstytojas turėtų kalbėti vienas, kad atpalaiduotų studentus. Po kurio laiko, tarkim po pusvalandžio, dėstytojas turėtų įtraukti studentus, tam labai tiktų diskusijos. Dėstytojas užduoda klausimus ir tokiu būdu kviečia studentus į juos atsakinėti. Diskusija galėtų trukti kokias penkias minutes ir neturėtų būti per ilga (kai kurie studentai nemėgsta diskutuoti ir jie gali pradėti nervintis). Po diskusijos dėstytojas vėl paaiškina temą ir pristato seminaro užduotis (pvz.: problemos sprendimas ar komandinis darbas). Po 10 minučių studentai pristato savo sprendimus. Dėstytojas toliau tęsia paskaitą, paaiškindamas tam tikrus aspektus ir tada vėl įtraukia studentus į aktyvią veiklą, pav. : plano sudarymą, laiško rašymą ir pan.

Pastabos

Dažnas mokymo metodų kaitaliojimas turi teigiamą poveikį studentams, kadangi jie nenuobodžiauja ir tuo pačiu padeda į mokymosi veiklą įtraukti tuos studentus, kurie jaučiasi pavargę. Formalus paskaitų skaitymas neturėtų trukti ilgiau nei 15 minučių.

2.3.13 Personalizuotas požiūris į studentą — pagalba studentams (parengė dr. Irena Marinko)

Tikslai

Padėti studentams, iškilus studijų ar asmeninio gyvenimo problemoms, parodyti jiems, kad jie yra vertinami.

Veiklos aprašymas

Dėstytojai ir studentai yra tos pačios organizacijos dalis. Nors dauguma dėstytojų galvoja, kad tai nėra jų pareiga spręsti studentų problemas, tokia pagalba prisidėti kuriant geresnę atmosferą universitete. Kalbant apie pagalbą, nereikia galvoti tik kaip apie įprastą pagalbą kaip konsultacijos, naujų dalykų, kuriuos sunku suprasti aiškinimą studentams, klaidų paaiškinimą, kurias padarė laikydami egzaminą, studentų motyvavimą, ir pan. Pagalba gali būti nesusijusi su studijomis. Studentai gali paprašyti dėstytojų, kad jie padėtų išspręsti tam tikras problemas, patartų kaip jiems mokytis, kaip elgtis darbe, kur ieškoti darbo, kaip įtikinti bendradarbius, kad geriau taikiai sutarti nei ginčytis ir pan.

Pastabos

Kai kurie studentai bando prašyti per daug: jeigu universitetas organizuoja egzaminus pagal individualų planą kartą į savaitę, o studentas siūlo, kad jie būtų kiekvieną dieną— tai jau peržengia ribas. Kartais studentai galvoja, kad jeigu jie moka mokesį už studijas, tai reiškia, kad jie turi išlaikyti egzaminą. Tokiems studentams reiktų pasakyti, kad viskam yra ribos.

2.3.14 Personalizuotas požiūris į studentą— individualių studento poreikių apsvarstymas (parengė dr. Irena Marinko)

Tikslai

Padėti studentams, kurių poreikiai yra skirtingi.

Veiklos aprašymas

Studentai gali turėti individualių poreikių, kurie priklauso nuo jų sugebėjimų, interesų, motyvacijos, asmeninių ar karjeros tikslų ir t.t. Kai kurie studentai žino daugiau apie tam tikrą studijų dalyką ir pageidauja mokytis daugiau ir greičiau nei jo grupės draugai. Dažniausiai tai būdinga mokantis užsienio kalbų. Jeigu dėstytojas turi grupę studentų, kurioje pusė grupės nori diskutuoti ir atlikti daug namų darbų, vykti į užsienio kompanijas ar pan., kita grupės dalis yra įsitikinusi, kad jiems niekada nereikės vartoti užsienio kalbos, kad jie nieko negali išmokyti, tuomet dėstytojas atsiduria tarp dviejų skirtingų interesų grupių. Tačiau, yra keletas paprastų būdų kaip šią problemą išspręsti: tiems studentams, kurie nori mokytis daugiau, jis gali duoti atlikti daugiau namų darbų, patarti studentams, kur ieškoti papildomų veiklų (skaityti, atlikti pratimus, klausytis įrašų, žiūrėti filmų). Iš kitos pusės, dėstytojas neturėtų reikalauti iš tų studentų, kurie nenori papildomai mokytis, paruošti visus namų darbus (nors

tai jiems būtų naudinga). Dėstytojas turi padrašinti ir pagirti kiekvieno silpniau besimokančio studento pažangą, kurią jis pastebi.

Pastabos

Naudojant šį metodą, dėstytoją gali trikdyti jo teisingumo ir nešališkumo jausmas. Daug dėstytojų yra įsitikinę, kad jie turi tikėtis to paties žinių lygio iš visų studentų. Žinoma, kiekvienoje studijų dalyko programoje yra aprašyti studijų rezultatų vertinimo kriterijai, kuriais dėstytojas turi remtis, tačiau galima būti lanksčiam ir bent jau pagirti silpniau besimokančius ir mažiau motyvuotus studentus.

2.3.15 Personalizuotas požiūris į studentą: lankstus studijų ir egzaminų grafikas (parengė dr. Irena Marinko)

Tikslai

Padėti studentams mokytis.

Veiklos aprašymas

Vienas iš į studentą orientuoto mokymosi principų yra suteikti studentams pakankamai laiko mokytis ir siekti, kad jie išlaikytų egzaminus ir /ar skirti tiek laiko studentams, kiek jiems reikia. Jei universitetas turi tris egzaminų sesijas per vienerius mokslo metus, tuomet tai tampa sudėtinga. Jei egzaminai rengiami bent du kartus per mėnesį ar kartą per savaitę, tuomet studentas turi daugiau galimybių išlaikyti egzaminą. Dėstytojas gali leisti studentams atlikti egzamino užduotis ilgiau nei per valandą. Jei dėstytojas pastebi, kad studentai egzamino metu jaučia nerimą, jis gali jiems pasiūlyti, kad pirmiausiai jie pasidarytų planą, ką jie ketina atsakyti (užrašyti pastabas ant atskiro popieriaus lapo) ir tada laikyti egzaminą.

Pastabos

Naudojant lankstų egzamino laiką, dėstytojas gali dvejoti, ar jis teisingas ir nešališkas visų studentų atžvilgiu. Kai kurie dėstytojai galvoja, kad egzamino trukmė turėtų būti visiems studentams vienoda. Kodėl? Juk tai nėra varžybos. Studentai laiko egzaminą, ir dėstytojo užduotis yra jiems padėti.

2.3.16 Personalizuotas požiūris į studentą – kaip motyvuoti suaugusiuosius dirbančius ir turinčius šeimą studentus (parengė dr. Irena Marinko)

Tikslai

Padėti dirbantiems ir/ar turintiems šeimą studentams

Veiklos aprašymas

Studentams, kurie dirba ir /ar turi šeimą, reikia įdėti žymiai daugiau pastangų, kad užbaigtų studijas, negu dieninio skyriaus studentams. Tačiau, daugelis darbdavių tikisi, kad jų darbuotojai studijuotų, ir universiteto pareiga yra sudaryti palankias sąlygas, kad studentai galėtų mokytis ir sėkmingai išlaikyti egzaminus. Įprastinės priemonės, įgalinančios suaugusiuosius studijuoti, yra popietinės / vakarinės paskaitos (kuomet studentai baigia darbą), pastovus paskaitų tvarkaraštis, kuriame nurodyta paskaitų ir egzaminų sesijos laikas visiems mokslo metams, pertraukos tarp paskaitų, svarbiausių studijų dalyko temų pristatymas ir /ar ne tokių svarbių temų praleidimas, įskaitant atvejo tyrimą iš darbinės aplinkos, ir pan. Dėstytojai turėtų parengti tokias egzaminų užduotis, kad studentai galėtų panaudoti savo esamas praktines žinias; dėstytojai turėtų skaityti paskaitas, kurios įtrauktų studentus, o ne verstų juos nuobodžiauti. Dėstytojai taip pat turėtų suprasti, kad dirbantys studentai ne visada gali atvykti į paskaitas laiku ir /ar kaip tiksliai nurodė dėstytojas.

Pastabos

Kai kurie dėstytojai mėgsta reikalauti, kad studentai atvyktų į paskaitas laiku kaip nurodyta tvarkaraštyje, ir teigia, kad tokiu būdu studentai išmoka laikytis punktualumo. Galbūt tokia praktika tiktų jauniems dieninio studijų studentams. Mokant suaugusius studentus, ypač tuos, kurie linkę vėluoti dėl darbo ar šeiminių aplinkybių, dėstytojai neturėtų reikalauti, kad studentai į paskaitas atvyktų laiku (beje, punktualumas /paskaitų lankomumas nėra studijų programos dalis)

2.3.17 Personalizuotas požiūris į studentą organizuojant mokymosi procesą. (parengė dr. Irena Marinko)

Tikslai

Motyvuoti studentus efektyviam darbui. Mokymosi procesas organizuojamas taip, kad vienu metu studentas mokytųsi vieną dalyką.

Veiklos aprašymas

Mokslo metų pradžioje, studijos organizuojamos tokiu būdu, kad studentai mokytųsi tik vieną dalyką vienu metu, ir jam pasibaigus laikytų egzaminą ir po to pradėtų mokytis naują dalyką.

Suaugusių studentų nuomone, mokytis tokiu būdu yra lengviau ir labiau gilinamasi į dalyką, nei studijuojant keletą dalykų vienu metu.

Pastabos

Kai kurie žmonės galvoja, kad studentai geriausiai gali mokytis, jei jie lėtai įgyja žinių ir jie mokysis įvairių dalykų per ištikus mokslo metus. Tačiau suaugusieji linkę mokytis vieno dalyko vienu metu.

2.3.18 Personalizuotas požiūris į studentą— rodant pagarbą studentams (parengė dr. Irena Marinko)

Tikslai

Parodyti studentams, kaip dėstytojai vertina /gerbia studentus.

Veiklos aprašymas

Visi universiteto darbuotojai, įskaitant dėstytojus, administracijos darbuotojus ir aptarnaujantį personalą turėtų parodyti studentams, kad juos vertina kaip savo klientus. Dėstytojai turėtų rodyti pagarbą būdami mandagūs su studentais ir motyvuodami juos, užuot laidę nemalonus, ciniškas ar sarkastiškas pastabas. Garbės nedaro ir toks dėstytojų elgesys kuomet dėstytojas aiškina studentui, kad vis tiek neverta jam mokytis, nes jis neras darbo; jei dėstytojai šaiposi ar koneveikia studentus dėl jų menkų žinių, ar skleidžia nuomonę, kad universitetas priima tik gerus studentus. Kas yra puikūs studentai? Ar tik tie studentai, kurių pažymiai yra geri? Ar kiti studentai yra niekam tikę? Darbdaviai vertina tuos studentus, kurių žinios yra geros, kurie pasižymi geromis asmeninėmis savybėmis ir turi darbinės patirties. Taigi, kaip tai padėtų surasti darbą studentui, kurio pažymiai yra aukščiausi, tačiau jis yra linkęs ginčytis ir per daug gerai galvojantis apie save? Pagarba studentams yra rodoma ne vien siekiant palaikyti draugiškus santykius, bet taip pat norint išvengti neigiamo vertinimo. Jei studentai ko nors paklausia dėstytojo, kas yra už jo (dėstytojo) kompetencijos ribų ir nesusiję su dėstomu dalyku, dėstytojas neturėtų įsižeisti ir turėtų duoti kaip įmanoma geriausią patarimą ar bent jau pasakyti, kas galėtų jam suteikti.

Pastabas

Formalus bendravimas su studentais nėra pagarbos išraiška. Pagarba studentams neturėtų būti siejama su egzaminų kriterijų sumažinimu.

2.3.19 Personalizuotas požiūris į studentą— empatiškas elgesys su studentais (parengė dr. Irena Marinko)

Tikslai

Dėstytojai turėtų rodyti studentams, kad jie yra vertinami.

Veiklos aprašymas

Daugelis dėstytojų galvoja, kad jie neprivalo rodyti empatijos tiems studentams, neišlaikiusiems egzamino, kurių pažymiai yra prasti ar jie visiškai nesidomi dėstomu dalyku. Tokie dėstytojai atsisako atjautos, nes galvoja, kad tai gali padaryti meškos paslaugą studentui. Iškyla klausimas, ar prasčiau besimokantys studentai tikrai tingi, ar jiems mokytis tiesiog neįdomu. Daugelis studentų gauna prastus pažymius, kadangi jie nežino kaip mokytis, niekas nepasako, kaip reikia mokytis, jiems dažnai sakoma, kad jie nesugeba studijuoti, ir tuomet studentai pradeda abejoti savo gebėjimais. Taip pat galimi atvejai, kad dėstytojai nuobodžiai skaito paskaitas; studentai bijo dėstytojų, kadangi dažnai girdi, kad studijos nėra svarbios. Kai kurių studentų gyvenimo sąlygos yra gana prastos ir jie dažnai serga. Žinoma, taip pat yra studentų, kurie visiškai nesidomi studijomis ar nesistengia daugiau mokytis nei kiti, bet tai neturėtų būti pretekstu, kad dėstytojas lengvai darytų išvadą apie visus studentus užuot parodžius gailėstį studentams. Nereikia smerkti studentų, tai nieko neišsprendžia. Yra žymiai geriau, jei dėstytojas pasikalba su studentais, bando išsiaiškinti, kodėl vienas ar kitas studentas gavo prastą pažymį ir stengiasi jam kaip nors padėti. Jei dėstytojas negali padėti, tuomet jis turėtų bent pamėginti suprasti studento padėtį, galbūt tai susiję su studento socialine padėtimi, nesugebėjimu susikaupti. Dėstytojas turėtų bent jau mandagiai ir nepriekaištaudamas paaiškinti, kodėl studentas gavo vienokį ar kitokį pažymį.

Pastabos

Kai kurie žmonės yra įsitikinę, kad empatija yra silpnumo ženklas ar tiesiog per daug išvystytas motiniškumo jausmas. Taipogi studentai gali taip pat galvoti ir tada bando pasinaudoti dėstytojo globa savo naudai. Tokiu atveju būtina aiškiai pasakyti studentams, nerodant jokių neigiamų emocijų, kokios yra dėstytojo empatijos ribos. Jei dėstytojas yra empatiškas, jam neleistina rašyti gerus pažymius studentams, jei jie to nenusipelnė. Kita vertus, dėstytojas gali aplankyti studentą, kuris susilaužė koją ir padėti jam išlaikyti egzaminą jo (studento) namuose.

2.3.20 Personalizuotas požiūris į studentą — motyvuoti studentus mokytis tam tikrą dalyką. (parengė dr. Irena Marinko)

Tikslai

Parodyti studentams, kad studijų dalykas yra labai įdomus savo turiniu ir motyvuoti juos mokytis.

Veiklos aprašymas

Parengiamas trumpas kiekvieno studijų dalyko aprašymas. Žemiau yra pateikiamos ištraukos iš skrajutės apie IBS *Times*, kuri buvo išdalinta studentams pradėjus studijas. Skrajutėje studentai gali rasti kryžiažodį, (padrąsinantį) horoskopą, ir iliustracijas kaip mokytis. Parengimas trumpas kiekvieno studijų dalyko aprašas.

IBS *Times*

JŪSŲ ASMENINĖ INFORMACIJA VERSLO STATISTIKOS KURSUI VERSLO STATISTIKOS UŽSIĖMIMŲ PLANAS

Data	užduotis
2009 gruodžio 8 d.	Pirmoji paskaita
2009 gruodžio 9 d. ryte	Apibūdinti svarbiausias koncepcijas, kurios buvo nagrinėtos paskaitų metu.
2009 gruodžio 12 d.	Pasikartoti mokymosi medžiagą, atlikti namų darbus
2009 gruodžio 15 d.	Antroji paskaita
2009 gruodžio 16d. po pietų	Išmokti svarbiausias koncepcijas
2009 gruodžio 17d. ryte	Pasikartoti mokymosi medžiagą
2009 gruodžio 17d. po pietų	Trečioji paskaita
2009 gruodžio 18 d.	Įsisavinti naują mokymosi medžiagą, atlikti namų darbus
2009 gruodžio 19 d.	Atlikti namų darbus
Pratęskite patys.....	

PATARLĖ APIE STATISTIKĄ

Geriau du kartus paklausti nei vieno karto neišgirsti.

KODĖL MUMS REIKIA STATISTIKOS VERSLO PASAULYJE?

Ar tu žinai, kaip dažnai mums prireikia statistikos kasdieninėje veikloje ir darbe?

Mes renkame ir apdorojame duomenis (apie prekybą, kainas, darbuotojus, jų išsilavinimą, ir pan.)

- Mes atliekame tikimybių skaičiavimus (ar verta pradėti naują verslą ar ne).
- Mes atliekame statistinius tyrimus ir įvairias analizes (kaip klientai vertina mūsų prekes ir paslaugas; apie santykius su klientais ar santykius darbinėje aplinkoje: statistiniai tyrimai yra dažnai diplominio darbo empirinė dalis).
- Statistiniai duomenys yra pateikiami grafikų ar lentelių forma.

Žinios apie pagrindinius statistinius duomenis suteikia daugiau pasitikėjimo.

Pastabos

Svarbu, kad skrajutėje nesikartotų studijų dalyko tikslai ar mokymo programos turinys. Studentai žino, kad dauguma universitetų turi savo internetines svetaines, kuriose galima rasti studijų programos aprašą. Studijų programą yra gana nuobodu skaityti studentams ir ji negali atkreipti jų dėmesio. Skrajutė turėtų būti išdalijama studentams tik tada, kai jie ateina į paskaitas ir laukia paskaitų pradžios. Todėl, joje turėtų būti informacijos nebūtinai susijusios su studijomis ir /ar ji turėtų būti pramoginio pobūdžio.

2.3.21 Personalizuotas požiūris į studentą – bendravimas su studentais el. paštu. (parengė dr. Irena Marinko)

Tikslai

Parodyti studentams, kad jie yra laukiami, kad jais rūpinamasi ir siekiama jiems padėti. Išmokyti juos, kaip (ne) reikia bendrauti el. paštu.

Veiklos aprašymas

Šiandien elektroninis paštas yra labai įprastas dalykas ir dėstytojais jį dažnai naudoja. Tačiau, dėstytojais turėtų žinoti, kad jų parašyti el.laiškai tarnauja kaip laiškų rašymo pavyzdys studentams. Pati svarbiausia el. laiško dalis yra jo turinys. Žemiau pateiktas laiškas yra nesėkmingos komunikacijos pavyzdys, nors jį parašė dėstytojas, turintis aukščiausią akademinę kvalifikaciją (ir vedimas gerų ketinimų):

Pone Meden!

Tu nepaaiškinai, ką ir kodėl tu parašei savo būsimajame diplominiame darbe. Tu rašai taip, tarsi ketindamas kažką nuslėpti! Akivaizdu, kad tai yra susiję su tyrinime baigiamojo darbo dalimi. KODĖL TAU NEPASAKIUS TEISYBĖS? Ar aš turėčiau pradėti tikrinti duomenis, apklausiant „Alfaplast“ kompanijos darbuotojus?

Metodiniai nurodymai, kaip rašyti baigiamąjį darbą buvo aiškiai išdėstyti iš anksto. Tokiu būdu, aš bandžiau užtikrinti vienodas sąlygas visiems studentams. Studentai reikalauja vienodų sąlygų ir aš su jais sutinku! Tačiau, ir tau reikia gerbti juos. Taigi, tau teks parengti savo darbą pagal nustatytas taisykles, o ne savo paties susigalvotas.

Dėstytojas galėjo parašyti laišką, kuriame nebūtų tiek daug pykčio. Nėra jokio reikalo šaukti (didžiosios raidės reiškia šūksnius). Taip pat nebūtina naudoti tiek daug šauktukų. Dėstytojas gali mandagiu tonu paprašyti studento pataisyti savo diplominį darbą.

Pastabos

Dėstytojas nurodė gana teisingas instrukcijas, tačiau studentas jas priimtų su mažesniu nerimu ir baime, jei tai jam būtų pasakyta mandagesniu tonu.

2.3.22 Personalizuotas požiūris į studentą – motyvuoti studentus įprasti prie dienotvarkės (parengė dr. Irena Marinko)

Tikslai

Studentai turėtų įsisąmoninti vieną dalyką, kad jiems seksis žymiai geriau, jei jie susidarytų dienotvarkę.

Veiklos aprašymas

Dėstytojais turėtų nuolat pabrėžti dienotvarkės svarbą mokantis. Jei studentai pripranta dirbti su kompiuteriu dvi valandas grįžus namo po paskaitų, kuomet jie skiria laisvas rytmečio valandas mokslams, tai gali tapti įpročiu kelių mėnesių bėgyje, ir po to jie tai gali daryti visą gyvenimą. Studentai turėtų pradėti mokytis nelaukdami įkvėpimo. Jie paprasčiausiai gali atsisėsti prie kompiuterio, pasiimti knygą ar užrašus ir imti užsirašinėti logines schemas, kartoti jas, ir pan. Tai ypač padeda, jei studentai planuoja būsimas mokymosi veiklas.

Pastabos

Dauguma studentų galvoja, kad planuoti ir susidaryti savo dienotvarkės planą nėra veiksminga. Tačiau dėstytojas turi pasakyti jiems, kad jie klysta taip manydami. Žmonės, kurie atlieka įvairias užduotis pagal planą, patiria mažiau keblumų darbe.

2.3.23 Personalizuotas požiūris į studentą – motyvuoti studentus mąstyti kūrybiškai (parengė dr. Irena Marinko)

Tikslai

Išmokyti studentus kūrybiškai mąstyti.

Veiklos aprašymas

Dėstytojas turi keletą kartų pasakyti studentams, kad jų studijų tikslas turėtų būti ne vien tik įgyti formalų išsilavinimą, kuris padėtų jiems gauti gerą darbą, bet taip pat ugdyti asmeninius įgūdžius, ypač kūrybinį mąstymą. Kūrybiniam mąstymui būdinga, kad žmonės atranda idėjas, kaip spręsti problemas, įgyja gilesnį suvokimą apie asmenines problemas ir /ar įgauna pasitikėjimo, kaip elgtis vienoje ar kitoje situacijoje Kūrybiškas studentas gali greitai, per vieną popietę, atlikti daug užduočių, kurioms atlikti paprastai prireiktų keleto dienų, arba jis /ji tik pajutęs/-usi įkvėpimą gali parašyti kursinį darbą be ypatingos refleksijos. Kai jaučia, kad žodžiai liejasi savaime, jis/ ji sėda prie kompiuterio ir užrašo. Nors daug žmonių turi intuiciją, ne visi sugeba ja pasinaudoti ir vystyti. Jie galvoja, kad jie privalo remtis empiriniais faktais. Yra įrodyta, kad mokslininkai, susipažinę su kūrybiniu mąstymu, ir jie toliau jį lavina, nes tai sukuria naujas idėjas. Svarbu, kad studentai nepradėtų galvoti, kad jie negali kūrybiškai mąstyti, ir visa ką jie gali, yra tik pačių faktų atkartojimas, ir jie neturi jokios intuicijos. Kūrybiškai mąstyti gali padėti vizualizacija ir refleksija apie kokią nors temą, kuri susijusi su studijuojamu dalyku ar nagrinėjama problema. Svarbu, kad studentai kažkuriuo metu liautųsi galvoti apie dalykus ką išmoko, ir tiesiog leistų lietus mintims ir pasitikėtų savimi, kad anksčiau ar vėliau jie suras sprendimą, ką toliau daryti. Įvairūs interesai, nauja patirtis ir iššūkiai, susitikimai su naujais žmonėmis, kelionė, skaitymas lavina kūrybinius sprendimus. Kuomet studentai generuoja idėją, rašo kursinius darbus ar baigiamąjį projektą, yra labai svarbu kurį laiką negalvoti apie sprendžiamą problemą. Kūrybiškai mąstyti padeda klausimai, bandymas pasižiūrėti į problemą kitomis akimis, buvimas vienuoje.

Pastabos

Yra labai svarbu nuolat lavinti kūrybingą mąstymą.

3. GEROJI PRAKTIKA LENKIJOJE

3.1 Geroji praktika mokymo procese

3.1.1 E-mokymosi metodų panaudojimas Lodzės humanitarinių ir ekonomikos mokslų universitete (parengė dr. Andrzej Gołębiowski ir dr. Gerard Paweł Maj)

Tikslai

1. Stengiantis patenkinti didėjančių studentų poreikį žinias gauti iš modernių su greitai technologijų vystymusi susijusių informacijos šaltinių, buvo sukurtos e-studijų programos, kurių tikslas yra kuo platesnės auditorijos poreikių patenkinimas.
2. Didėjantis studentų skaičius Lenkijos universitetuose aštuntame ir devintame dvidešimto amžiaus dešimtmečiuose privertė universitetus ieškoti galimybių patenkinti padidėjusio studentų skaičiaus poreikius. Viena iš pavykių įgyvendinimą tenkinančių formų yra nuotolinio mokymosi metodų taikymas.
3. Esami ir būsimi studentai laukė ir su įsipareigojimu prisitaikė prie universitetuose vykstančių, su mokymo sąlygų, mokymo metodų ir žinių perteikimo metodų modernizavimu susijusių pavykių. To pasekoje pasikeitė švietimo optika – nuo tradicinių, tiesioginiu kontaktu su dėstytoju susijusių metodų buvo pereita prie metodų, kurie paremti interneto naudojimu. Šiame modelyje mokymo esmė yra žinių šaltinių įvardinimas, studentų nepriklausomo mąstymo įgūdžių formavimas ir jiems teikiama parama ieškant kūrybiškų su mokymusi susijusių sprendimų.
4. Studijų programų suderinimas su Mokslo ir švietimo ministerijos reikalavimais.
5. Įvertinus šiandieninę darbo rinkos realybę pasidaro aišku, kad paskaitomis, pratimais, seminarais, kurie vyksta akademinėje aplinkoje, grindžiamas mokymas ir mokymasis netenkina visų poreikių. Šiame kontekste išryškėjo poreikis praplėsti kursų ir mokymų, įtraukiant ir tuos, kurie vykdomi virtualioje aplinkoje, pasiūlą.
6. Į studentų orientuotų kursų ir mokymo kursų įvedimas į universitetų studijų programas sudaro galimybę įgyti daug kvalifikacijų, kurias jie (studentai) gauna paraleliai su aukštojo mokslo laipsniu. Tokie absolventai labiau patrauklesni atvirai darbo rinkai, kurioje jie gali lengviau konkuruoti.
7. Interneto pagalba organizuojamas mokymas ir mokymasis sudaro sąlygas šiuolaikinių technologijų naudojimui, taupo studentų ir dėstytojų laiką, palengvina jų abipusį bendravimą, kurį, paprastai, apsunkina atstumas.

8. Virtuali Akademija ne tik padeda studentams mokymosi procese, bet taip pat skatina asmenį, profesinį ir socialinį tobulėjimą. Tokios paramos formos yra labai svarbios tais atvejais, kai studentas turi rimtų asmenybinių ar emocinių problemų, yra neįgalus, ilgai serga arba yra reabilitacijoje.
9. Studentų konsultavimas vyksta dviem būdais: patarimai ir konsultacijos pagal poreikį arba tam tikro ilgalaikio poveikio virtualių priemonių pagalba teikiamos psichologinės terapijos sesijos.
10. Kartu su universitetuose dirbančiais švietimo sistemos darbuotojais sukuriamos akademinės bendruomenės, kurios siekia ieškoti bendrų studentams iškilusių problemų sprendimų. Tai ypač akivaizdu darbe su neįgaliais studentais.
11. Virtualus universitetas interneto dėka sudaro galimybę studentui greitai susisiekti su dėstytoju. Tokių veiksmų/projektų pavyzdžiai yra: Virtualus dekanatas, virtuali auditorija, virtualus studentų kambarys, virtuali biblioteka ir daugelis kitų.
12. Taikant e-mokymosi metodus darbe su studentu, dėstytojas tampa tam tikru gidu, pagalbininku, treneriu, kuris padeda studentui tobulėti ir surasti studijų procesui reikalingą informaciją.
13. Studentas turi galimybę susisiekti bet kuriuo metu ir iš bet kurios vietos. Toks mobilumas sudaro galimybę ypatingiems ryšiams tarp didaktikos ir studento, o taip pat sukurti ypatingą efektyvų mokymą palaikančią mokymo ir mokymosi erdvę.
14. Internetinių metodų ir įrankių naudojimas sumažina biurokratiją, naudojama mažiau popierinių dokumentų, o jų perdavimas tampa paprastesnis ir greitesnis. Efektyvesnis pasidaro ir bendravimas tarp įvairių universiteto padalinių ir studentų.
15. Virtualių mokymo metodų ir technikų naudojimas sudaro daugybę galimybių išorinių kursų ir mokymų, skirtų regione įsikūrusioms kompanijoms ir plėtojamoms pramonės sritims organizavimui.
16. Tokios virtualaus bendravimo formos kaip konferencijos, diskusijų forumai, darbininkų tarybos, profesiniai klubai ir daugelis kitų, sudaro puikias galimybes dalintis patirtimi.
17. Dalininkų užsakymu universitetas vykdo tyrimų projektus, užsiima ekspertine ir kita vietiniai bedruomenei naudinga veikla.
18. Pagal užsakymą, universitetas organizuoja magistrantūros studijas ir kvalifikacijos kursus.
19. Kartu su darbdaviais kuriama darbo pasiūlos duomenų bazė.
20. Mokykla siūlo regiono antrepneriams skirtus virtualius verslo kursus.

Veiklos aprašymas

- Studijų Lenkijos virtualaus universiteto – Lodzės humanitarinių ir ekonomikos mokslų universiteto – elektroninio mokymosi platformoje realizavimas
- Studentams skirtų e-kursų ir e-mokymų realizavimas
- Virtualioje aplinkoje studentams teikiamos psichologinės, pedagoginės ir didaktinės konsultacijos, kurios yra studentams skirtos psichosocialinės paramos sistemos dalis
- Studento – dėstytojo bendradarbiavimas mokymosi klausimais interneto pagalba
- Dėstytojas, kuris atlieka padėjėjo ir patarėjo vaidmenį bei prisideda prie ‚virtualių‘ studentų tobulėjimo e-mokymosi susitikimų metu
- Universiteto kaip organizacijos tobulėjimas, akademinės aplinkos kūrimas ir plėtra virtualioje mokymosi erdvėje
- Nuotolinio mokymosi metodų ir galimybių naudojimas dermėje su socialine-ekonomine aplinka

Pastabos

Universiteto kompiuterizavimas ir mokymosi galimybių elektroninėje aplinkoje pasiūla sudaro didesnes galimybes studentas baigti studijas ir aktyviau dalyvauti mokymosi procese. Dėstytojai tampa lengviau pasiekiami. Internetas ir mokymosi platformos yra nauja dvidešimt pirmo amžiaus švietimo erdvė.

3.1.2 Projektų pasirinktoms studentų mokymo situacijoms naudojimas (parengė dr. Andrzej Gołębiowski, dr. Gerard Paweł Maj)

Tikslai

- Studentų įgytų teorinių žinių sisteminimas
- Pasirengimas naudoti didelę prieinamų ir modernių informacijos šaltinių įvairovę
- Studentų pratinimas greitai ir konstruktyviai valdyti informaciją
- Gebėjimo tinkamai pasirinkti ir naudoti tam tikrai probleminiai situacijai tinkamas priemones lavinimas
- Studentų supažindinimas su probleminių situacijų planavimo ir kūrimo procesu
- Greitų sprendimų priėmimo įgūdžių formavimas
- Kūrybinio mąstymo savarankiškai priimant sprendimus imitavimas
- Komandos draugų socialinių gebėjimų lavinimas
- Savikontrolės ir savęs vertinimo įgūdžių imitavimas

- Darbo planavimo įgūdžių lavinimas
- Savęs ir komandos pristatymo strategijos kūrimas
- Atsakomybės už savo ir grupės užduočių atlikimą bei atsakomybės prieš grupę formavimas
- Minčių ir veiksmų nepriklausomybės studentuose lavinimas

Veiklos aprašymas

Projektinis mokymas

A. Projektinio mokymo naudojimas pedagogikos krypties studijų programoje: Projektas: savivaldybės strategijos skirtos socialinių problemų susijusių su alkoholizmu sprendimui. Radom ekonomikos mokslų akademija

B. Projektinis mokymas žurnalistikos studijų programoje. Projektas: „Filmas viešinantis autorių miestą“ – Humanitarinių ir ekonomikos mokslų universitetas, Lodzė

C. Projektinis mokymas dirbant su Menų fakulteto studentais: Skulptūra ir architektūra. Projektas: *Pastatykime bokštą. (piramidės projektas)* Jan Kochanowski, Kielce universiteto Pedagogikos ir meno fakultetas

Projektas: Savivaldybės strategijos skirtos su alkoholizmu susijusių socialinių problemų sprendimui

I etapas

Projekto tikslo ir su juo susijusių klausimų pristatymas

Dėstytojas:

Politikos ir socialinės pedagogikos sritis.

Temos susiaurinimas iki vietinės socialinės politikos problemos – pasirinkto Radom regiono rajono.

Alkoholizmo problemos sprendimo socialiniu atžvilgiu probleminiame rajone pasirinkimas.

Studentai:

Pasirenka bendruomenę, kurią jie tyrinės ir kuriai sukurs 2015- 2020 metų Savivaldybės socialinių problemų sprendimo strategiją.

II etapas

Subjekto formulavimas ir projekto tikslų iškėlimas

Dėstytojas:

Pritaria sutarčiai ir priima sprendimą dėl subjekto – pasirinktos savivaldybės pavadinimo. Suskirsto studentus į 5 narių komandas.

Dėstytojas:

Jis/ji turi sutartį, kurioje nurodyta užduotis - pasirinktos savivaldybės vardas – ir 5 narių komandos sudėtį.

Studentai:

Jie pasirašo sutartį, taip pritardami projekto komandos sudėčiai.

Pradžioje reikia nurodyti projekto įgyvendinimui reikalingus išteklius: CD, nešiojami kompiuteriai, klausimynai, savivaldybės dokumentai, su projektu susiję teisės aktai.

III etapas

Projekto įgyvendinimas

Dėstytojas:

Pastoviai susitinka su komandomis, kad patikrintų atliktas užduotis. Patikrina iš įvairių informacijos šaltinių ir pačių studentų pasirinktos literatūros kokybę: klausimynus, interviu, savivaldybės dokumentus.

Studentai:

Renka diagnostinę medžiagą iš savivaldybės, apklausų ir interviu, analizuoja dokumentus.

Kuria strategijas pagal savivaldybės veiklą reguliuojančias taisykles ir formules.

Renka medžiagą ir rengia pristatymus.

Ruošia straipsnius ir pristatymus.

IV etapas

Projekto pristatymas

Dėstytojas:

Sudaro pristatymų tvarkaraštį.

Universitete organizuoja regioninę konferenciją Socialinės prevencijos klausimais, į kurią pakviečia savivaldybės ir regiono valdžios atstovus.

Studentai:

Konferencijos metu pristato projektų rezultatus ir dalyvauja diskusijoje, kurios metu pateikia rekomendacijas vietinės valdžios institucijoms.

V etapas

Ataskaita arba egzaminas

Dėstytojas:

Diskusija – vertinimas, kuriame dalyvauja studentai.

Monografijų taisymas.

Studentai:

Konferencijos medžiagos parengimas spausdinimui.

Dalyvavimas ir projekto savivertė.

Monografijos rėmimas po jos atsapausdinimo/paskelbimo regione.

Projektast: Autorių miestą Lodzę reklamuojantis filmas

I etapas

Projekto tikslo ir uždavinių pristatymas:

Dėstytojas:

Pasiūlo projekto, kaip dalies programos medžiagos įsisavinimo įgyvendinimą. Aiškiai pristato su juo susijusias problemas. Pateikia užduoties įgyvendinimui reikalingos literatūros sąrašą.

Studentai:

Susiaurina projekto tikslą pritaikydami jį Lodzės miestui. Pasikeičia informacija apie prieinamą literatūrą ir projekto įgyvendinimo galimumą. Pasirenka projekto įgyvendinimo vietą ir kaimynystę.

II etapas

Subjektų formulavimas/įvardinimas ir projekto apimtis.

Dėstytojas:

Paruošia sutartį tarp dėstytojų ir studentų, kurioje nurodomas filmo ir pristatymo pavadinimas.

Patvirtina komandų narių vaidmenis.

Parengia individualių studentų ir komandų konsultacijų tvarkaraštį.

Studentai:

Susitaria dėl filmų, kuriuos jie kurs, pavadinimų.

Preliminariai pasiskirsto grupės narių vaidmenimis.

Pasirašo sutartį su dėstytoju.

III etapas

Projekto įgyvendinimas.

Dėstytojas:

Įgyvendina konsultacijų tvarkaraštį.

Teikia filmo scenarijaus kūrimui ir medžiagos rengimui reikalingą techninę pagalbą.

Pataria ir teikia pasiūlymus.

Studentai:

Rašo scenarijų.

Filmuoja siužetą.

Tvarko nufilmuotą medžiagą.

Į filmo pristatymą kviečia svečius. Svečiai iš Lodzės Nacionalinės kino meno mokyklos, šią sritį atstovaujantys regioninės televizijos ir spaudos žurnalistai.

IV etapas

Projekto pristatymas

Dėstytojas:

Parenka išorinius projekto rezultatų vertinimo teisėjus.

Sudaro pristatymų tvarkaraštį.

Moderuoja pristatymų aptarimo diskusiją.

Vertina projektus.

Studentai:

Pristato filmus.

Pristato komandos darbą projekto įgyvendinimo metu.

Paruošia renginio oficialiosios dalies ir baketo vietą.

Dalyvauja diskusijoje po filmų pristatymo.

Įsivertina ir dalyvauja diskusijoje.

V etapas

Ataskaita arba egzaminas

Dėstytojas:

Projekto vertinimas po individualių arba komandinių interviu. Paskelbtas susitikimas su Lodzės miesto rėmimo skyriumi – reklaminės vaizdo medžiagos sklaida.

Studentai:

Dalyvavimas projekto vertinimo ir apibendrinimo pokalbyje.

Dalyvavimas susitikime su Lodzės miesto meru ir kitais savivaldybės atstovais – reklaminės vaizdo medžiagos sklaida.

Projektas: „Pastatykime bokštą“ (Piramidės projektas)

I etapas

Projekto tikslo ir uždavinių pristatymas:

Dėstytojas:

Pasiūlo projekto metodo įgyvendinimui tinkamą švietimo sritį. Apibrėžia problemas, kurios bus sprendžiamos projekto rėmuose. Nurodo kūrybiškumo ir kūrybos srities literatūrą.

Studentai:

Sukonkretina projekto klausimą ir numato kūrybinės užduoties tikslus. Pasikeičia informacija apie prieinamus literatūros šaltinius, priemones ir projektus, kurie gali būti įgyvendinti.

„Babilono bokšto“ (Piramidės) projekto pasirinkimas yra simbolinis, stiprinantis kūrybinio mąstymo ir veiklos procesus. Bokštas – piramidė yra simbolis, o ne ralybė.

II etapas

Projekto subjekto ir apimties apibrėžimas.

Dėstytojas:

Bendradarbiavimo taisyklių, kurias, kaip abipusį įsipareigojimą įgyvendinant užduotį patvirtina abipusė sutartis, numatymas.

Tema: Mes statome tarpkultūrinį nepriklausomo mąstymo, baimių, prietarų, stereotipų ir minties apribojimų nugalėjimo Babelio bokštą – piramidę.

Studentai:

Sutarties pasirašymas. Įsipareigojimas. Pasiskirstymas vaidmenimis ir užduotimis. Prieinamos medžiagos patikrinimas ir susitarimas dėl projekto įgyvendinimo vietos. Šventojo Kryžiaus kalnai – Šv. Katerina.

Užduoties įgyvendinimo laikotarpis: 2014 gegužės 1-6.

III etapas

Projekto įgyvendinimas.

Dėstytojas:

Projekto vietos prieinamumas. Pastovios konsultacijos viso projekto įgyvendinimo laikotarpiu.

Students:

Numato piramidės vietą. Išmatuoja numatytos vietos plotą. Ieško statybinių medžiagų – lauko akmenų ir uolienu. Stato piramidę. Projekto pabaigai suorganizuoja fejerverkus.

IV etapas

Projekto pristatymas

Dėstytojas:

Paskatina studentus pakviesti vietovės šeiminius į projekto pristatymą.

Studentai:

St. Catherine komunos įstaigos atstovų, Holy Cross nacionalinio parko direktoriaus ir OO Oblates vienuolynų Tėvo abato pakvietimas.

Projekto ir jo konstrukcijos idėjos pristatymas. Laužas ir foto sesija lauke.

V etapas

Ataskaita arba egzaminas

Dėstytojas:

Ataskaitų ir pristatymų vertinimas.

Studentai:

St. Catherine komunos įstaigos atstovų, Holy Cross nacionalinio parko direktoriaus ir OO Oblates vienuolynų Tėvo abato pakvietimas. Projekto ir jo rezultato konstrukcijos idėjos pristatymas. Laužas ir foto sesija lauke.

V etapas

Ataskaita arba egzaminas

Dėstytojas:

Ataskaitų priėmimas ir projektų vertinimas.

Studentai:

Įsivertinimas

Pastabos

Projektinio mokymo metodas Lenkijoje žinomas jau ilgą laiką, tačiau šiomis dienomis jis išgyvena renesančą. Tai vienas iš į studentą orientuoto mokymosi metodų. Taikant šį metodą, studentas tampa lygiaverčiu dėstytojui ir kartu su juo atsako už mokymo ir mokymosi procesą.

3.1.3 Pagalba studentams renkantis profesinę karjerą Varšuvos vadybos universitete

(parengė dr. Mieczysław Dudek)

Tikslai

Pagalba studentams renkantis profesinę karjerą

Pagalba siekiant šios karjeros ir įgyvendinant mokymosi tikslus

Universiteto absolventų karjeros stebėjimas

Veiklos aprašymas

Studentų karjeros tarnyba buvo įsteigta Varšuvos vadybos mokyklos Studentų tarybos prezidento sprendimu 2000. Šį sprendimą paskatino tinkamų švietimo paslaugų, sudarančių studentų siekius atitinkančias augimo profesinės karjeros srityje galimybes poreikis. Be to, Studentų karjeros tarnyba yra nuoširdaus domėjimosi studentų likimu, pasireiškiančiu per pastangas teikti pagalbą jų profesinėje veikloje išraiška.

Reikia pažymėti, kad Varšuvos vadybos mokyklos Studentų karjeros tarnyba yra Nacionalinio studentų karjeros tarnybų tinklo dalis. Vadovaudamasi tinklo veiklos standartais, Tarnyba įgyvendina savo misiją padėdama universitetų studentams ir absolventams efektyviai integruotis ir funkcionuoti šiandieninėje darbo rinkoje. Tarnyba atvira lankytojams tris kartus per savaitę: pirmadieniais, trečiadieniais, penktadieniais nuo 9.00 15.00 valandos.

Varšuvos vadybos mokyklos Studentų karjeros tarnyba organizuoja prkatikas, mokymus, bei teikia informaciją apie darbo pasiūlymus. Tie, kuriuos domina šie klausimai, kviečiami į pokalbius. Tačiau jie turi būti tinkamai pasiruošę, t.y., atsinešti elektroninę CV ir laiškorašymo formą. Pagrindinė mintis čia yra tai, kad interesantai patys norėtų įsilieti į darbo pasaulį! Tarnybos darbuotojai šiems žmonėms nepateikia jokių apribojimų. Jeigu reikia, jie mandagiai pataiso dokumentus (jeigu to reikia). Jeigu reikia, jie padeda paruošti skaitemeninę nuotraukos kopiją, kuri turi būti pateikta kartu su prašymu.

Studentų karjeros centras informuoja apie įvairias praktikų ir stažuotčių galimybes. Šios paslaugos pavyzdys yra Feender.com www.pl.feender.com, kur studentai ir absolventai gali rasti informaciją apie galimybę įgyti tarpatautinės patirties. Šiuo metu vartotojams pateikiama informacija apie 600 pasiūlymų visoje Europoje. Be šių pasiūlymų, čia yra blogas dviem kalbomis, kuriame pateikiama su profesine karjera susijusi informacija. Be to, Studentų karjeros tarnyba organizuoja įvairius kursus ir mokymus. Šiuo metu populiariausi yra pasirengimo tapti Socialinio teismo globėjų kursai. Jie populiarūs dėl paklausos. Tiems žmonėms, kurie ieško trumpalaikio arba pastovaus darbo Varšuvoje, kitoje šalies dalyje arba užsienyje, Tarnyba yra ta vieta, kurią pirmiausia reikia aplankyti.

Dar viena biuro iniciatyva yra atvirumas dalyviams, nemokamoms verslo pasaulio atstovų paskaitoms, konsultantams ir asmeniniams patarėjams.

Varšuvos vadybos mokyklos Studentų karjeros tarnyba aktyviai dalyvauja Darbo mugėje (TargiPracy.pl) remdama kitus panašius studentams ir absolventams skirtus renginius. Tai yra pirmasis tokio pobūdžio renginys Varšuvoje, kurį suorganizavo personalo atrankos portalas. Darbo mugės yra didžiausias ir prestižiskiausias Lenkijos sostinėje organizuojamas renginys, nes jame dalyvauja gerai žinomos ir gerbiamos kompanijos. Šių renginių metu galima bendrauti su darbdaviais patogioje ir intymioje Varšuvos vadybos mokyklos bibliotekos aplinkoje. Visai nesvarbu, ko ieško mugės dalyviai – vietos profesinei praktikai, stažuotei ar darbo. Darbo mugė yra puiki vieta pristatyti save tiems, kurie atsako už vedančiųjų regiono kompanijų personalo atranką. Ypač svarbu tai, kad renginyje dalyvauja didžiausių įvairių pramonės sričių kompanijų atstovai.

Už dalyvavimą mugėje mokėti nereikia, tačiau išankstinė registracija būtina. Be to, kad bus profesionaliai paruoštas CV, dalyviai dar sužinos apie naujas juos dominančios pramonės srities kompanijas. Informacija apie dalyvius bus patalpinta Darbo mugės duomenų bazėje, kuria gali naudotis darbdaviai. Mugės metu labai svarbų vaidmenį atlieka karjeros konsultants, kuris įvertina CV ir pataria, kurią kryptį rinktis šiandieninėje darbo rinkos situacijoje. Be to, mugės metu galima dalyvauti paskaitose ir panelinėse diskusijose, kurių metu kalbama apie tai, kaip patekti į pasirinktą kompaniją ir išgyventi šiandieninėje darbo rinkoje.

Be to, kas buvo paminėta anksčiau, Tarnybos darbuotojai konsultuoja dabartinius ir buvusius Varšuvos vadybos mokyklos studentus karjeros klausimais. Tokių pokalbių su konsultantu metu jūs galite:

- atsikratyti bet kokių su profesinės veiklos srities pasirinkimu susijusių problemų ir sužinoti daugiau apie studijų teikiams galimybes,
- sužinoti apie būsimos arba pasirinktos specialybės studijų specifiką,
- išsiaiškinti asmeninius privalumus ir tobulintinas puses,
- išsiaiškinti savo profesinius gebėjimus,
- susipažinti su aktyvios darbo paieškos metodais,
- paruošti ir pataisyti darbo paieškai reikalingus dokumentus.

Varšuvos vadybos mokyklos valdžia jau daugelį metų siekia visiems sudaryti vienodas galimybes studijuoti universitete. Pritaikyta pastatų architektūra: įrengtos rampos, liftai, bei neįgalųjų poreikius tenkinatys tualetai. Specialios subsidijų programos paramos dėka buvo nupirka daug įrangos, kuri sudaro puikias galimybes neįgaliesiems studentams dalyvauti studijų procese.

Pavyzdžiui, biblioteka įsigijo kompiuterinę teksto atpažinimo programą (OCR), Super Nova Reader Magnifier programą su garso funkcija, darbalaukio nuskaitymo įrangą, ausines, specialią regėjimo problemų turintiems skirtą klaviatūrą. Skaityklai buvo nupirktas specialus elektroninis didintuvas (Pebble 4.3"), kuris sudaro galimybę regėjimo problemų turintiems žmonėms naudotis bibliotekos ištekliais. Varšuvos vadybos mokyklos kompiuterių laboratorijoje buvo įrengtos 5 darbo vietos, skirtos regėjimo ir judėjimo problemų turintiems žmonėms.

Bendrabutyje buvo įrengta belaidžio interneto sistema, kad neįgalieji galėtų naudotis mobilia mokymuisi skirta įranga. Šiame kontekste ypač svarbi yra Varšuvos vadybos mokyklos Studentų karjeros tarnybos veikla. Ji orientuota į su mokymu ir mokymusi susijusią pagalbą, skirtą neįgaliesiems. Ji susijusi su barjerų patenkant į švietimo sistemą pašalinimu ir pagalba neįgaliesiems. Šie studentų klausimai sprendžiami individualių konsultacijų su kvalifikuotu Tarnybos tarnautoju metu:

- ✓ Studentų su negalai įtraukimas į specialių stipendijų, tame tarpe ir Varšuvos prezidento stipendijos, sąrašą.
- ✓ Konsultacijos esamos akademinės situacijos klausimais.
- ✓ Alternatyvios egzaminų ir kreditų formos.
- ✓ Patarimai sveikatos klausimais.
- ✓ Laisvalaikio ir atostogų organizavimas.
- ✓ Pagalba pildant prašymus PFRON ir MOPS.
- ✓ Nemokamų transporto paslaugų neįgaliesiems Varšuvos mieste organizavimas.
- ✓ Mokymosi procesui reikalingos įrangos skolinimas.
- ✓ Patarimai profesinės karjeros klausimais.

Tarnybos tarnautojas ir pareigūnas, kuris atsako už pagalbą neįgaliesiems, turi reaguoti į kiekvieną Varšuvos vadybos mokyklos neįgaliojo studento problemą ar skundą. Po to jis informuoja universitetą apie problemas, su kuriomis susiduria neįgalūs universiteto studentai ir pateikia galimus jų sprendimus. Personalo nariai padeda negalią turintiems studentams kasdienėse situacijose ir pataria neįgaliųjų teisių klausimais.

Pastabos

Studentų parengimas ir pagalba jiems integruojantis į darbo pasaulį turėtų būti vienas iš svarbiausių universiteto veiklos aspektų. Absolventų sprendimus dėl profesinės veiklos įtakojami studijų metu įgyta patirtis dėstytojų konsultacijos.

3.1.4 Studentas kaip AEM bendradarbiavimo su užsieniu subjektas (parengė dr. Mieczysław Dudek)

Tikslai

- Bendradarbiavimo ryšių su partneriniais universitetais užmezgimas
- Informacijos apie užsienio universitetų mokslo – tyrimų aplinką paieška
- Galimybių studentams įgyti patirties ir žinių užsienyje sudarymas
- Tarptautinių tyrimų projektų inicijavimas ir įgyvendinimas

Veiklos aprašymas

Varšuvos vadybos mokykla (WSM) nuo pat savo veiklos pradžios stengėsi bendradarbiauti su užsienio universitetais. 1995 spalio mėnesį mes užmezgėme bendradarbiavimo ryšius su ELMS koledžu JAV. 1996 gegužės mėnesį Varšuvos vadybos mokykloje (WSM) lankėsi ELMS lektorius Bill Donovan. Savo vizito metu jis skaitė paskaitas apie tarptautinį verslą ir apie ‚suireresuotų žmonių‘ ir vietinės valdžios bendradarbiavimą. Šiose paskaitose ir susitikimuose dalyvavo ne tik universiteto studentai ir dėstytojai, bet ir Varšuvos bei Ostrolekos valdžios institucijų atstovai. Bill Donovan lankėsi Varšuvos vadybos mokykloje 1997 ir 1998. 1998 balandžio mėnesį buvo pasirašyta labai svarbi bendradarbiavimo tarp VVM ir ELMS koledžo sutartis. Nuo 1997 VVM studentai gali vyksti studijuoti į JAV pagal mainų programas. To rezultatas yra didelis Varšuvos vadybos mokyklos studentų studijavusių JAV skaičius.

Ypatingai svarbi buvo 2003 metais su Kijevo valstybine administravimo vadybos akademija pasirašyta bendradarbiavimo sutartis. Pirmasis bendradarbiavimo rezultatas buvo Ukrainos – Lenkijos vadybos instituto Kijeve įkūrimas. Institutas užsiima studentų iš Lenkijos ir Ukrainos universitetinėmis studijomis. Pagal susitarimą, studentai pirmą studijų laikotarpį studijuoja Kijeve, o antrą studijos vyksta Varšuvoje. Lektoriai paskaitas skaito trimis kalbomis tien Kijeve, tiek Varšuvoje (lenkų, ukrainiečių ir anglų). Jau 2003 metais pirmoji 150 instituto studentų grupė Kijeve pradėjo mokytis lenkų kalbą. Absolventai gauna Varšuvos vadybos universiteto ir Kijevo valstybinės administravimo vadybos akademijos diplomus.

Kitas svarbus VVM įvykis yra susijęs su 2004 lapkričio 9 diena. Tą dieną VVU prezidentas dr. Stanislaw Dawidziuk ir Baltarusijos valstybinio technikos universiteto Breste prezidentas dr. Petr Pojta pasirašė šių dviejų universitetų bendradarbiavimo sutartį. Sutartis tarp universitetų įtakoja daugelį labai svarbių jų veiklos sričių. Tarp jų bendrų mokslinių tyrimų, abipusių studentų praktikų mainų, pasikeitimo publikacijomis, vadovėliais ir metodinėmis

priemonėmis, akademiniais darbuotojams ir doktorantams skirtų stažuočių organizavimo sritys. Kita bendradarbiavimo sritis yra informacijos apie suplanuotas mokslines konferencijas ir seminarus pateikimas, bendrų mokslinių konferencijų organizavimas. Kitas svarbus šios sutarties punktas yra bendradarbiavimas sporto ir kultūros srityse, t.y., pasikeitimas studentų menų kolektyvais ir sportinių varžybų organizavimas tarp abiejų universitetų komandų. Susitikimų dėl sutarties veiklų įgyvendinimo metu buvo susitarta, kad 2005 metais 20 studentų iš Baltarusijos universiteto grupė dalyvaus VVU organizuotoje tarpatautinėje ES fondų finansuojamoje vasaros stovykloje. Bendra šio renginio paskaitų tematika yra „ES po Centrinės Europos šalių įsijungimo“.

Šiuo metu Varšuvos universitetas bendradarbiauja su 39 užsienio universitetais.

Universitetas kasmet organizuoja tarptautinius konferencijas, kurių tikslas yra reklamuoti Lenkijos mokslą ir sužinoti apie kitų šalių pasiekimus. Konferencijos tematika susijusi su šiandienine universitete kultivuojamų disciplinų problematika. Taip pat reikia paminėti, kad VVM darbuotojai dalyvauja draugiškų Europos, Azijos ir Šiaurės Amerikos universitetų organizuojamose konferencijose. To rezultatas yra gausybė mūsų akademikų publikacijų konferencijų leidiniuose. Be to, informacija apie tyrimų rezultatus spausdinama šių universitetų moksliniuose žurnaluose.

Daugelį metų dirbama prie tarptautinių tyrimų programų sukūrimo. Koordinuojama ir įgyvendinama dalyvavimo tarpatautinėse organizacijose, tokiose kaip Lvovo psichologų asociacija, veikla.

Tarptautinių programų rėmuose vyksta studentų mainai. Labai svarbus yra VVM dalyvavimas Erasmus + programoje. VVU vykdoma Erasmus + programa „Studijos kitur“ yra skirta visiems universiteto nuolatinių ir iššestinių studijų studentams. Studentai gali vykti mokytis į partnerinių universitetų fakultetus, su kuriais pasirašyta abipusio bendradarbiavimo sutartis.

Erasmus programa yra unikali galimybė dalį studijų laiko praleisti mokantis partneriniame užsienio šalies universitete. Be to, tai yra puiki galimybė patobulinti užsienio kalbos įgūdžius, susipažinti su kitos šalies kultūra, patobulinti bendravimo įgūdžius ir susirasti naujų draugų ir pažįstamų ne tik Europoje, bet ir iš kitų šalių.

Studijos užsienio universitete pagal Erasmus programą gali trukti nuo 3 mėnesių iki vienerių akademinių metų.

Europos kreditų perkėlimo sistema (ECTS) galioja ir VVM. Varšuvos universitete taikomi kreditai atitinka „Europos kreditų perkėlimo ir kaupimo sistemos instrukcijų“ nuorodas ir 2004 metais paskelbtus Bendrojo Europos komisijos kultūros ir švietimo direktorato diplomų priedėlių reikalavimus.

Pastabos

Svarbi tarptautinių santykių kūrimo dalis yra studentų tarp partnerinių institucijų mainai. Daugiakultūriškumas ir pagarba kultūriniam kiekvienos šalies piliečių identitetui yra susijusi su tolerancija ir pagarba kiekvieno žmogaus identitetui. Tai ypač svarbu kalbant apie migracijos problemas ir šalių saugumo Europos Sąjungoje klausimus.

3.1.5 Virtualus dekanatas – project to make University a student-friendly place (parengė dr. inžinierė Alina Maria Basak)

Tikslai

Tikslas yra administracinių funkcijų atlikimo pagerinimas ir galimybė studentams lengviau susisiekti su dėstytojais ir universiteto administracijos darbuotojais. Virtualus dekanatas pasiekiamas bet kuriuo metu ir iš bet kurios vietos.

Sistema palengvina komunikacijos procesą, sutrumpina atsakymo gavimo laiką ir sumažina/pašalina kelionės į universitetą išlaidas. Ji sudaro galimybę greitai išsisaugoti arba patalpinti įvairių organizacijos padalinių siūlomą arba prašomą informaciją.

Veiklos aprašymas

Virtualaus dekanato Lenkijos universitetuose sukūrimas yra didelio elektroninio studentams skirtų paslaugų administravimo projekto dalis.

Projektą sudaro tokie moduliai:

Sistemos įgyvendinimo komandos darbas

E- studentų modulis

E- darbdavio modulis

E- darbuotojų atrankos modulis

E- dekanato modulis

E- administravimo modulis

Sistemos įgyvendinimo komandos veikla:

Komandą sudaro projekto užduotis įgyvendinantys ir jų veiklą koordinuojantys IT specialistai. Komanda ruošia E-universiteto veiklos strategiją, veda mokymus ir atsako už informaciją tinklapiuose. Komanda bendradarbiauja su univesriteto valdžios atstovais

ruošdama teisinius projekto veiklą koordinuojančius dokumentus, paskelbtos informacijos apimtis ir t.t.

E-studento modulis.

Leidžia studentams registruotis individualiose paskyrose.

Čia galima pamatyti mokslo metų išplanavimą, studijų planą, pokyčius paskaitų tvarkaraščiuose, sužinoti egzaminų laiką. Sistema sudaro galimybę patikrinti egzaminų rezultatus. Sistema sudaro galimybę gauti užsiėmimams reikalingą medžiagą arba informaciją apie įvairius institucijos renginius.

Elektroninis darbuotojo modulis

Informacijos apie darbuotoją pateikimas ir redagavimas

Tam tikrų paskaitų plano pateikimas ir redagavimas

Dėstytojo-studento, dėstytojo- lektoriaus ir t.t. bendravimas

Pasiekimų protokolų, kuriuos reikia užpildyti tam, kad gautum įvertinimą pildymas

Kiekviename universitete jo darbuotojui mokymui skirto laiko planavimas ir įgyvendinimas

Elektroninis atrankos modulis

Studentų atranka internet pagalba, informacijos ir mokesčių validumas.

Čia pateikiamos kandidatui skirtos sutarties formos.

Elektroninio dekanato modulis

Galimybė apibrėžti studijų sritis, vesti asmenines student bylas, jų suskirstymas į grupes bei regularus grupių atnaujinimas.

Studijų planai ir jų tvarkaraštis

Konsultacijų, informacijos teikimo ir kitokio pobūdžio susitikimų tvarkaraščio kūrimas

E- Administravimo modulis

Ataskaitų rengimas ir statistinės informacijos rinkimas

Pastabos

Daugelyje Lenkijos universitetų įgyvendinti projektai yra elektroninės studentų paslaugų sistemos, tenkinančios jų poreikius, pagrindas: taupo laiką ir sudaro galimybę bet kuriuo metu pasiekti reikalingą informaciją. Daugelį veiklų daugelis studentų atlieka tuo pačiu metu. Tai padeda taupyti ir kolegijos administracijos darbuotojų laiką.

3.1.6 Lodzės humanitarinių mokslų ir ekonomikos universiteto virtuali klasė studentams (parengė dr. inžinierė Alina Maria Basak)

Tikslai

Tikslas yra sukurti virtualią klasę studentams Lodzės humanitarinių mokslų ir ekonomikos universitete, kurioje studentai galėtų mokytis įprastoje virtualioje aplinkoje. Virtuali klasė sukuria studentams erdvę, kurioje jie gali dalintis idėjomis, rengti susitikimus, diskutuoti bendruomenėse, dėti skelbimus, apsiukeisti nuomonėmis, ar imtis bendros veiklos.

Veiklos aprašymas

Virtuali klasė studentams veikia kaip virtualaus universiteto projekto struktūra ir yra neatsiejama platformos dalis, kuri yra skirta nuotoliniam mokymui. Kiekvienas studentas gauna savo individualų prisijungimo vardą ir slaptažodį prie virtualios klasės. Nepriklausomai nuo laiko ir vietos, studentas gali prisijungti prie sistemos, patikrinti savo, kolegų, studentų, besimokančių tame pačiame kurse ar grupės, vartotojo prisijungimo būseną. Sistema padeda bendrauti tarpusavyje ir apsiukeisti informacija. Virtualios klasės administratoriai, dėstytojai ar grupės koordinatoriai gali rašyti žinutes ir pranešimus, kurie yra aktualūs visai grupei ar pavieniams studentams. Kiekviena kortelė (tab) suteikia galimybę skelbti paskaitų konspektus, padalomąją medžiagą, užduotis, kursinius darbus ar pastabas, susijusias su konsultacijomis. Sistema suteikia galimybę greitai ir tiksliai pateikti informaciją tiksliniams vartotojams per skirtingas medijas.

Pastabos

Studentai dažniau ir plačiau nei kitos socialinės grupės ar bendruomenės susitinka kartu po paskaitų virtualioje socialinėje erdvėje. Tai sukuria tarsi antrinę akademinę bendruomenę — virtualią bendruomenę virtualiame universitete. Panašu, kad šis procesas dabar yra jau negrįžtamas, tačiau jį galima kontroliuoti ir valdyti. Universitetas, kuris pasižymi gera vadyba, suteikia studentams įrankį tobulėti.

3.1.7 Akademinis studentų karjeros centras Radomo ekonomikos akademijoje (parengė dr. Piotr Chojnacki)

Tikslai

Supažindinti studentus su lyderiaujančių kompanijų veikla regione.

Akademijos absolventų (Alumni) tolimesnės veiklos stebėseną.

Konsultacijos studentų karjeros klausimais.

Veiklos aprašymas

Akademinis karjeros centro įkūrimas ir veiklos organizavimas.

Ekskursijų studentams organizavimas į įvairias kompanijas, siekiant susipažinti su skirtingomis darbo aplinkomis. Kiekvieno semestro metu vyksta studentų išvykos į įvairias įmones, atsižvelgiant į studijų programos sritį. Vien pastaraisiais metais buvo aplankytos šios įmonės: Lenkijos valstybinė monetų kalykla, Sulaikymo centras Radome, regioninė darbo birža, ginklų gamykla „Archer“; Mazovijos Psichiatrijos centras „Drewnica“, „Radwag“ firma Radome; KOMBUD Geležinkelių automatizavimo padalinys, SA Humansoft, Radomo savivaldybė, Kozienicės savivaldybė, Duomenų apdorojimo centrą prie Finansų ministerijos, Radomo Priklausomybės ligų gydymo centras, Radomo įvaikinimo centras, Radomo Psichologinio - pedagoginio konsultavimo centras.

Buvo suorganizuotos atvirų durų dienos šiose įmonėse:

Regioninėje darbo biržoje

Lenkijos Bankų asociacijoje

Alaus darykloje

Platinum Gym

Lithuanias' Rodesnowt

Humansoft

Mokymo kursų ir seminarų organizavimas:

- Efektyvi darbo paieška užsienyje;
- Darbo paieškos būdai ir metodai;
- Efektyvaus įtikinėjimo menas;
- Kūno kalba per darbo interviu;
- Kaip sužinoti savo galimybes;
- Darbo interviu;
- Karjeros planavimas;
- Saugus išvykimas-saugus atvykimas. Kaip ieškoti darbo užsienyje;
- Kaip pradėti savo verslą?
- Projekto rengimo kursai remiantis PMI-PMBoK patirtimi;

- Prisistatymo menas;
- Psichologinės pasekmės netekus darbo.

Studentų susitikimai su verslo atstovais:

Nuo studento iki verslininko

Kaip sukurti savo verslą

Kaip įkurti firmą kaip akademinio verslo inkubatorių

Kaip įkurti įmonę gavus finansinę paramą iš ES

Darbas užsienyje

Pastabos

Akademinis karjeros centras yra bendras kooperacijos tarp universitetų ir socialinio ekonominio regiono produktas. Tai vieta, kur susitinka teoretikai tyrėjai su darbo rinkos, verslo ir finansų praktikais. Studentus žavi galimybė pasirinkti įvairius įmonių pasiūlymus ir įsijungti į bendrą veiklą.

3.1.8 Radomo ekonomikos akademijos Darbdavių taryba (parengė dr. Piotr Chojnacki)

Tikslai

Parengti absolventus sėkmingam įsidarbinimui.

Tartis dėl studijų programų turinio su darbdaviais, siekiant pritaikyti studijas, atsižvelgiant į darbo rinkos poreikius.

Veiklos aprašymas

Įtraukti Radomo technologijų ir humanitarinių mokslų universitetą į Darbdavių tarybą. Dalyvauti Darbdavių tarybos veikloje, šie subjektai buvo pakviesti:

- Hortex Holding S.A.
- Radomo biuras
- Polish Tobacco SA
- Radwag Meteorologijos centras
- Rosa Bud Radom
- Pekao SA Bankas
- Trend Glass Sp.z.o.o

- PPHU Trans Hurt
- GGG Sp . zoo.
- Miesto kelių ir transporto departamentas
- Regioninės policijos komisariatas
- PPHU Radkom
- Optimum Energy Sp.z.o.o.
- Humansoft Sp.z.o.o

Darbdavių tarybos susirinkimai, rengiami du kartus per metus yra dalijimosi informacija forumas, kuriame atstovai iš Radomo įmonių ir aplinkinių vietovių kartu su universiteto atstovais ir studentais susitinka aptarti studijų programų turinio, siekiant geriau parengti absolventus darbo rinkai, priimti geresnius verslo sprendimus ir išlikti konkurencingais darbo rinkoje. Susitikimų metu, universiteto vadovybė pristato parengtą veiksmų planą, kuris buvo sudarytas atsižvelgiant į darbdavių pateiktas pastabas ir pasiūlymus. Įmonių atstovai turi puikią galimybę pasidalinti savo lūkesčiais dėl būsimų kandidatų ir darbuotojų žinių, kompetencijų ir praktinių įgūdžių. Darbdaviai dažniausiai pageidauja, kad kandidatai turėtų šiuos praktinius įgūdžius, pvz.: įvairių dokumentų parengimas įstaigoms ir institucijoms, sąskaitų faktūrų tvarkymas, mokėjimas dirbti su tam tikromis įmonėje naudojamomis kompiuterinėmis programomis, apskaitos programine įranga ir sistemomis: ERP – vadybos procesų valdymas įmonėje, sandėliavimo programa, CRM programomis, skirtomis tobulinti santykius su klientais ir gilinti užsienio kalbos žinios. Darbdaviai ypač didelį dėmesį skiria darbo su kompiuterinėmis programomis įgūdžių tobulinimui, tam tikros srities specialistų rengimui, užuot rengus bendro profilio specialistus, studentų supažindinimui su darbo sąlygomis organizuojant daugiau išvykų į įmones ar rengiant praktinius mokymus įmonėse, žinių ir praktinių įgūdžių tobulinimui pasitelkiant naujausią programinę įrangą ir aktualią dokumentaciją.

Kai kurie darbdavių pageidavimai yra įgyvendinami arba bus įgyvendinami artimiausioje ateityje, būtent: įvadas į verslininkystę dėstomas penktajame semestre, privaloma baigiamoji praktika šeštame semestre.

Atsiliepiant į darbdavių poreikius, universitetas organizuoja IT apmokymus:

1. Europos kompiuterio vartotojo pažymėjimas ECDL
2. Sertifikuotas 3M struktūrinių ir optinių tinklų montuotojas
3. Sertifikuotas 3M struktūrinių ir optinių tinklų dizaineris
4. Europos darbo kompiuteriu įgūdžių pažymėjimas CAD (vidutinis lygmuo)
5. Darbo įgūdžių su Inventor programine įranga pažymėjimas

6. CISCO sertifikatas - (vietinė CISCO akademija). Mokymo kursų programa siūlo galimybę įgyti teorinių žinių ir praktinių įgūdžių dizaino, kompiuterinių tinklų plėtros ir priežiūros srityse.

Komunikacijos kursai

Aktyvios darbo paieškos kursai.

Pastabos

Darbdavių tarybos susirinkimai yra puiki galimybė sužinoti apie esamas darbo rinkos aktualijas. Tai yra gera proga pasidalinti idėjomis ir patirtimi, kuri bus įtraukta į studijų programų rengimą ir tobulinimą, ypač atsižvelgiant į tam tikras sritis ar specializacijas. Darbdavių taryba veikia kaip instrumentas, kuris yra skirtas tirti darbo rinkos poreikius, atsižvelgiant į esamus absolventų įgūdžius, kompetencijas ir žinias.

3.1.9 Studentų projektas "Jaunųjų mokslininkų publikacijos" (parengė B.S. Magdalena Kępa, dr. Andrzej Gołębiowski).

Tikslai

Parengti studentus, kad jie gebėtų savarankiškai parašyti ir redaguoti mokslinio pobūdžio tekstus.

Lavinti savarankiško tyrimo įgūdžius socialinių mokslų srityje.

Atlikti mokslinį tyrimą.

Lavinti empirinių duomenų statistinės analizės įgūdžius.

Išmokyti studentus savarankiškai mąstyti, remiantis analize ir empirinių duomenų sinteze.

Daryti išvadas ir apibendrinimus, remiantis atliktu tyrimu.

Išmokyti studentus parašyti mokslinį tekstą pagal metodologinius nurodymus.

Mokyti kritinio požiūrio į mokslinį tekstą.

Parengti publikaciją, konsultuojant darbo vadovui iš universiteto.

Veiklos aprašymas

Suburti tyrėjų, autorių ir mokslinių tekstų redaktorių komandą, siekiant parengti studentų mokslines publikacijas apie Lenkijos socialinę politiką.

Parengti pranešimą apie tyrėjų komandos įdarbinimą į akademinį tyrimo projektą „Socialiai atsakingas verslas“.

Patikrinti studentų žinių lygį, įgūdžius ir kompetencijas, kurios bus reikalingos projektui užbaigti.

Paskirstyti užduotis tarp tyrėjų komandos narių.

Išanalizuoti literatūrą apie socialines problemas.

Sukurti įrankį tyrimui atlikti.

Parengti tyrimo metodologinius nurodymus.

Pasirinkti tyrimo imtį – 100 įmonių, veikiančių Radomo mieste ir jo apylinkėse. Įmonėje turėtų dirbti 25 darbuotojai.

Praktiniai tyrimai su verslininkais.

Surinkti ir išanalizuoti empirinius duomenis.

Suredaguoti mokslinius tekstus ir padaryti išvadas, remiantis atliktu tyrimu.

Suteikti autoriaus teises į kūrinių ir atlikti redakcinio pobūdžio patikslinančias korekcijas parengtiems tekstams.

Parašyti recenzijas parengtomis monografijoms.

Suteikti autoriaus teises į kūrinių ir atlikti redakcinio pobūdžio patikslinančias korekcijas monografijų tekstams.

Parašyti tyrimo ataskaitą.

Paruošti pristatymą ir surengti reklaminę knygos kampaniją studentų mokslinėje konferencijoje „Socialiai atsakingas verslas: fikcija ar realybė 21 a. Lenkijoje“.

Pastabos

Studentų publikacijos yra svarus indėlis į universitetų tyriminę ir leidybinę veiklą. Priklausomai nuo publikacijų, studentai gali gauti vardines stipendijas, kurias įsteigė rektorius, ministerija, ar studentų mokslinių tyrimų klubo nariai. Panašu, kad ši veikla padeda suburti studentų ir universiteto mokslinių darbuotojų bendruomenę ir tai yra geras į studentą orientuotų studijų pavyzdys.

3.1.10 Studentų savanorystė (parengė dr. Agnieszka Sadowska)

Tikslai

Įtraukti Radomo technologijų ir humanitarinių mokslų universiteto (toliau RTHMU) studentus į savanorystės veiklą nacionaliniu mastu. Integruoti studentų veiklas – RTHMU savanorių veiklą su tarptautinėmis savanorių paslaugomis.

Igyvendinti projektus, skirtus žmonėms, kuriems reikalinga pagalba.

Formuoti studentų socialinį ir humanistinį požiūrį.

Veiklos aprašymas

Studentų savanorių klubo veikla apima daug sričių, įskaitant bendradarbiavimą su Radomo Kanojininkų asociacija – savanoriai suteikia pagalbą žmonėms su negalia įvairių renginių, kuriuos organizuoja asociacija, metu; šeimynoms, globojančioms vaikus; direktoriui atsakingam už švietėjišką veiklą; organizuoja našlaičių globą, teikia paramą jaunoms šeimoms, apgyvendinant jas Jaunimo švietimo centruose, aktyviai dalyvauja rengiant Lenkijos - JAV Laivės fondo projektą „Vampyrada“. Studentai savanoriai taip pat prisideda prie Karalienės apaštalų slaugos ligoninės veiklos: globoja pacientus, padeda organizuoti labdaros veiklas, rengia susitikimus su patyrusiais slaugos ligoninės savanoriais Radomo ekonomikos akademijoje, suteikia pagalbą bei kartu leidžia laisvalaikį su senyvo amžiaus žmonėmis, apgyvendintiems slaugos namuose, padeda negalią turintiems žmonėms įveikti socialinius barjerus, skatina tarybų integraciją, dalindamiesi savanorystės patirtimi su kitais savanoriais studentais iš Radomo ir Mieleco aukštųjų mokyklų. Studentai taip pat prisijungė prie kalėdinės kampanijos kartu su „Noble Gift“ firma ir padalino įvairių daiktų vaikams iš vaikų namų ir aukoms, nukentėjusioms nuo gaisro.

Be to, vykdant mokslinę veiklą, studentai kuria įrankius moksliniams tyrimams, su kuriais jie jau atliko tyrimą apie savo savanorišką veiklą, kurią organizavo respublikinė studentų mokslinė konferencija „Savanorystės inovacijos 21 a. visuomenėje“. Pastaroji konferencija vyksta periodiškai ir jos tematika yra susijusi su naujomis sritimis ir iššūkiais, su kuriais susiduria savanorių organizacijos 21 amžiuje.

Pastabos

Savanoriška veikla universitete yra akademinės bendruomenės humaniškumo manifestacija. Tai liudija jautrų jaunų žmonių požiūrį į žmones, kuriems yra reikalinga pagalba. Į savanorišką veiklą taip pat įsitraukia universitetų dėstytojai, kitų aukštųjų mokyklų studentai, vietos verslo atstovai. Šiame kontekste, savanorystė padeda apjungti visą akademinę

bendruomenę ir integruoja aukštąsias mokyklas į visuomeninį gyvenimą. Integracijos tema yra bendras tikslas ir bendras gėris.

3.1.11 Studentas vietinėje aplinkoje (parengė B.S. Paulina Tuchowska)

Tikslai

Formuoti socialinį studentų požiūrį.

Apjungti universiteto veiklą su socialine aplinka.

Įtraukti akademinę bendruomenę į socialinės pagalbos veiklą.

Gilinti studentų žinias tam tikroje srityje, susijusia su studijų kryptimi.

Veiklos aprašymas

Akademinės varžytuvės

Kultūrinė veikla

Socialinės labdaros veiklos

Mokymo veiklos

Sporto ir rekreacinės veiklos. Studentų ir grupių kuratorių pasirengimas aukštųjų mokyklų studentų sporto turnyrui „Mažas pasaulis – Petrakavo miesto ir rajono atvirasis tinklinio čempionatas”.

Kiekvienais metais studentai iš įvairių Lenkijos universitetų prisijungia prie kraujo donorystės kampanijos „Vampyriada“. Kampanijos metu visas surinktas kraujas yra pristatomas į Petrakavo Specialistų ligoninę. Tokio pobūdžio studentų įsitraukimas į socialinę veiklą, skatina pagalbos ir savanorystės jausmą ir padeda užmegzti socialinius ryšius tarp žmonių.

RTHM studentai surengė Trečiojo Amžiaus universiteto (TAU) studentų fotografijos darbų parodą. Susitikimai tarp skirtingų kartų atstovų sukuria jaukią kamerinę atmosferą tokioje meninėje erdvėje. Tai puiki galimybė skirtingoms kartoms pasidalinti patirtimi. Panašus projektas buvo surengtas Petrakavo miesto gyventojams. Tai buvo fotografo Dariusz'o Klimczak'o autorinių darbų paroda „Frimagination“. Kitas projektas suorganizuotas vietos bendruomenei buvo Donbaso (Ukraina) fotografijos klubo „9x12“ narių kartu su lenkų menininko Kamil'o Pierka'os fotografijų paroda „Contrasts“ (Kontrastai)

Taip pat studentai surengė koncertą su meno darbų aukcionu „Artists for Olinek“ (Menininkai – Olinekui), kurio metu surinktos lėšos buvo skirtos neįgaliam vaikui. Šis renginys padėjo suburti studentus, vaikus ir sergančiojo berniuko šeimą.

Studentų tarybos iniciatyva, buvo suorganizuoti mokymai studentams, studijuojantiems Vidaus saugumą. Mokymus „Simuliacijos technikos panaudojimas modeliuojant karines ir ne karines grėsmes“, pravedė pulkininkas leitenantas dr. Jacek'as Stempień iš Varšuvos Nacionalinės gynybos akademijos.

Kitas edukacinis projektas, kurį pasiūlė taryba, buvo „Reprezentacinis ir Saugumo vadybos sistemos vidinis auditas pagal OHSAS 18001 ir PN-N 18001 standartus“.

Dar vienas gerosios mokymo/si praktikos pavyzdys yra akademinio gyvenimo susiejimas su profesiniu lavinimu studentams, kurie domisi efektyvia karjeros vadyba (Grzegorz Gorak'as, Varšuvos ir Liublino DSA Investicijų ir finansų apsaugos direktorius. Įgyvendinant šį projektą, buvo skaityta paskaita „Tu taip pat gali išgelbėti kieno nors gyvybę – tapk kaulų čiulpų donoru“. Tai buvo surengta kartu su akcija „DWA WYMAZY & DO BAZ“ (Two Swabs and File it), siekiant įtraukti potencialius kaulų čiulpų donorus į specialų registrą.

Studentams, studijuojantiems Vidaus saugumą, taip pat buvo skaityta paskaita „Pasienio apsaugos pareigūno vaidmuo užtikrinant valstybės vidaus saugumą“, kurios pranešėjas – pasienio apsaugos kapitonas Przemysław Kornacki. Dalyvaujant daugeliui kviestinių svečių ir pareigūnams, buvo surengtos antrą kartą vykusios Saugumo dienos, kuriose galėjo apsilankyti ir miesto gyventojai.

Pastabos

Aukščiau išvardintos veiklos parodo, kaip universitetas gali įsitraukti į vietos bendruomenės gyvenimą. Dažnai šių iniciatyvų organizatoriai yra dėstytojai, universiteto darbuotojai ir studentai. Darbas jungtinėje veikloje yra kūrybiškas procesas, į kurį įsitraukia studentai kartu su dėstytojais.

3.1.12 Socialiniai debatai (parengė dr. Paweł Kowalski)

Tikslai

Įtraukti universiteto studentus į miesto ir regiono socialinių problemų sprendimą. Skatinti studentus aktyviai įsitraukti į bendrą veiklą sprendžiant socialiai jautrius klausimus, tokius kaip darbas su nusikaltimo aukomis; agresija, smurtu, marginalizacija ar kitomis grėsmėmis.

Suteikti žinių apie marginalizacijos ir socialinės atskirties pavojus. Formuoti studentų įgūdžius ir kompetencijas, būtinas kurti vietines ir nacionalines strategijas socialinių problemų prevencijai ir jų sprendimui.

Veiklos aprašymas

Atvirų visuomenės debatų organizavimas. Debatai apie visuomenės saugumą; debatai apie narkotikų vartojimą ir jų daromą žalą, debatai apie neįgalių žmonių socialinę veiklą; debatai apie smurtą artimoje aplinkoje.

Radomo THMU reguliariai rengia socialinius debatus, bendradarbiaujant su regioninės policijos komisariatu, Mazovijos regiono socialinės rūpybos centru, Mazovijos Priklausomybės ligų prevencijos centru, Radomo Sulaikymo centru, Asociacijos „Lenkijos visuomenė socialinei politikai“, Niekieno vaikų fondu iš Varšuvos, ir daugeliu kitų institucijų (vyriausybinių, nevyriausybinių, savivaldos). Studentai veikia kaip tarpininkai rengiant šiuos debatus. Jie aktyviai dalyvauja susitikimuose su partneriais, ir daug išmoksta apie specifinį užduočių pobūdį, kurias vėliau pritaiko tyrimuose. Taip pat studentai įsitraukia į diagnostinę veiklą, renka informaciją ir ruošia ekspertizę, kuriai vadovauja dėstytojas. Debatų metu, jie užduoda klausimus apie regiono socialines problemas. Teiginiai ir pranešimai yra labai svarbi debatų dalis, kurią parengia akademinė bendruomenė kartu su partneriais. Vėliau socialinių debatų medžiaga yra publikuojama ir viešinama žiniasklaidoje. Tokiu būdu didelė auditorija, apimanti Radomą ir jo apylinkes, susipažįsta su aktualia informacija. Šių debatų objektų periodiškumas ir pasikartojamumas leidžia vykdyti pokyčių sklaidą apie visuomenei nerimą keliančių tendencijų vystymąsi ar išnykimą. Aptartos debatų temos leidžia studentams, dėstytojams ar universiteto bendruomenei pastoviai būti matomiems viešojoje erdvėje. Studentams tai yra ypač aktualu, nes tai leidžia jiems pajusti ryšį tarp akademinų paskaitų turinio ir kasdienio gyvenimo praktikos.

Pastabos

Socialinis dialogas ar debatai yra puiki galimybė studentams įsitraukti į diskusijas, susijusias su aktualiomis visuomenės problemomis. Tai visuomenė, iš kurios jie ateina, ir į kurią sugrįžta baigę studijas universitete. Socialiniai debatai yra tarsi didžiulė atsakomybė už miestą, kaimą, regioną. Dalyvavimas debatuose yra pilietiškos visuomenės gimimo ir kūrimo procesas. Be universiteto tai nebūtų įmanoma.

3.1.13 Tarptautinės kultūros dienos (parengė dr. Gerard Paweł Maj)

Tikslai

Įtraukti studentus į tarptautinį, kultūrinį, socialinį, religinį, edukacinį kontekstą. Siekti didinti socialinę integraciją kultūros, ekonomikos, švietimo, religijos srityse. Ugdyti įgūdžius ir socialines žmogaus veiklos kompetencijas multikultūrinės visuomenės kontekste. Rengti kultūros dienas, organizuoti atviras paskaitas, Europos kultūros dienas, tarptautinius studentų susitikimus.

Veiklos aprašymas

Pasaulio kultūrų dialogo dienos

Tai yra kultūrinis-edukacinis projektas, kuris yra rengiamas bendradarbiaujant kartu su Radomo valdžios institucijomis, globojant Lenkijos UNESCO komitetui. Į šį renginį, be kitų veiklų, yra įtrauktos paskaitos, performansai, pasirodymai, parodos, pažintis su skirtingomis pasaulio virtuvėmis ir susitikimai su projekto dalyviais. Projekto metu organizuojami etnografiniai seminarai, vyksta filmų peržiūros ir rengiami koncertai. Į susitikimus atvyksta įvairių šalių ambasados darbuotojai, kurių metu muzikantai groja tautinę muziką, tautinių šokių kolektyvai iš įvairių pasaulio kampelių rengia pasirodymus, susitinka etnografijos ir pasaulio kultūros tyrėjai. Šventės kulminacija buvo Lvovo (Ukraina) Akademinio teatro „Waskreiesjenia“ surengtas pasirodymas „Gloria“. Šis renginys sutraukė daugybę studentų iš Lenkijos, Ukrainos, Turkijos, Portugalijos, Nigerijos. Šių šalių studentai turėjo unikalią galimybę pasidalinti multikultūrine patirtimi ir išvysti kultūrų transcendenciją. Šios dienos parodė, kaip yra svarbu pajusti savo tautybę, kultūrinį identitetą ir individualumą šiuolaikiniame globaliame pasaulyje.

Afrikos ir Tailando dienos

Afrikos ir Tailando kultūrų dienas globojo Afrikos šalių ir Tailando ambasados, įsikūrusios Lenkijoje. Šis neeilinis įvykis leido studentams susipažinti su šių regionų kultūrine ir menine įvairove. Mūsų šalies gyventojams pažintis su egzotiškais kultūromis yra svarbios kultūrine ir ekonomine prasme.

Europos kultūros dienos

Europos kultūros renginių, kuriuos organizuoja studentai, tikslas yra pristatyti Europos šalių tradicijas, kalbas ir papročius. Šių renginių sudedamoji dalis yra susitikimai prie pietų stalo, kur tam tikra šalis pristato savo nacionalinius patiekalus. Šis daugiakultūrinis įvairių skonių 'katilas' (melting pot) tampa vieta studentų integracijai ir leidžia patirti bendruomenės

jausmą. Vykstant Europos kultūros renginiams susipažįstama su britų, vokiečių, rusų, prancūzų kultūromis. Europos kultūros dienos yra atviros visuomenei ir yra rengiamos kartu su Radomo miesto gyventojais.

Pastabos

Šiuo metu, kuomet pasaulis virsta globaliu kaimu, pažinti artimus ir tolimus kaimynus, jų papročius, tradicijas, kultūrą, virtuvę, muziką, gyvenimą ir įpročius tampa būtinybe. Tai ne vien būdas išmokyti gerų manierų, bet ir raktas į sėkmingus verslo santykius.

3.1.14 Studentų mokslinis klubas (parengė dr. Andrzej Gołębiowski)

Tikslai

Įtraukti studentus į mokslinę tyriminę veiklą universitete.

Plėsti studentų žinias tose srityse, kurios svarbios studijų kryptims.

Lavinti įgūdžius savarankiškai priimti sprendimus, susijusius su mokslo, tyrimų, mokslinės literatūros analizės sritimis, atsižvelgiant į individualius studento poreikius.

Ugdyti socialines kompetencijas siekiant savarankiškai dalyvauti tyrimuose.

Populiarinti bendrines ir akademinės žinias ir sieti jas su socialine praktika.

Sukurti savitą parametrų sistemą, siekiant 'atrasti' jaunuosius mokslininkus.

Veiklos aprašymas

Studentų mokslinio klubo veiklos principai

Studentų mokslinio klubo veiklą reglamentuoja klubo statutas, kurį parengė kuriojant universiteto moksliniam klubui ir klubo tarybai. Studentų mokslinio klubo (toliau SMK) yra integruota mokymo veiklą dalis, vykdoma universitete. Mokslinis klubas turi savo tarybą, kuri yra išrenkama įvairių studentų klubų susirinkimų metu. SMK rengia metinius veiklos planus ir pateikia metines veiklos ataskaitas kaip pavyko įgyvendinti universiteto rektoriaus numatytus tikslus.

Studentų moksliniai klubai (pavyzdžiai)

Jaunųjų administracinės teisės studentų mokslinis klubas

Jaunųjų diplomatų mokslinis klubas

Studentų mokslinis klubas „SECURIRAS“

Kompiuterinių mokslų studentų mokslinis klubas

Studentų psichologų mokslinė asociacija

Jaunųjų pedagogų studentų mokslinis klubas

Studentų mokslinis klubas (atranka)

Studentų mokslinis klubas vykdo tyrimus, susijusius su studijų programomis. Studentų atliekami moksliniai tyrimai gali būti tarpdisciplininiai, kas suteikia moksliniam klubui atvirą erdvę spręsti mokslinius klausimus platesniu mastu. Tokio pobūdžio veikla leidžia studentams ženkliai praplėsti savo žinias ir įgyti naujos patirties kaip atlikti mokslinius tyrimus. Asmuo, atsakingas už studijų dalyko pagrįstumą, yra kuratorius, kurį paskiria universiteto vadovybė. Dažniausiai tai yra asmuo, turintis daktaro laipsnį arba jis yra nepriklausomas mokslinis darbuotojas. Studentų mokslinis klubas vykdo mokslinių tyrimų projektus lokaliai; jie atlieka analizę ir ekspertizę vietinėms kompanijoms, vietos savivaldai, nevyriausybinėms organizacijoms; taip pat renka statistinius duomenis. SMK organizuoja studentų mokslines konferencijas, į kurias kviečiasi vietines, respublikines ar tarptautines asociacijas. SMK užduotis yra populiarinti akademinę žinias. Tam tikslui yra organizuojami diskusijų forumai, debatai, simpoziumai, taip pat leidžiami įvairūs leidiniai. Mokslinio klubo veikla prisideda prie žinių, kompetencijų sklaidos ir studentų įgūdžių lavinimo. Tai padeda integruoti akademinį mokslo pasaulį, kai kalbame apie užduočių orientaciją ir integraciją. Be to, tai yra studentų, prisiimančių atsakomybę už savo mokymąsi ir universiteto veiklą, išraiška.

Pastabos

Studentų moksliniai klubai remia universiteto mokslinę veiklą. Tai leidžia studentams tobulinti savo, kaip mokslinio tyrėjo, asmenybę. Jie mokosi savarankiškai mąstyti atliekant mokslinius tyrimus ir ši mokslinė veikla subrandina ir parengia juos įžengti į mokslo erdvę. Galima teigti, kad tai yra jų, kaip būsimųjų mokslininkų, pirmieji žingsniai į tolimesnį mokslo pasaulį.

3.1.15 Akademiniai tarptautiniai susitikimai (parengė dr. Gerard Paweł Maj)

Tikslai

Suteikti studentams ir pakviestiems svečiams reikalingų žinių apie Europos ir pasaulio šalis. Supažindinti studentus su socialine ir politine situacija visame pasaulyje.

Lavinti studentų įgūdžius ir kompetencijas, reikalingas darbui moderniam pasauli-
globaliame kaime.

Skleisti akademines žinias apie pasirinktas šalis, regionus, bendruomenes ir tarptautines
organizacijas.

Suteikti studentams galimybę studijuoti tarptautinėje aplinkoje.

Apsikeisti idėjomis, patirtimi, žiniomis tarptautinių forumų metu.

Integruoti studentus iš įvairių šalių į Radomo akademinę bendruomenę.

Įtraukti lenkų studentus į multikultūrinę aplinką vykdant ERASMUS + programą.

Veiklos aprašymas

Tarptautinių atvirų paskaitų organizavimas

Tarptautinė bendruomenė

Tarptautiniai studentų mainai

Tarptautinis universitetas

Vienas iš charakteringų RTHMU bruožų yra tas faktas, kad ši aukštoji mokykla yra labai aktyviai įsitraukusi į visuomeninį gyvenimą. Aktyvus įsitraukimas į tarpkultūrinę aplinką, leidžia studentams ir Radomo apylinkių gyventojams susipažinti su Europos ir pasaulio aktualiomis problemomis. Į periodiškai organizuojamas viešąsias paskaitas atvyksta reziduojantys ambasadoriai iš tų šalių, kurios palaiko diplomatinius santykius su Lenkija. Tai yra puiki galimybė, kuri padeda užtikrinti, kad tie gyventojai, kurie domisi tarptautiniais klausimais, užsienio politikos reikalais ir diplomatija, galėtų susitikti ir kartu aptarti šiuolaikinio pasaulio aktualijas. Radomo THMU priėmė ambasadorius iš daugiau nei 40 šalių, tarp kurių buvo Norvegija, Šveicarija, Kroatija, Kinijos Liaudies Respublika, Prancūzija, Italija, Palestina, Pakistanas, Meksika, Mongolija, Pietų Afrikos Respublika, Makedonija, Vengrija, Lietuva, Azerbaidžanas, Afganistanas, Rusijos Federacija.

Per pastaruosius metus daugiau nei 450 užsienio studentų atvyko studijuoti į mūsų universitetą pagal ERASMUS programą. Studentai iš užsienio dalyvavo daugelyje mokslinių tyrimų, paskaitose, tarptautiniuose renginiuose, susitikimuose su verslo atstovais, savivaldybės tarnautojais, moksliniais darbuotojais. Tai buvo Turkijos, Bulgarijos, Rumunijos, Ispanijos, Ukrainos, Portugalijos, Lietuvos, Baltarusijos ir kitų šalių universitetų atstovai. Studentai iš užsienio dalyvavo Tolerancijos dienos (vasaros stovykla Jedlnia Letnisko) renginiuose, seminaruose apie terorizmą, tarptautinį saugumą, tarptautinius mainus, finansų apsaugą, ir t.t. Lenkijos studentai taip pat turėjo galimybę išvykti studijuoti į šias šalis

kaip Maljorka, Turkija, Italija, Graikija, Suomija, Airija, ir kt. gavę užsienio universitetų stipendijas.

Pastabos

Tarptautiniai susitikimai Radomo technologijų ir humanitarinių mokslų universitete yra ilgalaikė tradicija. Šių susitikimų metu, kuriuos dažnai inicijuoja patys studentai, yra puiki proga pasidalinti idėjomis ir patirtimi. Tai yra forumas, kurio metu studentai išsako savo viltis, taip pat baimes ir nerimą, kylančias iš daugelio šalių kultūrų ir tradicijų maišaties. Ši veikla suteikia galimybę ieškoti atsakymų į dabartines dilemas, su kuriomis susiduria daug žmonių; padeda išspręsti klausimus, kaip išlaikyti savo tapatybę ir išskirtinumą tokioje globalioje ir multikultūrinėje pasaulio visuomenėje.

3.1.16 Studentų teatras – spektaklis “Dangus” (parengė dr. Monika Mazur-Mitrowska)

Tikslai

Įtraukti studentus į meninę veiklą, skatinti juos užsirašyti į teatro dramos būrelį. Puoselėti studentų susidomėjimą estetika, poezija, drama. Įtraukti teatrą į studentų meninę ir edukacinę veiklą. Išmokinti studentus sceninio judesio, kūno kalbos, šokio. Integruoti asmenis su negalia.

Veiklos aprašymas

Suburti studentų teatro būrelį.

Parengiamieji etapai

Sukviesti kandidatus peržiūrai. Surengti kūrybines teatro dirbtuves, kuriose bus mokomasi sceninio judesio, kūno kalbos, meno.

Verbalinis kandidatų prisistatymas. Šokis.

Suskirstyti studentus į mažas grupes ir duoti užduotis kiekvienai aktorių komandai pagal parengtą pjesę.

Pjesės “Dangus” autorė ir režisierė Monika Mazur.

Organizuoti teatro seminarus studentams tris kartus per savaitę, kurių trukmė

3 valandos.

Užsiėmimai vyko devynis mėnesius, per visus 2014/2015 mokslo metus ir baigėsi parengtu studentų spektakliu.

Studentai patys parašė scenarijų pjesei, sukūrė dekoracijas, kostiumus, ir t.t.

Teatro užsiėmimai vyko kartu su meniniais, kurie buvo organizuojami specialiai paruoštoje ir įrengtoje klasėje. Šiuos užsiėmimus kartu su universiteto studentais lankė ir studentai su negalia. Tokiu būdu neįgalūs studentai galėjo geriau integruotis, lankydami užsiėmimus su savo bendramoksliais.

Su vaidinti pjesę universiteto auditorijoje.

Surengti spektaklius kaip teatro gastroles socialinės rūpybos centruose, kultūros namuose, dienos centruose. Ši pjesė buvo suvaidinta 24 kartus.

Pastabos

Studentų teatras yra puiki proga supažindinti visuomenę su universitetu už jo ribų. Tokiu būdu studentai gali būti visateisiais universiteto bendruomenės atstovais ir tuo pačiu aktoriais. Teatras gali peržengti visas ribas, atrasti tai, ko dar žmogus nežino ir leisti pasidalinti patirtimi su kitais. Teatro vaidmenų atlikimas ir spektakliai – tai būdas plačiajai visuomenei sužinoti apie akademinę bendruomenę.

3.1.17 Kultūrinis meninis ugdymas (parengė dr. Monika Mazur – Mitrowska)

Tikslai

Įtraukti studentus su negalia į ugdymo procesą, remiantis socialia integracija. Vykdyti integraciją per tapybos meną, skulptūrą, poeziją ir fotografiją.

Bandyti suteikti vienodas galimybes mokytis studentams su negalia.

Ugdyti žmonių su negalia socialinius įgūdžius, remiantis meninių gabumų realizacija.

Ugdyti tarpusavio bendravimo įgūdžius, remiantis sąveika: autorius-kūrinys-gavėjas.

Veiklos aprašymas

Radomo technologijų ir humanitarinių mokslų universitete kaip ir kitose regiono aukštosiose mokyklose mokosi nemaža dalis studentų su negalia. Vos tik pašalinus fizinius barjerus, kliudžiusius neįgaliesiems patekti į instituciją, Radomo universitetas pradėjo teikti įvairią paramą šiai studentų grupei pagal socialinės integracijos programą. Radomo technologijų ir

humanitarinių mokslų universitete yra vykdomas projektas, kurio tikslas yra pagerinti neįgaliųjų studentų profesines kompetencijas. Tarp kitų vykdomų veiklų, siekiant pagerinti neįgaliųjų integraciją, buvo pradėtos konsultacijos žmonėms su negalia. RTHMU periodiškai rengia projektą, kuris vadinasi “Disabled - able-bodied” (Neįgalieji—įgalieji). Šio projekto tikslas parodyti, kad neįgalieji yra tokie patys, kaip ir kiti. Neįgalumas dažnai yra ta problema, kurią susikuria sveikieji, bet ne sergančioji visuomenės dalis. Todėl, pagrindinė šio projekto idėja yra pabrėžti panašumus, bet ne skirtumus tarp šių visuomenės grupių. Aukštosios mokyklos organizuoja mokymo kursus ir seminarus sveikiems studentams ir dėstytojams, siekiant patobulinti kompetencijas darbe su neįgaliaisiais. Studentams su negalia yra rengiami poezijos vakarai, kur jie gali pristatyti savo eilėraščius, ar susipažinti su kitų žmonių su negalia kūryba, kuriems nusišypsojo sėkmė. 2015 metais, buvo surengta poeto, tapytojo ir pedagogo J. Kirenko paroda. 2016 metais, buvo suorganizuoti tapybos, lipdymo iš molio ir fotografijos kūrybinės dirbtuvės.

Pastabos

Integracija yra vienas iš akademinės aplinkos tikslų. Universiteto misija yra jungti, o ne skaldyti visuomenę. Kiekvienas iš mūsų gali pristatyti idėjas ar dalintis patirtimi. Universitetas yra vieta ir erdvė viešoms diskusijoms ir dialogui.

3.1.18 Ugdymas per kultūrą ir meną (parengė dr. Andrzej Gołębiowski)

Tikslai

Naudoti šiuolaikinio meno pasiekimus aukštojo mokslo ugdymo procese.

Parengti studentus aktyviam dalyvavimui kultūriniame gyvenime; padėti suvokti šiuolaikinį meną, kiną, teatrą.

Lavinti meninius sugebėjimus.

Ugdyti kompetencijas kaip panaudoti meną kaip mokymo metodą.

Suteikti esminių žinių pedagogikos studentams atlikti darbus pasinaudojant filmo, teatro pasiekimais ar sukauptomis muziejų kolekcijomis.

Veiklos aprašymas

Studentai apsilanko Radomo krašto edukaciniame muziejuje, kur susipažįsta su šio regiono kultūriniu palikimu. Studentai studijuojantys Pradinio ugdymo mokyklų vadybą ir

Ikimokyklinį ugdymą dalyvauja puodų žiedimo, duonos kepimo ar bitininkystės praktiniuose užsiėmimuose.

Pedagogikos studentai vyksta į Oronsko šiuolaikinio meno muziejų.

Studentų, studijuojančių Vidaus saugumą, išvyka į baltojo erelio muziejų, įsikūrusį Skaržysko Kamienna.

Studentai dalyvavo filmų peržiūroje, kuri buvo „Cameral Summer 2015“ (Kamerinė vasara) programos dalis, surengta „Helios“ kino teatre Radomo mieste. Renginio tema „Mados įtaka regiono plėtrai“, kuriame vyko filmų peržiūros, fotografijos, tapybos, dizaino parodos, mados šou, susitikimai su mados dizaineriais. RTHMU surengė simpoziumą siekiant aptarti šiuolaikines mados tendencijas, taip pat jų įtaką filmui ir menui. Teatro ir kino atstovai, dizaineriai pasidalijo savo patirtimi kaip filmuoti įvairius šou, varžybas ir kitus renginius. Studentai dalyvavo šių filmų peržiūrose kaip „Untouchables“ (Neliečiamieji), „The Diving Bell and the Butterfly“, (Skafandras ir drugelis), „Idol“ (Dievaitis), „Everest“ (Everestas).

Studentai taip pat vyko į Radomo miesto teatrą, kuriam vadovauja Jan Kochanowski. Studentai pamatė keletą spektaklių, tarp kurių buvo „Dinner for a fool“ (Kvailių vakarienė), „Fiddler on the Roof“ (Smuikininkas ant stogo).

Panašu, kad aukščiau išvardinti darbo su studentais metodai leidžia studentams įsitraukti į patrauklią veiklą ir tuo pačiu įgyti organizacinės ir mokymo patirties. Tai proga studentams pasidalinti įžvalgomis, suvokimo patirtimis, interpretacija ir išmokti, kaip panaudoti meną kultūriniame-techniniame darbe dirbant su studentu. Tokia patirtis yra plačiai naudojama specialaus ugdymo, reabilitacinės pedagogikos ir kultūros švietimo programose.

Pastabos

Yra sunku įvertinti ir patikrinti, kokia kultūros dalis dalyvauja akademinio ugdymo procese. Visi dėstytojai yra vieningi dėl to, kad kultūra yra reikalinga. Universitetai aktyviai įsitraukia į šį procesą.

4. GEROJI PRAKTIKA LIETUVOJE

4.1. Geroji praktika mokymo procese

4.1.1. Integruotas projektinis darbas: Sporto organizacijos (produkto) plėtros, atitinkančios darnios plėtros principus, planas (parengė Aistė Veverskytė, dr. Laima Jesevičiūtė - Ufartienė, Aušra Liorančaitė - Šukienė, Aleksandras Vasiljevas).

Tikslas

Mokėti parengti sporto organizacijos/ paslaugos pasirinktos strategijos realizavimo planą, integruojant socialinės atsakomybės, verslo etikos ir aplinkosaugos nuostatas į sporto organizacijos veiklą.

Veiklos aprašymas

Planą turėtų sudaryti: pasirinktos sporto organizacijos (produkto) apžvalga. Šioje dalyje tikslinga pristatyti pagrindinę informaciją apie pasirinktą sporto organizaciją (produktą), pavyzdžiui darbuotojų skaičius, vieta, kurioje veikiama, pagrindinės veiklos, pozicija rinkoje ir pan.

- pasirinktos sporto organizacijos (produkto) vizija, misija, tikslai. Šiose dalyse reikia sukurti ir parašyti misiją, viziją ir tikslus, atsižvelgiant į strateginio valdymo principus, tačiau atskleidžiant visų disciplinų tematiką. Nurodyti po vieną tikslą iš kiekvienos srities, apimant ekologinį, ekonominį ir etinį aspektus.
- pasirinktos sporto organizacijos (produkto) išorinės aplinkos analizė. Šioje dalyje reikia išanalizuoti organizacijos tiesioginę (klientus (vartotojus), tiekėjus, konkurentus, partnerius,

vyriausybinių reguliavimą, profesines sąjungas) ir netiesioginę (šalies ekonomikos būseną, demografinę poziciją, mokslinės techninės pažangos lygis šakos atžvilgiu, tautinės, kultūrinės tradicijos, politiniai veiksniai) aplinkas.

- pasirinktos sporto organizacijos (produkto) vidinės aplinkos analizė. Šioje dalyje reikėtų identifikuoti ir suklasifikuoti organizacijos išteklius kaip stiprybes ir silpnybes, nustatyti pagrindinius organizacijos išteklius, įvertinti, ar turimi ištekliai gali būti ilgalaikio konkurencingumo veiksniais, parinkti būdus, kaip turimi ištekliai galėtų būti geriausiai panaudoti, nustatyti išteklių trūkumus ir numatyti būdus jiems pašalinti. (maksimali apimtis – iki 4 A4 puslapio).
- pasirinktos sporto organizacijos (produkto) vadybos disfunkcijų etinė analizė. Šios dalies įžangoje tikslinga kalbėti apie socialinį sporto fenomeną ir jo prigimtį, nurodyti konkrečios sporto verslo rūšies/šakos ypatumus. Reikalinga išanalizuoti galimas, potencialias problemas (pavyzdžiui, korupcija sporte, dopingo vartojimas ir kt.), kurios gali kilti (arba kilo) pasirinktos sporto organizacijos (produkto) kontekste.
- pasirinktos sporto organizacijos (produkto) SSGG sudarymas, remiantis išorine ir vidine aplinkos analize.
- pasirinktos sporto organizacijos (produkto) strateginės alternatyvos (-ų) numatymas. Šioje dalyje reikėtų atsižvelgiant į SSGG analizę parinkti 2-3 strategines alternatyvas ir jas įvertinti.
- pasirinktos sporto organizacijos (produkto) nuosavos strategijos tikslų iškėlimas ir uždavinių suformulavimas. Šioje dalyje reikėtų patikrinti, ar pasirinkta strateginė alternatyva nepakeitė išsikeltų tikslų, jei reikia, juos koreguoti (taip pat viziją ir misiją).
- pasirinktos sporto organizacijos (produkto) nuosavos strategijos realizavimo priemonių programa (vieneriems metams). Šioje dalyje būtina suplanuoti pasirinktos strategijos įgyvendinimą savaičių tikslumu.

Pastabos

Gebės pritaikyti socialinės atsakomybės principus planuojant organizacijos/paslaugos plėtrą; gebės taikyti ir diegti aplinkosaugos principus verslo procesuose; mokės atlikti konkrečių sporto verslo situacijų (korupcija sporte, dopingų vartojimas ir kt.) etinę analizę; gebės pritaikyti strateginio valdymo principus planuojant sporto organizacijos veiklas; mokės parengti ir realizuoti projekto pristatymą auditorijai.

4.1.2 Teisės aktų paieška jų analizė, LAT teismų praktikos analizė, pratybos, seminaras (parengė Birutė Leonienė, Vitalija Skėruvienė).

Tikslai

- naudojant konkrečių įmonių veiklos ir teismų ir praktika pagrįstų konfliktinių situacijų dėl darbuotojų atleidimo iš darbo pavyzdžius, identifikuoti jų atsiradimo priežastis ir pasekmes;
- numatyti pateiktų konfliktinių situacijų dėl darbuotojų atleidimo iš darbo valdymo galimybes ir pristatyti jas viešai.

Veiklos aprašymas

Reikalavimai savarankiškai užduočiai.

Užduotį atliekantys studentai turi būti išklause dalykus „Teisės pagrindai“ ir „Vadybos pagrindai“;

Užduotys atliekamos grupėse.

Studentai turi būti pasiskirstę į keturias komandas, dvi iš jų analizuoja 1 situaciją, kitos dvi – 2 situaciją ir analogiškas Aukščiausiojo teismo nutartis, susijusias su darbo sutarties pasibaigimu (šiuo atveju - LAT Civilinė byla Nr. 3K-3- 156/2008 ir LAT Civilinė byla Nr. 3K-3- 514/2007).

Savarankiško darbo įforminimo reikalavimai.

Komandos narių atlikta konflikto analizė pateikiama ataskaitoje, kuri rengiama vadovaujantis Kauno kolegijos VVF patvirtintais rašto darbų metodiniais reikalavimais. Jos prieduose pateikiami individualiai kiekvieno komandos nario parengti ieškininiai pareiškimai teismui ir refleksijos, įvardinant įgytas naujas žinias ir patirtį.

Studentai : išanalizuoja realių konfliktinių situacijų dėl darbuotojų atleidimo iš darbo pavyzdžius, taikant darbo santykius reglamentuojančius teisės aktus; vadovaujantis Civilinio proceso kodekso (CPK) nustatytais reikalavimais, parašo ieškininį pareiškimą teismui, nustatius darbuotojų teisių pažeidimo faktus; identifikuoja konfliktinių situacijų dėl darbuotojų atleidimo iš darbo atsiradimo priežastis ir pasekmes; pateikia vadybinius analizuotų konfliktų valdymo sprendimus, pristatant juos viešai.

Individualus darbas, atliekant užduotį:

Išanalizavus komandai paskirtą konfliktinę situaciją ir dėstytojų rekomenduotus informacijos šaltinius, nustatyti konfliktinių situacijų dėl darbuotojų atleidimo iš darbo atsiradimo priežastis ir pasekmes;

Vadovaujantis CPK nustatytais reikalavimais, parašyti ieškininį pareiškimą teismui, nustačius darbuotojų teisių pažeidimo faktus;

Identifikuoti įgytas žinias ir patirtį, parengiant refleksiją.

Grupinis darbas, atliekant užduotį:

Dirbant komandoje, priimti bendrą sprendimą dėl konfliktinę situaciją lėmusių priežasčių ir galimų pasėkmių;

Parengti galimus vadybinius analizuotų konfliktų valdymo sprendimus ir pristatyti juos viešai;

Įvertinti kitos komandos, analizavusios tą pačią konfliktinę situaciją, pasiūlytus sprendimus.

Pastabos

Atlikę šią užduotį, studentai:

- įgis konfliktų valdymo įgūdžių, būtinų sprendžiant konfliktines situacijas, vadovaujantis darbo santykius reglamentuojančiais teisės aktais;
- mokės, esant reikalui, parašyti ieškininį pareiškimą teismui ir jame apginti savo pažeistas teises.

4.1.3 Sporto organizacijų kūrimas ir valdymas (parengė dr. Audrius Šimkus).

Tikslas

Įsisavinti organizacijos valdymo žinias ir gebėti jas pritaikyti, valdant sporto veiklos procesus ir išteklius.

Veiklos aprašymas

Studentai sukuria sporto organizacijos koncepciją (specifika, t.y. profesionalus sportas, masinis sportas. Veiklos pobūdis, t.y. vaikų ir jaunimo prevencinis užimtumas, orientuota į rezultatus, aktyvus laisvalaikis, sportinė rekreacija, orientacija į vienos sporto šakos profesionalų plėtojimą ir pan.); Pagal pasirinktą juridinę formą įsteigia juridinį vienetą (priklausomai nuo juridinės formos, parengiami būtini dokumentai, t.y. ketinimo, steigimo protokolai. Parengiami organizacijos įstatai ir pan.); Parengiama organizacijos valdymo struktūra (būtina pateikti organizacijos funkcinis vienetus su veiklos aprašais ir atsakomybę.

Būtina nurodyti ryšius tarp funkcinių vienetų, pateikti grafinę organizacijos valdymo struktūros schemą ir pan.).

Praktinių darbų / savarankiškų darbų temos:

- Pagrindinių verslo kūrimo formų lyginamoji analizė.
- Pokyčių valdymas AB „X“.
- Materialinių išteklių planavimas.
- Klientų aptarnavimas.
- Užsakymų valdymas.

Pastabos

Parinks ir valdys žmogiškuosius ir materialiuosius išteklius, užtikrinančius organizacijos veiklos efektyvumą.

4.1.4 Integruotas projektas „Verslo susitikimas anglų kalba“ - tai imituojamas verslo susitikimas tarp II kurso studentų, atliekančių praktiką Verslo praktinio mokymo firmoje „Talijs“ ir Verslo vadybos I kurso studentų, studijuojančių Verslo anglų kalbos dalyką. Užduotis buvo rengiama, atsižvelgiant į dviejų studijų dalykų integracinius ryšius, ir realizuojama, taikant atvejo analizės (vaidmenų žaidimo situacija, verslo žaidimo situacija, projektinis) metodus (parengė Aušra Arminienė, Simona Jankauskaitė).

Tikslai

(1) integruoti dviejų studijų dalykų žinias bei praktinę patirtį ir sukurti mokymo/ si situaciją, kuri atspindėtų tikrovišką verslo pasaulį; (2) ugdyti studentų socialinius, profesinius bei bendruosius gebėjimus, taikant vaidmenų metodą. Šiuo mokymu siekiama įgalinti tarpdisciplininį bendradarbiavimą tarp praktinių Verslo anglų kalbos dalyko užsiėmimų ir profesinės praktikos VPM firmoje.

Veiklos aprašymas

Organizuojant veiklą, vadovauja 2 dėstytojos: verslo anglų kalbos ir VPMF vadovė. Į imituojamą susitikimą studentai privalo ateiti pasiruošę iš anksto.

Anglų kalba. Verslo anglų kalbos dėstytoja praktinių užsiėmimų metu pristato grupinę užduotį 3-4 studentams - parengti savarankišką darbą „Įmonės pristatymas savo verslo idėjos pagrindu“. Pirmiausiai studentai sukuria verslo idėją ir aprašo ją anglų kalba. Turinys turi apimti: įmonės verslo formą, veiklą, susikūrimo istoriją, padalinius, jų veiklą, personalą,

verslo partnerius, SWOT analizę bei plėtos perspektyvas. Rengiantis imitaciniam „verslo“ susitikimui, užduotis anglų kalba pristatoma prieš auditoriją. Pasirengimo etape praktinių užsiėmimų metu mokomasi kontaktų užmezgimo, derybų, susitikimo frazių. Studentai parengia vizitines kortelės, reklaminę medžiagą apie įmonę anglų kalba.

Praktika VPMF. VPMF dėstytoja organizuoja studentų pasirengimą susitikimui. Studentai, dirbantys skirtinguose VPMF skyriuose gauna skirtingas grupines užduotis, į kurias įtraukiami visi praktikantai. Studentai parengia trumpą VPMF „Talią“ (Personalo sk.) ir atskirų skyrių pristatymą anglų kalba, parengia naujas tuo metu prekiaujančių prekių ar siūlomų paslaugų reklamines priemones anglų kalba, arba jau turimas priemones verčia į anglų kalbą (Marketingo sk.), paruošia pirkimo-pardavimo sutartis, komercinius pasiūlymus bei numato apmokėjimo sąlygas anglų kalba (Komercijos, Finansų sk.). Atsakingi asmenys pasiruošia I kurso studentų („verslo partnerių“) priėmimui, parengia renginio planą (pasiskirsto atsakomybėmis, atsižvelgiant į „užimamas pareigas“, dalykinį etiketą ir pan.).

Susitikimo metu I ir II kurso studentai komunikuoja tik anglų kalba. VPMF studentai pristato savo įmonę, jos veiklą, atskirų skyrių funkcijas ir pan., pirmakursiai trumpai pristato anglų kalbos užsiėmimų metu sukurtas verslo įmones. Imituojamas verslo susitikimas. Naudojantis VPMF katalogais, siūlomos prekės ir paslaugos, deramasi dėl kainų, pristatymo terminų ir nuolaidų anglų kalba. Dėstytojos atlieka konsultanto stebėtojo vaidmenį. Kad užduotys būtų atliktos efektyviau, jos gali patarti ar užduoti klausimus, kurie skatintų mąstyti, tobulėti arba ieškoti konkrečių sprendimų imituojamoje situacijoje.

Grįžtamasis ryšys. Po užduoties atlikimo vyksta atvejo situacijos apibendrinimas. Vėliau kiekviena dėstytoja su dėstomo dalyko studentais atskirai aptaria situaciją, diskutuoja. Išklausomi studentų pastebėjimai apie atliktą užduotį, nustatomas situacijos supratimas, įvertinamas kiekvieno studento indėlis į grupės darbą. Vertina dėstytojas ir patys studentai.

Pastabos

Integruoto projekto metu studentai įgalinami kūrybiniais procesams, grupiniam darbui, tobulina bendradarbiavimo bei bendravimo anglų kalba įgūdžius, mokosi iš kolegų ir patys kreipia savo mokymosi procesą juos dominančia linkme. Renka informaciją, analizuoja, rengia pristatymus, mokosi dalykinio etiketo rengiantis verslo vizitui, organizuojant susitikimus, priimant svečius, užmezgant kontaktus. Savarankiškai priima sprendimus komunikuojant el.paštu, vedant derybas.

Po projekto VPMF praktiką atliekantys studentai parengia informacinį pranešimą Simulith centro informaciniam leidiniui „Simulith žinios“. Siekiant išsiaiškinti integruotos užduoties

(projekto) grįžtamąjį ryšį, buvo atliktas tyrimas (anketinės studentų apklausos), kuriomis remiantis yra rengiamas dėstytojų straipsnis.

4.1.5 Savarankiškas darbas „Dalykinės komunikacijos ypatumai su x šalies atstovais“ (parengė Danguolė Žuklienė).

Tikslas

Pasirengti profesionaliai/dalykiškai komunikuoti su pasirinktos šalies/kultūros atstovais.

Veiklos aprašymas

Šiuo savarankišku darbu studentas turi pagrįsti/įrodyti, jog jis pakankamai susipažinęs su pasirinktos analizei šalies/kultūros komunikaciniais ypatumais, mąstysenos ir elgsenos specifiškumu vedant derybas ir priimant sprendimus. Darbo struktūroje turi būti tokios privalomos dalys: nustatyta ar pasirinkta šalis/kultūra yra daugiau orientuota į dalykinius reikalavimus (OR), t.y. pirmiausia ir daugiausia dėmesio skiria užduotims, ar akivaizdžiai daugiau orientuojasi į tarpusavio santykius (OS), t.y. mieliau dirba su šeimos nariais, draugais, gerai pažįstamais asmenimis ar jų grupėmis – su tais, kuriais jų manymu galima pasitikėti. Darbe turi būti analizuojama galimų problemų ir konfliktų prielaidos ir jų sprendimo būdai tarp šių tikrai skirtingų verslo kultūrų.

Toliau darbe turi būti įvertinamas šalies/kultūros atstovų požiūris į darbuotojų padėtį bei turimą valdžią. Narių statusas, hierarchija, turimos galios gali tiesiogiai įtakoti ir atitinkamą pagarbos išreiškimo lygmenį. Neformalių kultūrų atstovai labiau vertina egalitarines visuomenes su mažesniais statuso bei valdžios skirtumais ir sunkumų bei problemų gali kilti jiems bendraujant su partneriais iš hierarchija pagrįstų visuomenių.

Pasaulio kultūrų/visuomenių požiūris į laiką yra labai nevienodas. Vienos garbina/vertina laiką, punctualumas yra privaloma savybė, o kitos mažiau dėmesio skiria punctualumui ir nesikankina dėl terminų, todėl norint išvengti dėl skirtingo laiko ir dienotvarkių suvokimo galimų konfliktų, reikia tam atsakingai dalykiškai pasirengti.

Labai svarbu išanalizuoti neverbalinio elgesio išraiškos formas bei suvokti jų prasmę. Šiuo atžvilgiu kultūros gali būti ekspresyvios ir santūrios ir šie skirtingumai, jų nepaisymas gali sukelti bendraujantiems nemažai problemų. Būtina žinoti visuomenėse/kultūrose priimtą asmeninės erdvės paisymą bei distancijos tarp asmenų išlaikymą. Labai svarbios žinios apie žiūrėjimo partneriui į akis, akių kontakto išlaikymas arba jo nebuvimas, nes skirtingose kultūrose šie aspektai labai skiriasi. Toliau būtina atkreipti dėmesį į atskirose kultūrose labai

skirtingai reiškiančius tam tikrus kūno judesius ir gestus (pvz.: veido mimika, plaštakų bei rankų judesiai ir kt.)

Skirtinga neverbalinės kalbos gestų interpretacija gali sukelti tam tikrų problemų: mandagus ir tinkamas elgesys vienoje kultūroje gali tapti labai nemandagus ir įžeidžiantis kitoje. Todėl reikia tinkamai tam pasiruošti. Darbe analizuojant bei įvertinant visus šiuos aptartus aspektus būtina pateikti ir dalykinio komunikacinio proceso protokolo/etiketo išmanymą.

Komentarai Gebės profesionaliai dalykiškai komunikuoti su kitos kultūros/šalies atstovais

4.1.6 Savarankiškas verslo etikos darbas (parengė Danguolė Žuklienė).

Tikslas

Studentas, įsisavinęs dalyko teorinius pagrindus, savo žinias turi pademonstruoti per realų jų pritaikymą, realių aplinkybių analizę, konkrečių priemonių bei žingsnių pateikimą tam tikrame procese, diegiant etikos infrastruktūrą organizacijoje.

Veiklos aprašymas

Gebėti įvertinti įmonės organizacinę aplinką, konkretizuoti tam tikrus simptomus, kuriais remiantis galima argumentuoti, jog etikos infrastruktūra įmonėje gali būti integruojama (Realios doros kūrimas).

Įvardinti realias priemones bei konkrečius žingsnius, kuriant pasitikėjimu bei atsakomybe grįstus santykius su visais įmonės suinteresuotaisiais (stakeholders).

Pateikti organizacinės kultūros sampratą, darbo santykių humanizavimo galimybes, sudarančias natūralias prielaidas darbuotojų atsakomybės bei lojalumo didinimui.

Įvardinti socialiai atsakingo verslo apraiškas įmonės veikloje ir pagrįsti jų naudingumą, įtaką įmonės konkurencingumui.

Konkretizuoti darnios plėtros principų realizavimo galimybes turizmo/apgyvendinimo įmonių veikloje.

Kūrybiškai pasinaudoti Lietuvos verslo įmonių konkrečiais „etinės lyderystės“ pavyzdžiais.

Pastabos

Darbas turi būti pateiktas pagal VEF parengtus savarankiškiems darbams keliamus reikalavimus.

Savarankiškos užduoties vertinimo kriterijai:

Darbo apiforminimo kokybė – 30%

Išsamus temos argumentavimas, kūrybiškumas, mąstymo savarankiškumas – 60%

Darbo pateikimo termino laikymasis – 10%.

4.1.7 Aktyvus praktinis mokymas (parengė Danutė Binkienė).

Tikslas

Skatinti domėjimąsi ir sudaryti sąlygas patirti įgytų teorinių žinių pritaikomumą realioje darbinėje aplinkoje.

Veiklos aprašymas

Inovatyvių ir į studentą orientuoto mokymo/si principų taikymas ypač aktualus, kadangi šiuolaikinė bankininkystė pelnytai įvardijama kaip moderni verslo šaka. Todėl dėstant bankininkystės pagrindus, šie mokymo/si principai taikomi ne fragmentiškai atliekant vieną ar kitą užduotį, o visą dalyko mokymo ir įsisavinimo procesą. Pirmosios įvadinės paskaitos metu siekiama išsiaiškinti tiek dėstytojo, tiek studento reflektyvų požiūrį į studijas. Individualioji apklausa padeda įgyvendinti vieną iš SOM principų: padėti studentui atrasti savo mokymosi stilių, suvokti savo motyvaciją bei įgyti veiksmingų mokymosi įgūdžių, kurie praverstų visą gyvenimą. Dėstant teorinę medžiagą siekiama, kad studentas būtų aktyvus mokymosi proceso dalyvis, o ne pasyvus gavėjas. Todėl be įprastinio darbo auditorijoje, į dėstymą, priklausomai nuo dėstomos temos, integruojama: mokomosios pažintinės ekskursijos į Lietuvos banko rūmus Kaune ir modernų Pinigų muziejų Vilniuje, kur studentams suteikiama galimybė naudotis interaktyviosiomis mokymo priemonėmis bei patiems aktyviai dalyvauti pažinimo procese; Lietuvos banko ir Europos centrinio banko parengti mokomieji žaidimai bei dalykinė vaizdo medžiaga: Pratybose taikomi mokymo metodai: probleminių situacijų analizė; praktiniai seminarai komerciniame banke; komercinių bankų atstovų dalyvavimas studentams rengiamose praktinio pobūdžio paskaitose; ekskursija į Swedbank. Formuojant praktinių užduočių temas, orientuojamasi į tai, kad bankų veikla yra specifinė, nes dirbama su vienu sudėtingiausių objektų – pinigais. Savarankiško darbo tikslas – ugdyti studento gebėjimus teoriškai pagrįsti ir praktiškai analizuoti komercinių bankų teikiamas paslaugas, įvertinti riziką bei jos valdymo būdus, taikyti pagrindines įstatymų, reglamentuojančių komercinių bankų veiklą, nuostatas. Taikomas metodas – lyginamasis banko paslaugų tyrimas. Atliekdami šį tyrimą studentai ugdomi ne tik profesines kompetencijas, bet ir darbdavių ypač vertinamą

gebėjimą dirbti komandoje, mokėjimą rasti ir kūrybiškai naudoti visus prieinamus informacijos šaltinius, taip pat stiprina integralumą, savarankiškumą, didina atsakomybę, pasitikėjimą savimi ir kt.

Studentų atsiliepimai apie bankininkystės pagrindų dalyko dėstymo kokybę bei studentų pasiekimų vertinimo rezultatai leidžia teigti, kad visaapimantis į studentą orientuoto mokymo principų taikymas yra patrauklus studentams ir neabejotinai svarbus užtikrinant studijų kokybę.

Pastabos Šis mokymas padeda ugdyti studento profesinius gebėjimus, būtinus specialisto kvalifikacijai įgyti ir siekti teorinių žinių bei praktinių gebėjimų dermės.

4.1.8 Projektas - KELIONĖS ORGANIZAVIMAS (parengė Violeta Urbaitė).

Tikslas

Gebėti organizuoti turistinę kelionę Lietuvoje.

Pagal projektų tipologiją šis projektas: produkto (paslaugos) kūrimo; tipinis; socialinis – organizacinis; kombinuotas: švietimo, tyrimo; trumpalaikis – 4 mėn.; vidutinis; nesudėtingo valdymo; mokymosi; studentų II kurso, grupės; vienkartinis.

Veiklos aprašymas

Projektas – KELIONĖS ORGANIZAVIMAS - organizuojamas kaip projektinis mokymo ir mokymosi metodas - tai PROCESAS, SPRENDIMŲ priėmimas, KIEKVIENO nario AKTYVUS dalyvavimas jo rengime.

Projektinės veiklos organizavimo SCHEMA:

- I. ĮVADAS (supažindinimas su projektu bei vertinimo ir įsivertinimo kriterijais, susipažinimas);
- II. PASIRINKIMAS (ką ir kaip būtų galima daryti - idėjų generavimo etapas);
- III. APSISPRENDIMAS (ką ir kaip darysime - savarankiškos veiklos grupelėse pradžia, tikslo ir uždavinių įsivardinimas);
- IV. PLANAS (veiklos planavimas, pasiskirstymas "vaidmenimis");
- V. VEIKLA (plano realizavimas - informacijos paieška ir jos tvarkymas, ruošimasis pristatymui);

VI. PRISTATYMAS (projektinių grupelių veiklos rezultato pristatymas);

VII. ĮVERTINIMAS ir įsivertinimas (proceso ir rezultato).

Projekto - KELIONĖS ORGANIZAVIMAS - galutinis pažymys rašomas, įvertinus:

- 40 proc. - projektinės veiklos procesą, kurio vertinimo kriterijai: studentų aktyvus dalyvavimas bei jų sugebėjimas bendradarbiauti darbo grupėje ar komandoje, pasirinkus veiklos grupę (vadybininkų, kelionių vadovų ar animatorių);
- 60 proc. – darbo rezultatai kelionės metu bei komunikacinius įgūdžius (bendravimo kultūra bei bendradarbiavimas).

Vertinimo lyginamoji dalis (%) galutiniame dalyko vertinime – 20.

Turistinio maršruto aprašas.

Patariama iš anksto apmąstyti (ar susidaryti) kelionės planą:

- atsižvelgti į lankomų objektų bei vairuotojų darbo laiką, sezoniškumą ir stengtis, kad maksimaliai bei turiningai būtų užimti turistai;
- numatyti, ką turistai aplankys, ką veiks, kiek turės laisvo laiko, kada grįš į autobusą ir pan.;
- numatyti alternatyvius variantus, jei ko nebūtų galima įvykdyti (meteorologinės sąlygos, netikėtai pasikeitęs objekto lankymo laikas)

Suteikti trumpą informaciją apie kelionės maršrutą, programą:

- lankytini miestai, objektai;
- kelionės trukmė, numatomas sugrįžimo laikas;
- kelionės specifika.

Keliaujant:

- informuoti apie dienotvarkę;
- nurodyti pagrindinius tranzitinius miestus;
- trumpa istorinė, ekonominė, socialinė, kultūrinė pravažiuojamų vietovių apžvalga;
- informuoti apie sustojimo laiką, trukmę, pakelės patogumus.

Atvykus į Lietuvos vietovę, kuri yra kelionės tikslas:

- pristatyti išsamią istorinę, ekonominę, socialinę, kultūrinę tos vietovės ir lankomų objektų apžvalgą, šiandienines realijas;
- pravesti programoje numatytas ekskursijas; (objektų pristatymas ir lankymas);
- informuoti apie bilietų kainas;
- nurodyti tikslų susitikimo laiką ir vietą;

- suteikti praktinę informaciją (kur galima pavalgyti, ką aplankyti papildomai, kur įsigyti suvenyrų, miesto transporto ar telefonų ryšių paslaugos ir t.t.)

LTI modulyje taikomas metodas – projektas “Kelionės organizavimas” yra vienas iš efektyviausių mokymo(si) metodų studentams, siekiantiems sėkmingai ugdyti save kaip visapusę asmenybę bei siekti karjeros.

Pastabos

Taigi, šis metodas – projektas – taikomas LTI modulyje, leidžia efektyviai įgyti tiek naujų profesinių įgūdžių – kelionės organizavimo, tiek ir aukštojo mokslo kvalifikacijų; padeda skleisti šioms studento asmenybės savybėms: aktyvumui, iniciatyvumui, smalsumui, susidomėjimui, verslumui, atvirumui, tolerantiškumui kitai nuomonei, norui mokytis visą gyvenimą, kūrybiškumui; studentai teigiamai vertina naujus modernius dėstytojų metodus ir yra atviri studijų proceso kaitai bei novacijoms.

4.1.9 Projektinis mokymas/is (taikomas atliekant savarankiško praktinio darbo užduotį – parengiant projektą „Aplinkos ir žmogaus sauga „N“ įmonėje“) (parengė Audronė Alijošiūtė, Virginija Piligrimienė).

Tikslas

Ugdomi studento gebėjimai analizuoti žmogaus ir aplinkos sąveikas ir pateikti priemones aplinkos ir žmogaus saugai užtikrinti.

Veiklos aprašymas

Projektinio darbo „Aplinkos ir žmogaus sauga „N“ įmonėje“ tikslas - išanalizuoti žmogaus ir aplinkos sąveikas ir pateikti priemones aplinkos ir žmogaus saugai užtikrinti „N“ įmonėje. Projektas rengiamas komandinio darbo principu. Projektą rengia 3-4 studentai. Studentams siūloma pasirinkti patikimus, išmanančius dalyką partnerius, nes kurti komandą vadovaujantis tokiais aspektais patartina ir dirbant realiame darbo pasaulyje. Studentai pasiskirsto grupėmis savarankiškai, tačiau dėstytojas tvirtina komandos sudėtį ir planuojamos įmonės veiklos pobūdį. Komandos darbą ir atskirų projekto dalių tarpusavio sąsajas koordinuoja išrinktas komandos vadovas, kuris užtikrina, kad visos projekto dalys būtų susietos, kiekvienoje dalyje apskaičiuoti rodikliai atspindėtų projekto finansinėje dalyje. Projekto rengimo metu dalyko dėstytojai tampa partneriais - konsultantais. Taikomos įvairios konsultavimo formos – darbo eigos aptarimai grupėje, atsakymai į konkrečius klausimus e-paštu, individualios dėstytojo ir

studento diskusijos. Komandos nariams siūloma bendrauti ne tik mokymo institucijoje, bet ir virtualioje aplinkoje. Komanda, atlikusi visas atskirų skyrių praktines užduotis, rezultatus susistemina ir projektą pristato viešai (dalyko dėstytojams ir akademinės grupės nariams). Projektas pateikiamas dėstytojams elektronine ir /arba rašytine forma studijų plane numatytais terminais. Pristatymas parengiamas Power Point arba Prezi programa. Komandos nariai pristato projekto veiklas, finansinį planą, atsako į pateiktus klausimus. Projekto pristatymui skiriama 9-10 min., pateikiama 10-12 skaidrių. Po pristatymo pateikiami klausimai, kuriuos užduoda tiek dėstytojai, tiek akademinės grupės nariai. Projektinio darbo įvertinimo įtaka bendrame dalyko kaupiamajame vertinime: 50% Projektas pristatomas ir ginamas egzamino metu.

Pastabos

Atlikus užduotį studentai gebės: nustatyti reikiamas priemones įmonės (organizacijos) aplinkosaugai ir žmogaus saugos užtikrinimui bei apskaičiuoti šių priemonių biudžetą.

4.1.10 Teisminio proceso inscenizacijos metodas (parengė Kristina Lukauskaitė).

Tikslas

Gautų, sukauptų teisės teorinių žinių perteikimas praktiniu būdu, tačiau ne tik paruošiant atitinkamą procesinį dokumentą, kurio parengimui taikytinos materialiosios ir proceso teisės normos, bet ir ugdamas teisinės retorikos gebėjimus.

Veiklos aprašymas

Pasirengimas teisminio proceso inscenizacijai vyksta keletu etapų. Pirma, studijuojantiems yra privaloma išvykstamoji paskaita – teisminio proceso - civilinės, baudžiamosios ar administracinės bylos pirmos instancijos teisme stebėjimas. Šiame, pirminiame etape, studentas subendrina įgytas teorines, praktines žinias. Teismo proceso stebėjimas suteikia galimybę pažvelgti į studijuojamą dalyką, keletu dalykų visumą kitu aspektu, įvertinti įgytų žinių svorį, įgyti naujos patirties, suvokti įgytų teorinių ir praktinių žinių pritaikomumą. Antra, studentai suskirstomi grupelėmis po 8-10 studentų, kurioms dėstytojas pateikia atitinkamos bylos, situacijos scenarijų. Trečia - drabas grupėse. Jis prasideda nuo pasiskirstymo vaidmenimis. Toliau, pasitelkiant įstatymų nuostatas, teismų praktiką,

studijuojant įgytas žinias, rengiami procesiniai dokumentai. Rengiant teismo proceso kalbas bei siekiant įsisavinti teismo posėdžio eigą ir tvarką, studijuojantieji kviečiami stebėti virtualius teismo posėdžius, kuriuos teikia Lietuvos advokatūra bei Nacionalinė teismų administracija. Tai labai naudinga mokymo, mokymosi medžiaga. Ketvirta – teismo proceso inscenizacija ir vertinimai. Studentai vertina savo ir kitų atliktus vaidmenis, išskiria privalumus ir trūkumus, ugdomas gebėjimas taisyklingai formuluoti teisinius klausimus ir pateikti argumentuotus atsakymus.

Pastabos

Teismo proceso inscenizacijos metu, studijuojantysis įgyja galimybę klausyti ir išgirsti save kuriame tai teismo proceso dalyvio – ieškovo, atsakovo, kaltinamojo, nukentėjusiojo, pareiškėjo, liudytojo, eksperto, taip pat advokato, teisėjo, prokuroro vaidmenyje. Teismo proceso inscenizacijos metu, studijuojantysis įgyja galimybę išgirsti kitus, kas leidžia pastarajam pamėginti vertinti kritiškai save ar kitą studijuojantįjį.

Antra, teismo proceso inscenizacijos mokymo, mokymosi metodu siekiama integruotai pateikti ne vieno ir net ne keleto jau studijuotų ir/ar studijuojamų teisės studijų dalykų žinias. Rengiantis teismo proceso inscenizacijai, be civilinės teisės ir civilinio proceso teisės dalykų, baudžiamosios teisės ir baudžiamojo proceso dalykų, administracinės teisės ir administracinių bylų teisenos dalykų, proceso dalyviai (studijuojantieji) kviečiami grįžti prie teisės teorijos dalyko, taipogi, itin svarbios įgytos teisinės psichologijos, juridinės retorikos, juridinės etikos dalykų žinios.

Trečia, teismo proceso inscenizacijos metodas, mano manymu, leidžia integruoti ne tik teisės dalykus, bet ir kitus mokymo, mokymosi metodus. Šiuo, konkrečiau metodo taikymo atveju, greta seka ir yra būtini teismų praktikos analizės, praktinių situacijų sprendimo, darbo grupėse metodai, kurie, be abejo, skatina tarpusavio bendradarbiavimą, vieniems kitų kitokią pažinimą.

Ketvirta, teismo proceso inscenizacijos metodas suteikia galimybę veikti kūrybiškai, galbūt surasti, suvokti tolimesnę teisės studijų kryptį, norimą teisės studijų praktikos atlikimo vietą.

Penkta, priklausomai nuo aprašomo metodo taikymo dažnumo, galima praktinių įgūdžių būsimai profesijai formavimo pradžia.

4.1.11 Šešių mastymo tipų metodas (De Bono metodas – „Šešios kepurės“) (parengė dr. Biruta Švagždienė).

Tikslas

Kaip galima išnaudoti visus mąstymo tipus, sprendžiant problemas?

Veiklos aprašymas

Edvardas De Bono sukūrė metodą, vadinamą „Šešios kepurės“.

De Bono kepurės metodo vertinimas. Mokymo(si) uždavinys. Įvertinti savo motyvaciją išsiugdant kilnaus žmogaus charakterio savybes. Metodiniai patarimai. Supažinti su Edvardo de Bono „šešių mąstymo skrybėlių“ stiliais, duoti laiko pagalvoti ir padiskutuoti apie jų mąstymo stilius. Leisti mokiniams išspręsti užduotis individualiai arba susibūrus į „skrybėlių“ grupes pagal spalvą. Stebėti mokinių darbą, kokius pratimus pasirinks ir kaip juos atliks, tai puikus būdas sužinoti, kokiems mąstymo būdams jie teikia pirmumą. Baigus darbą, pasiūlyti reflektuoti ir parašyti į užduoties lapą, ką sužinojo apie savo stiprybes ir kaip galėtų patobulėti. Pasirinkt dvi savybes – de Bono „kepurės“, kurios yra mokinio savybių simbolinė išraiška.

1. Jį mes ir išbandysime – pasitreniruosime kaip reikia naudoti kepurės, sprendžiant problemą.
2. Išdalinti padalomąją medžiagą „6 kepurės – 6 mąstymo tipai“ ir perskaityti su grupe.
3. Pasakyti: „Dabar mes išbandysime kepurės – kaip skirtingai mes galime galvoti apie problemą“ . 4. „Situacija. Įsivaizduokite, kad jūs dirbate didelėje turizmo organizacijoje pardavimų vadybininku ir Jus ištiko apendicito priepuolis, reikia gultis į ligoninę ir operuotis. Susirgote ir nors problema nėra labai rimta, tačiau tris savaites turėsite negalėsite dirbti. Užsidėkite Juodąją kepurę ir pabandykite galvoti, kokie bus sunkumai, kas bus ne taip leidžiant laiką nedirbant?“ 5. Leisti pagalvoti pusę minutės ir klausti „Na, kas bus sunku ir ne taip?“ (leisti pagalvoti, po to lai išsako garsiai savo nuomonę). 6. Kai atsakymų bus jau pakankamai, pasakyti ir pagirti auditoriją. Paprašykite užsidėti kitą kepurę - Juodąją kepurę, po to- Geltonąją kepurę. Geltonoji kepurė skiriasi nuo Juodosios– tai optimizmo ir vilties mąstymas. Liepkite pagalvoti, kas gerai ir teigiamo, kad nedirbsime tris savaites?“ 7. Leisti pagalvoti 30 sekundžių. Diskutuokite kas teigiamo šioje? 8. Kai išsakys savo mintis, bandykite dar paskatinti, kad pagalvotų, kas dar gali būti teigiamo? 9. Kai atsakymų bus jau pakankamai, pasakyti: užsidėkime Žaliąją kepurę. Žalioji kepurė – tai kūrybiškas mąstymas. Pabandykite dabar galvoti ne taip, kaip visada – pabandykit sugalvoti naujų idėjų. Tai gali būti keistos ir neįprastos idėjos, svarbu, kad jos būtų kūrybiškos (skatinkite kūrybiškumą. (Paaškindite kas yra kūrybiškumas, pateikite pavyzdžių). Taigi, kaip galime galvoti apie buvimą namuose iš kūrybiškos pusės?“ 10. Leisti pagalvoti ir klausti. Nepamiršti kūrybiškumo, nes šiuo atveju tai yra labai svarbu. 11. Kai užduotis atlikta,

pasakyti: „Išmokome kaip galime naudoti skirtingus mąstymo tipus, kada svarstome apie kokią nors problemą. Dabar mes galime pabandyti pritaikyti šį metodą problemai, kur mums reikia sukurti tam tikrą sprendimą. Padiskutuoti, kaip sekėsi atlikti šią užduotį ir kokius klausimus norėtų dar užduoti?

Pastabos

Ekonomikos ir verslumo paskaitose galima numatyti visų Edward de Bono kompetencijos gebėjimų bei įgūdžių lavinimą.

Šešių skrybėlių teorija leidžia suprasti visą situacijos ir sprendimo kompleksiskumą, “pagauti” situacijos esmę, kai kitoje situacijoje to nepastebėtume. Jei naudojame šį metodą, mes spręsimė problemą naudodami maksimaliai įmanomą priartėjimą: sprendimas ir planas suderins ambicingumą, jautrumą visumai, įgyvendinimui, kūrybiškumui ir veiklos efektyviam planavimui.

4.1.12 Literatūros ir teisės aktų paieška jų analizė, praktinė užduotis (parengė Vitalija Skėruvienė).

Tikslas

Išmanyti teisės norminius aktus reglamentuojančius verslo teisinius santykius ir mokėti parengti juridinio asmens steigimo dokumentus;

Veiklos aprašymas

Studentas išklauses paskaitas apie komercinės teisės subjektus ir juridinius asmenis turi išanalizuoti įmonių teisinę formą reglamentuojančius įstatymus (Lietuvos Respublikoje gali veikti šios teisinės formos įmonės: akcinės bendrovės, uždarnosios akcinės bendrovės, valstybės įmonės, savivaldybės įmonės, kooperatinės bendrovės (kooperatyvai), žemės ūkio bendrovės, tikrosios ūkinės bendrijos, komanditinės ūkinės bendrijos, individualios įmonės, mažosios bendrijos, Europos ekonominių interesų grupės, Europos bendrovės, Europos kooperatinės bendrovės), pavyzdinius steigimo dokumentus. Vadovaudamasis nurodytais dokumentais ir pildymo rekomendacijomis studentas turi parengti juridinio steigimo dokumentus: steigimo sutartį ir įstatus (UAB ar kitos teisinės formos juridinio asmens). Visus įmonių teisinę formą reglamentuojančius įstatymus ir pavyzdinius steigimo dokumentus galima rasti Ūkio ministerijos internetiniame puslapyje: <http://ukmin.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/verslo-aplinka/imoniui-teise>.

Pastabos

Atlikę šią užduotį, studentai:

- žinos įmonių teisinę formą reglamentuojančius įstatymus, gebės naudotis teisiniais norminiais dokumentais ir mokės juos taikyti.
- mokės, esant reikalui, parengti bet kokio juridinio asmens steigimo dokumentus ir žinos kokius dokumentus reikia pateikti juridinių asmenų registru.

4.1.13 Integruotas projektinis darbas Verslo projekto parengimas ir analizė (parengė Irena Klimavičienė, Virginija Piligrimienė).

Tikslas

Padėti studentams parengti verslo projektą ir išanalizuoti projekto finansinį naudingumą įmonei.

Veiklos aprašymas

Integruotame projektiniame darbe apjungiami du studijų dalykai - Verslo organizavimas ir Įmonės veiklos analizė. Studentai gali kūrybingai pritaikyti ne tik šių, bet ir kitų studijų dalykų teorines žinias, lavinti praktinius profesinius gebėjimus ir atlikti tyrimus. Projektinis darbas lavina loginį bei originalų mąstymą, skatina studentus ieškoti projektui tinkamos informacijos įvairiuose šaltiniuose ir apibendrinti bei susisteminti duomenis, skaičiavimais pagrįsti įmonei naudingiausias finansinius sprendimus ir tinkamai įforminti darbą.

Rengdami ir analizuodami verslo projektą studentai dirba komandoje (3-4 studentai), taip ugdomi besimokančiojo socialiniai gebėjimai – bendradarbiavimas, tolerancija, bendravimas su specialistais, ieškant atsakymų į profesinės veiklos klausimus. Studentų komanda viešai pristato verslo projektą, naudoja šiuolaikines vaizdo priemones, aiškiai ir nuosekliai reiškia mintis, mokosi kritiškai priimti dėstytojų ir kolegų-studentų pastabas.

Mokymo/si metodai: projektinis darbas, darbas komandoje, dėstytojų ir studentų bendradarbiavimas, tradicinės ir virtualios konsultacijos, problemų analizė ir jų sprendimas, viešas pristatymas ir diskusijos, šiuolaikinių kompiuterinių technologijų taikymas (Internet Explorer, Microsoft Word, Microsoft Excel, Microsoft PowerPoint, Prezi presentation, Movie Maker ir kt.). Mokymo ir mokymosi metodų derinimas leidžia pasiekti rezultatus per trumpesnę laiką, padeda įgyvendinti ECTS nuostatas ir tobulinti studijų kokybę.

Nauda studentui. Vietoje dviejų darbų studentai rengia vieną projektą; racionaliai naudojamas asmeninis ir grupės darbo laikas; skirtingų metodų derinimas padeda parengti kokybišką

integruotą projektą; studentai įgyja vertingos patirties, kurią galės pritaikyti rengdami profesinio bakalauro baigiamąjį darbą.

Pastabos

Rezultatai: rinkos ir verslo aplinkos analizė, verslo idėjos pagrindimas, verslo projekto parengimas, finansinis įvertinimas, profesionalus viešas pristatymas, informacijos šaltinių ir IT taikymas.

4.1.14 Vartotojų elgsenos vertinimas: vartotojų pojūčių sistemos ryšys su reklama. Ši tema yra viena iš 10 dalyko „Vartotojų elgsena“ praktinių seminarų temų (parengė doc. dr. Laima Jesevičiūtė-Ufartienė).

Tikslas

Praktiškai perprasti kaip mąsto vartotojas, kaip veikia jo penkių pojūčių sistema (rega, klausa, kvapas, skonis, lytėjimas) atliepiančią organizacijų kuriamas ir rodomas reklamas.

Veiklos aprašymas

Siekiant kūrybiškumo ir gebėjimo dirbti komandoje, studentai užduotį atlieka 3-6 asmenų grupėse. Grupės studentai gali susikurti patys. Tokiu būdu prisiimdami atsakomybę studentai į komandą pasirenka sau patikimus žmones, siekdami geriausio rezultato.

Studentai savarankiškai turi pasirinkti jų aplinkoje esančią jiems patinkančią, įdomią ar atvirksčią, pvz., erzinančią, reklamą (video, plakatas, lankstinukas, stendas ar pan.). Analizė turi būti atliekama nuosekliai, vadovaujantis tokia logika:

- 1) Studentų grupė turi įvertinti, kaip jie patys kaip vartotojai reaguoja į pasirinktą reklamą. Išsamiai apibūdinti kylančius pojūčius, pabandyti paaiškinti, pagrįsti juos.
- 2) Kitas studentų grupės veiksmas yra reklamoje išskirti ir remiantis kitų autorių įvairiais šaltiniais paaiškinti: kokios spalvos, garsai, kvapai, skonis (jei tokie yra), paviršiai yra naudojami ir ką jie reiškia (surastuose autorių šaltiniuose).
- 3) Studentų grupė, išsiaiškinusi atskirų reklamos detalių reikšmę (remdamasi kitų autorių atliktais tyrimais, šaltiniais), turi įvertinti, kaip šios detalės dera, yra susijusios su reklamos idėja, turiniu ir siekiamu rezultatu vartotojų atžvilgiu.
- 4) Paskutinė užduotis yra kūrybinė. Studentų grupė privalo sugalvoti, ką galima būtų keisti reklamoje, siekiant geriau ar kaip kitaip pasiekti norimą tikslinę vartotojų grupės elgseną.

Užduoties sprendimo rezultatas aprašomas 1-2 psl. MS Word, kuris pateikiamas dėstytojui seminaro metu. Darbe turi būti pateikiamas reklamos paveikslas. Video reklamos atveju – sustabdytas pagrindinis kadras-paveikslas.

Seminaro metu užduoties sprendimas pristatomas naudojant vaizdinę medžiagą (pasirinktinai: plakatai, skaidrės, video ir pan.). Po pristatymo skatinama atvira diskusija, kurios metu kiekvienas diskusijos dalyvis už savo klausimus, pastebėjimus, įžvalgas ir pan. renka balus (vienas klausimas lygus vienam balui).

Studentų užduoties atlikimas vertinamas pagal 6 kriterijus:

1. Punktualumą – užduotis atsiskaitymas sutartu laiku vertinamas 10 balų. Atsiskaitant vėliau šis kriterijus lygus 0. Tokiu būdu siekiama užtikrinti savalaikį užduočių atlikimą.
2. Užduoties įforminimas pagal mokymo įstaigos rašto darbo reikalavimus. Tokiu būdu siekiama vieningo darbo įforminimo ir tvarkos rašto darbe. Vertinama 10 balų sistemoje. Kiekviena sisteminė klaida (neatitikimas reikalavimui) mažina įvertį po vieną balą.
3. Darbo išbaigtumas – vertinamas sąžiningas užduoties turinio išpildymas atpažįstant ir pritaikant teorines nuostatas praktikoje. Vertinama 10 balų sistemoje.
4. Kūrybiškumas – vertinama, kiek įdomiai, kūrybiškai, išskirtinai atlikta užduotis. Vertinama 10 balų sistemoje.
5. Užduoties pristatymo auditorijai kokybė – vertinamas, kalbėjimas, laikysena, vaizdinė medžiaga, diskusija. Vertinama 10 balų sistemoje.
6. Inicijatyva – po užduoties pristatymo individualiai diskusijos metu surinkti balai, kurių skaičius nėra ribojamas, t.y. gali būti 10 ir daugiau balų.

1-5 vertinimo kriterijai yra vertinami kaip bendras studentų grupės rezultatas. Paskutinis kriterijus yra individualus ir priklauso nuo kiekvieno studento individualiai. Iš šių šešių kriterijų, vertinant užduotį, išvedamas aritmetinis vidurkis.

Pastabos

Studentas turi gebėti teorines žinias apie žmogaus pojūčių sistemą ir šios sistemos ryšį su žmogaus kaip vartotojo elgsena pritaikyti organizacijos marketingo sprendimuose.

4.1.15 Video siužetas (parengė dr. Viktorija Piščalkienė).

Tikslas

Užduoties trumpas apibūdinimas: dirbant komandoje (4-6 asmenys) sukurti video siužetą, kuriame atsispindėtų slaugytojų veikla užtikrinant pacientų psichologinius poreikius ir vykdant pacientų mokymą.

Savarankiško darbo užduotis leidžia pasiekti ne mažiau kaip trijų (žemiau išvardytų) profesinių kompetencijų (pateiktų bendrosios praktikos slaugos studijų programoje): Bendrauti ir bendradarbiauti su pacientais bei jų šeimų nariais; Gebėti individualizuoti slaugą visuose slaugos proceso etapuose ir kt.

Veiklos aprašymas

Dirbant komandoje (4-6 asmenys) sukurti video siužetą, kuriame atsispindėtų slaugytojų veikla užtikrinant pacientų psichologinius poreikius ir vykdant pacientų mokymą.

Savarankišką darbą atliko 90 bendrosios praktikos slaugos studijų programos II kurso studentų (trys akademinės grupės). Prieš atliekant užduotis studentams buvo paaiškintas užduoties tikslas, atsakyta į organizacinius video siužetų kūrimo klausimus, taip pat studentai buvo instruktuojami kaip dirbti komandoje.

Visi video siužetai atitiko savarankiško darbo užduoties tikslą ir leido pasiekti studijuojamo dalyko studijų rezultatų ir profesinių kompetencijų, numatytų studijų programoje (iš viso buvo sukurta 17 video filmų).

Studentai kurdami video siužetus naudojo įvairius informacijos šaltinius. Dažniausiai informacija buvo ieškoma internete (67,5 proc.), taip pat nemažai studentų medžiagos ieškojo knygoje, vadovėliuose (60,8 proc.) bei analizuodami paskaitų medžiagą elektroninėje formoje (54 proc.). Mažiau nei trečdalis studentų situacijų kūrimui panaudojo savo asmeninę patirtį ar artimųjų, giminių pateiktas patirtis. Taip pat studentai, nors ir rečiau, naudojo praktikos metu įgytas patirtis, skaitė mokslinius straipnius ar naudojo dėstytojų pateiktus pavyzdžius.

Viena iš dažniausių problemų, su kuria susidurta kuriant video, buvo tinkamos filmavimui aplinkos neradimas. Su tokio pobūdžio problema susidūrė 1/3 (32,4 proc.) studentų. 23 proc. tyrime dalyvavusių studentų susidūrė su techninėmis problemomis. Filmo kūrimo techninių įgūdžių stoką leidžia giliau suprasti vienas iš tokių pasisakymų: „Iš pradžių nei vienas iš grupės nemokėjo dirbti su „Movie Marker“ programa“. Šiek tiek mažiau studentų nurodė, jog iškilo sunkumų derinant visiems tinkamą laiką (20,2 proc.), susidūrė su apšvietimo ir įgarsinimo trikdžiais (14,8 proc.). Galima manyti, jog dėl patirties stokos atliekant tokio pobūdžio užduotį, studentus ištikdavo nesutramdomo juoko epizodai (13,5 proc.) ar baimė kalbėti prieš kamerą (8,1 proc.). Chirurginės slaugos dalyko dėstytojų taikytas video siužetų kūrimo metodas leido studentams pasiekti ne tik profesinės, bet ir asmeninės naudos.

Praktiškai visi studentai (81 proc.) pagilino senas žinias ar įgijo naujų konkrečių situacijų atvejais.

Daugiau kaip 60 proc. studentų šios užduoties atlikimas leido patobulinti bendravimo ir bendradarbiavimo įgūdžius su pacientais ir jų artimaisiais bei komandinio darbo įgūdžius. Studentai užduoties kūrimo metu išgyveno teigiamas emocijas (20,2 proc.), įgijo ar patobulino oratorinius sugebėjimus (22,9 proc.), įgytas žinias pritaikys jų pačių asmeniniame gyvenime susirgus ar ruošiantis operacijoms (9,4 proc.), įgyjo ar patobulino techninius video filmų kūrimo įgūdžius (8,1 proc.). Nustatyta, jog užduoties atlikimui laiko skyrė 6,3 astronomines valandas, tačiau gan netolygiai, kadangi vienos grupės skyrė 2 ar tris valandas, o vienos grupės studentai net 48 valandas. Studentai pozityviai vertino ne tik savo (8,8 balai), bet ir savo grupės narių indėlį atliekant video kūrimo savarankiško darbo užduotį. Praktiškai visi studentai nurodė (96 proc.), jog jiems dalyvavimas kitų grupių video filmų pristatyme buvo naudingas.

Pastabos

Būsimų slaugytojų rengimo edukacinė aplinka turėtų būti lanksti, orientuota į profesinių kompetencijų pasiekimą. Studentai turi būti skatinami panaudoti visas pažintines galias mokymosi tikslams pasiekti. Video siužetų kūrimas yra paremtas stimuliuojančios veiklos atlikimu, derinant aktyvius, interaktyvius metodus bei konstruktyvius žinių ir įgūdžių kūrimo procesus, kurie remiasi bendradarbiavimu komandoje, savarankiškumu, atsakomybe, kūrybiškumu bei svarbiausia įrodymais grįstos slaugos praktikos diegimu studijų metu.

4.1.16 Elektroninio mokomojo objekto - interaktyvios lentos (eBeam Interact programa) naudojimas matematikos paskaitose (parengė Milda Ilčiukienė).

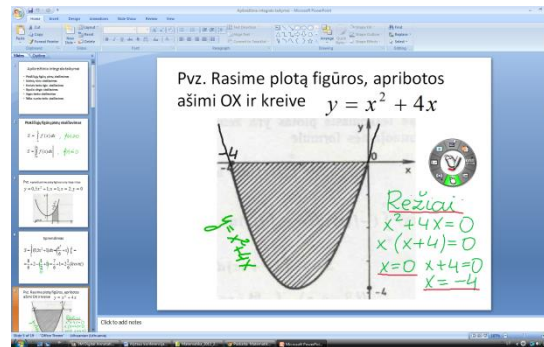
Tikslas

Interaktyvios lentos naudojimo pagindinis tikslas - efektyviai pagerinti matematikos dėstymo kokybę, sudominti studentus, palengvinti dėstytojo darbą.

Veiklos aprašymas

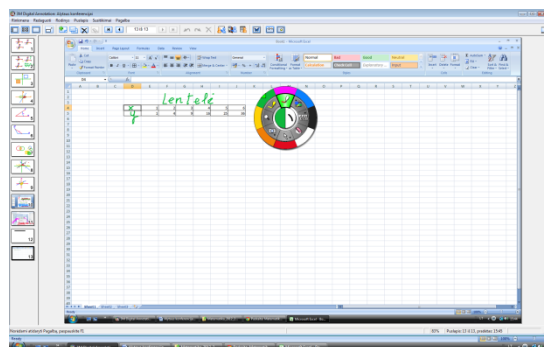
Interaktyvios lentos naudojimas suteikia ypatingai plačias galimybes dėstytojui, taip pat ir studentams. Pateiksiu keletą pavyzdžių apie darbą su interaktyvia lenta. Su eBeam Interact programa galima lengvai plėtoti, organizuoti ir perduoti savo interaktyviųjų susitikimų turinį.

Interaktyvioje lentoje galima valdyti savo Power Point pristatymus, paleisti skaidrių demonstraciją iš projekcijos vietos, pridėti komentarus prie skaidrių ir išsaugoti komentarus originaliose Power Point rinkmenose (1 pav.):

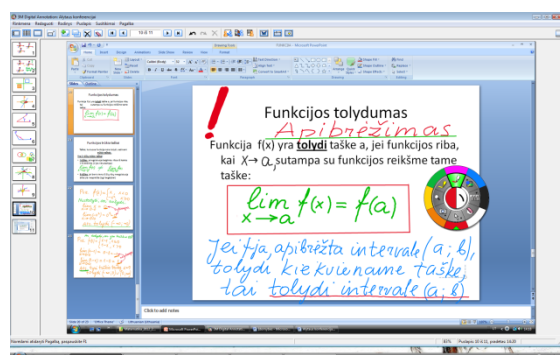
1 pav. Pridėti ir išsaugoti komentarai Power Point rinkmenoje.

Šioje lentoje taip pat galima įkelti Power Point, Excel, Word ir vaizdų rinkmenas kaip foną ir komentuoti fone (2 pav.):

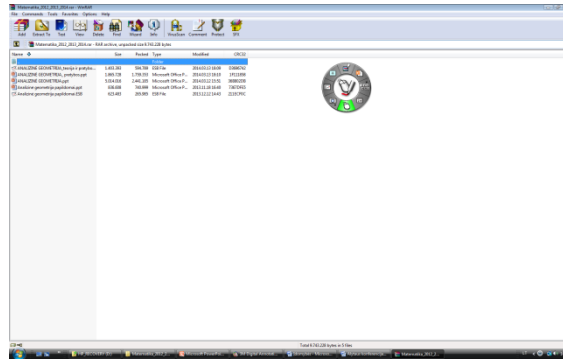
2 pav. Excel pavyzdžio įkėlimas į lentos foną.

Puikiai tinka demonstracijų ruošimui, aiškinimui. Aiškinimo, komentarų pavyzdys (3 pav.):

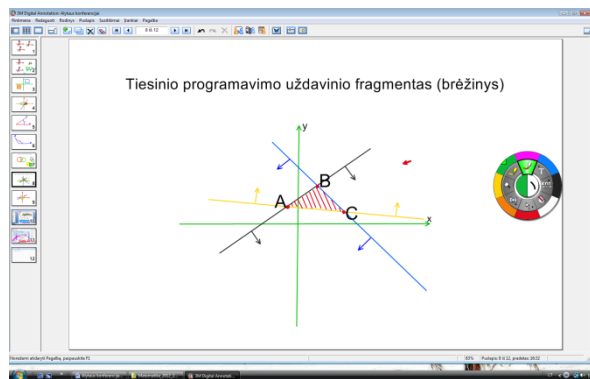
3 pav. Komentarų pavyzdys.

Taip pat galima archyvuoti užbaigtas demonstracijas ir diskusijas (4 pav.):

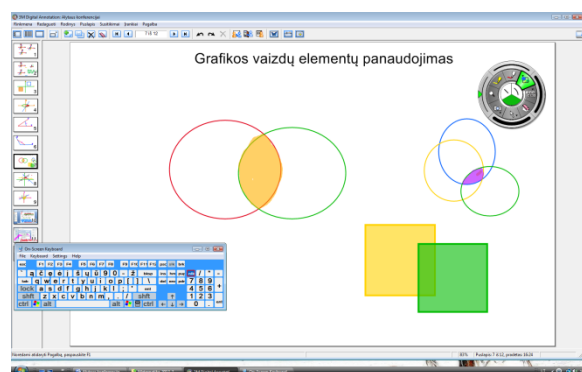
4 pav. Suarchyvuotos Power Point demonstracijos.

Galima skaitmeniniu būdu įrašyti interaktyviosios lentos pastabas į puslapį komentuojant rankiniu būdu su rašiklio įrankiu arba pridėdant tekstą su teksto įrankiu. Pateikiu tokio darbo pavyzdį (5 pav.):

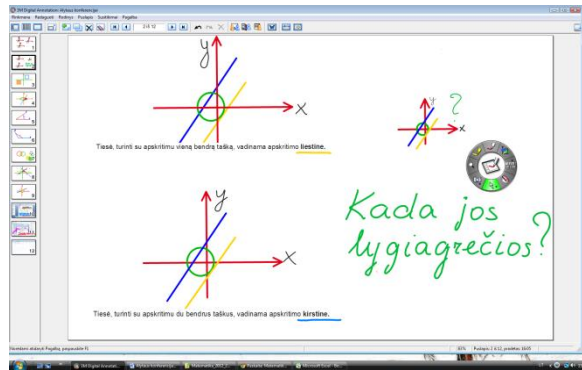
5 pav. Teksto įrankio panaudojimas tiesinio programavimo uždavinyje.

Yra galimybė įkelti momentines ekrano kopijas arba vaizdų rinkmenas, naudojant momentinės ekrano kopijos įrankį arba nuvilkimio išdėstymą, taip pat galima naudoti grafikos elementų vaizdų galeriją (6 pav.):

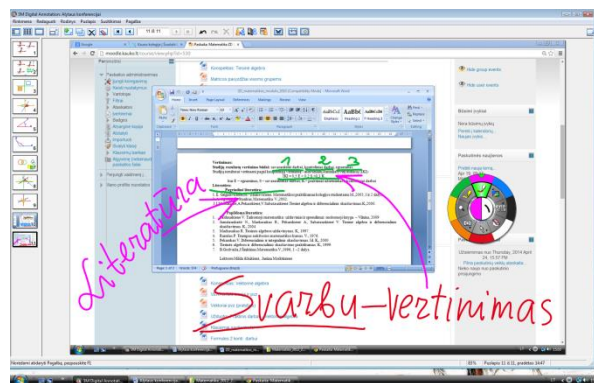
6 pav. Grafikos elementų vaizdų galerijos panaudojimas kartu su teksto įrankiu.

Atitinkamos parinktys leidžia dirbti su komentarais, teksto laukeliais ar vaizdų rinkmenomis kaip su scrapbook elementais, perkelti, apsukti, keisti dydį, grupuoti ir kopijuoti/įklijuoti bet kurį elementą, komentuoti (7 pav.).

7 pav. Vaizdo kopijavimo ir dydžio keitimo pavyzdys.

Lentoje galima atkurti, redaguoti ir komentuoti scrapbook puslapius ir pridėti juos prie elektroninio pašto žinučių, faksų ar tiesiog juos atspausdinti. Komentarai, atsidarius moodle virtualios klasės puslapį (8 pav.):

8 pav. Moodle virtualios klasės komentarai scrapbook puslapyje.

Šios lentos pagalba galima efektyviai panaudoti „minčių šturmo“ metodą, kadangi išsakytas mintis galima išsaugoti, išsiųsti, atspausdinti ir išdalinti paskaitos ar seminaro dalyviams.

Tai tik keletas iš daugelio pavyzdžių, atskleidžiančių interaktyvios lentos privalumus.

Pastabos

Interaktyvios lentos naudojimas padidina besimokančiųjų (studentų) motyvaciją bei pakeičia patį mokymo procesą - suteikia matematikos mokymui patrauklumo, spalvingumo, nenuobodumo, aktyvina studentus.

4.1.17 Integruotas savarankiškas darbas-projektas: Prekių asortimento papildymo naujais prekiniais ženklais galimybių įvertinimas ir asmeninio pardavimo įgūdžių formavimas (parengė Rasa Šabrinskienė, Jūratė Mačinskienė).

Tikslas

Įvertinti rinkoje pasirinktos prekių grupės (pvz: sportinės avalynės, aprangos ir t.t.) prekės ženklus ir išanalizavus konkurencinę situaciją Simulith rinkoje pateikti pasiūlymus Verslo praktinio mokymo firmos (VPMF) asortimentui atnaujinti bei paruošti „Pardavimų scenarijų“ pasiūlytai prekių grupei.

Veiklos aprašymas

Atlikti tikslinį rinkos segmentavimą. Rinkos segmentavimas – rinkos skaidymas į dalis pagal demografinius, geografinius bei psichografinius požymius, bei vartotojų skirstymas pagal vienodą ar panašų reagavimą į rinkodaros veiksmus.

Išanalizuoti konkurencinę situaciją Simulith rinkoje ir Lietuvos elektroninės prekybos rinkoje ir išskirti tiesioginius konkurentus asortimento aspektu pagal pasirinktą prekių grupę bei atsižvelgiant į tikslinį rinkos segmentą(vartotoją). Informacijos apie konkurentus ieškoti Simulith tinklapyje adresu www.sl.viko.lt ir lietuviškose E- parduotuvėse (3-5 e-parduotuves). Surinkti informaciją apie pasirinktos prekių grupės prekės ženklus Lietuvos elektroninės prekybos rinkoje. Pirmajame etape labai svarbu surinkti teisingą ir tikslią informaciją kokie pasirinktos prekių grupės prekių ženklai bus įsigijami, atrinkti prekės ženklus pagal gamintoją, pavadinimą, paskirtį, remiantis gamintojų pateikiama informacija. Detaliau panagrinėti prekių ženklus.

Išskirti nagrinėjamos prekių grupės prekės ženklų kokybę bei savybes, remiantis tipine savybių nomenklatūra, t.y. tikslingai įvertinti prekės vartojamąją vertę lemiančius veiksnius. Atlikti pirkimų kontrolę, kuri seka prekių kokybę, kiekį ir kainas. Pirkimų kontrole siekiama užtikrinti medžiagų tinkamumą, kokybę, patikimus tiekimo šaltinius ir tuo pat metu sumažinti išlaidas. Priimant bet kokį sprendimą turi būti atsižvelgiama į kliento poreikius.

Remiantis atlikta pasirinktos prekių grupės prekės ženklų analize ir konkurencine situacija Simulith ir Lietuvos elektroninės prekybos rinkoje, pateikite pasiūlymus naujo VPMF asortimento formavimui.

- Atsižvelgiant į pasirinktos prekių grupės atliktos analizės rezultatus suformuoti naują VPMF asortimentą.
- Pateikti išsamią naujo siūlomo asortimento analizę (plotis, gylis, siūlomi prekiniai ženklai, kainos).
- Parengti naujo asortimento katalogą. (spausdintiną ir elektroninę versijas)

Paruoškite pasirinktos prekių grupės „Pardavimo scenarijų“. Scenarijus rašomas pagal Priede Nr.1 pateiktą planą - pavyzdį . Šis scenarijus padeda pardavimo vadybininkui susisteminti

informaciją apie siūlomas prekes, formuoja asmeninio pardavimo įgūdžius, bei palengvina bendravimą su pirkėju.

Savarankiško darbo pristatymą paruošti PowerPoint programa. Pristatyme turi būti:

- VPMF tikslinės rinkos segmento (vartotojo) pristatymas.
- Konkurencinės situacijos rinkoje (tiek Simulith, tiek Lietuvos elektroninės prekybos rinkos) pristatymas.
- Analizuojamos prekių grupės pasirinktų prekės ženklų, kuriais siūloma atnaujinti VPMF asortimentą, pristatymas.
- Naujo prekių katalogo pristatymas pritaikant „Pardavimo scenarijų“

Pastabos

Ištyrus situaciją rinkoje, surinkus ir susisteminus reikiamą informaciją bus suformuotas, naujais „prekės ženklais“ papildytas, VPMF asortimentas bei parengtas prekių katalogas. Pasinaudojus paruoštu „Pardavimo scenarijumi“ bus pademonstruoti asmeninio pardavimo įgūdžiai pristatant naują asortimentą vartotojui.

4.1.18 Savarankiškas praktinis darbas: „Savęs arba įmonės pristatymas komunikuojant viešai“ (parengė Vilija Mačiulienė).

Tikslas

Išmokti kurti tinkamą įvaizdį naudojant verbalinius ir neverbalinius viešosios kalbos parametrus, ugdant sąmoningą požiūrį į taisyklingą, raiškia, stilingą specialybės kalbą.

Veiklos aprašymas

Esate pasirinktos grupės lyderis ar įmonės atstovas, kuris dalyvauja projekte, įmonės ar įmonės produkcijos pristatyme. Pasiruoškite viešąją kalbą prisistatyti auditorijai arba pristatyti savo įmonę. Jeigu pristatote save, ruošdamasis atsakykite į tokius menamus klausimus: Kas aš toks? Kokia mano, patirtis? Kodėl aš esu čia? Kokia mano veikos esmė? Kuo aš galiu būti įdomus? Pradėkite savo prisistatymą netradiciškai, o panaudokite tam taiklią istoriją, situaciją, įvykį, pasakos ar anekdoto motyvą, daiktinę metaforą. Jeigu pristatote įmonę ar jos produktą, pasirinkite įmonę iš internete skelbiamų informacinių katalogų, sužinokite iš viešosios komunikacijos kanalų kiek galima daugiau apie įmonę. Įsidėmėkite, kad geras pristatymas – tai įdomi istorija. Įdomi istorija negali būti ilga, todėl kruopščiai atrinkite informaciją, kurią norite pateikti, planuodami laiką ir kalbos kompoziciją. Tada parašykite visą kalbos tekstą,

laikydami testą kompozicijos reikalavimų. Parašę, rečiau vartojamas sąvokas sukirčiuokite, perskaitykite garsiai, įvertinkite kalbos logiką ir kalbos trukmę, išmokite tekstą pasakyti iš atminties. Pristatymo trukmė 3 minutės.

Pristatomas darbas viešai, grupės draugams auditorijoje. Kalbėtojas yra filmuojamas, o po to yra analizuojama filmuota medžiaga ir suteikiamas grįžtamasis ryšys ir vertinimas.

Pastabos

Užduoties darbo metodai:

Informacijos šaltinių analizė, demonstravimas, pristatymas.

4.1.19 Esė (parengė Dalia Štreimikienė).

Tikslas

Poleminis samprotavimas, duota tema arba pagal duotą tekstą ir su juo pateikiamą užduotį.

Veiklos aprašymas

Esė (pranc. *essai* – „bandymas“) – rašinys, straipsnis, kuriame autorius filosofuoja etikos, istorijos, valdymo, socialinio suvokimo temomis, kritiškai žvelgia į dabartį, būdingas subjektyvus vertinimas, laisvas stilius ir kompozicija. Arba esė – tai struktūriškas, nuoseklus, nedidelės apimties, tam tikros stiliškos, argumentuotas rašto darbas.

Esė – (pranc. *essai* – bandymas). Temoje skelbiami tekstai, kuriems būdingas mokslinio, publicistinio ir meninio stiliaus elementų jungimas. Esė – tai aprioriškai nesuprogramuoto, spontaniškai atsiveriančio ir laisvai besišakojančio minties proceso išraiška. Dėl tam tikro ypatingo savitumo šis žanras statomas į lygią gretą su epika, lyrika ir drama. Nors šiam žanrui būdingi kompozicinis ir stilistinis laisvumas bei subjektyvus nagrinėjamo objekto traktavimas visgi patys tekstai turi gana griežtus formos kanonus, esė visų pirma atpažįstamas iš tokių dalių: įžanga (problemos kėlimas, suintrigavimas), temos plėtojimas (problemos skaidymas dalimis, argumentacija, jos parėmimas citatomis, vaizdiniais), išvados (pagrindinis akcentas).

Pastabos

Esė vertinimas yra sudėtingas ir kartais laikoma, kad yra subjektyvu. Studentai dažnai nusivilia dėstytojo komentarais. Esminė klaida daroma dėstytojo, kad dėstytojui nepamini nė vieno dalyko, kad kitąsyk studentas galėtų nepadaryti klaidų. Pavyzdžiui, dažnas komentaras „Esė atlikta gerai. Nuosekli.“ Studentai lieka neaišku, nes tokiais komentarais nenurodoma į

ką reikėtų atkreipti didesnę dėmesį ateityje gautų puikų rezultatą. Studentas visada turi žinoti, kokie yra darbo trūkumai, kaip galima pasitaisyti. Rekomenduojama dėstytojams parašyti išsamų komentarą, nurodant stipriąsias ir silpnąsias puses ir pateikti esė vertinimo lape.

4.1.20 Kaip parengti dalykinės anglų kalbos savarankišką darbą (parengė Rasa Šemiotienė).

Tikslas

Suteikti žinių, kad besimokantieji mokėtų deramai įforminti savarankišką darbą raštu, gebėtų atlikti komandinį ir individualų temos pristatymą (prezentaciją) bei tinkamai parengtą pateiktis pristatymui, o taip pat gebėtų referuoti atliktą darbą pagal nurodytus reikalavimus anglų kalba.

Veiklos aprašymas

Susiskirstyti į darbo grupes po 4 - 5 studentus.

Parengti aplanką – portfolio apie pasirinktą įmonę ar organizaciją anglų kalba pagal nurodytus (...) punktus:

Įmonės pavadinimas.

Veiklos pobūdis, verslo forma.

Įmonės istorija ir vystymasis.

Dislokacija, padaliniai. Techninė bazė

Organizacijos struktūra. Administracijos struktūra.

Darbuotojų skaičius, kvalifikacija, patirtis, skatinimas.

Užsienio partneriai (jei yra). Importas-eksportas.

Metinė apyvarta, pelnas.

Stipriosios ir silpnosios įmonės pusės bei jų tobulinimo galimybės.

Įmonės veiklos perspektyvos.

Parengti komandinį pristatymą žodžiu. Trukmė: 20 – 25 min. (Pristatymo pateiktys- Power Point programa).

Pastabos

Ugdyti studento savarankiškumą ir atsakomybę už atliktą darbą, ugdyti jo profesines kompetencijas, kalbinius įgūdžius, gebėjimą analizuoti, sisteminti, apibendrinti bei formuluoti išvadas, lavinti individualaus bei darbo grupėmis įgūdžius, leidžiančius pritaikyti įgytas studijų metu žinias ir įvertinti studento savarankiško darbo rezultatus.

4.1.21 Tyriminis, analitinis, analize ir prognoze grindžiamas mokymasis, grafinis vaizdavimas (parengė Giedrė Gudeliūnienė).

Tikslas

Nustatyti produkto/paslaugos kainos metodus, pateikti pasiūlymus įmonės kainodaros formavimui.

Veiklos aprašymas

„Parenkite pasirinktoje įmonėje, pasirinktos prekės/gaminio ar paslaugos kainodaros strategiją ir parinkite kainos nustatymo metodus“.

1. Pateikite įmonės charakteristiką, pristatykite jos veiklą: prekes/produktus ar paslaugas, dabartinę marketingo strategiją, pasirinktą kainodaros strategiją, bei dabar taikomus kainos nustatymo metodus.
2. Pasirinkite analizuojamą objektą - prekę/ gaminį ar paslaugą. Jį trumpai aprašykite.
3. Įvertinę įmonės tikslus, kainų politikos tikslus, vidinius bei išorinius kainodaros formavimo veiksnius (taip pat prekės gyvavimo ciklą), parenkite pasirinktos prekės/ produkto ar paslaugos kainodaros strategiją. Pateikite – aprašykite jos rengimo etapus.
4. Išanalizuokite ir pateikite pasirinktos prekės/gaminio/paslaugos kainos sudarymo procesą pagal turimus pirminius duomenis.
5. Atlikite pasirinktos prekės/produkto ar paslaugos gamybos ir negamybinių išlaidų skaičiavimus.
6. Nustatykite pasirinktos prekės/produkto ar paslaugos pastoviųjų ir kintamųjų išlaidų santykį savikainoje. Pavaizduokite grafiškai.
7. Paskaičiuokite pasirinktos prekės/produkto ar paslaugos kainą su antkainiu, įvertinkite PVM.
8. Nustatykite galimą kainų skirtumą skirtingiems prekių pirkėjams.
9. Pateikite galimas kainų nuolaidas ir paskaičiuokite įtaką veiklos rezultatui.
10. Nustatykite ir pateikite galimus kainų didinimo ir mažinimo veiksnius.
11. Parinkite tinkamą kainos metodą įmonei. Pagrįskite pasirinkimą.

Pastabos

Studentai parinks kainodaros strategiją; pateiks kainos sudarymo procesą. Išanalizavę ir įvertinę prekės/produkto išlaidas, kainų didinimo ir mažinimo veiksnius, mokamus mokesčius, galimas kainų nuolaidas, parinks kainos nustatymo metodą ir apskaičiuos prekės/produkto kainą.

4.1.22 Integruotas savarankiškas darbas: Įmonės pristatymas (parengė Irena Jankauskienė, Zita Variakojienė).

Tikslas

Įgyti žinių ir praktinių įgūdžių, siekiant pristatyti pasirinktą įmonę laikantis struktūrinių bei viešosios kalbos reikalavimų užsienio kalba.

Veiklos aprašymas

Informacinės technologijos: Darbo pristatymui parenkitei 5-6 skaidres, laikantis nurodymų: kiekvienos skaidrės viršuje įterpkite pristatomos įmonės logotipą, sukurkite skaidres su pastraipomis, parenkant animacijos efektą, kuris veikia pastraipai pasirodžius skaidrėje, sukurkite skaidres su lentelėmis, sukurkite skaidres su diagramomis.

Užsienio kalba I: Parinkite tekstą apie x įmonę (Internete) Naudokitės aprašu užsienio kalba, išanalizuokite medžiagą ir atrinkite reikalingiausias darbui teksto dalis, pasiskirstykite darbą grupelėse/je, išverskite terminus į lietuvių kalbą, sudarykite reikalingiausių terminų sąrašą – žodyną, patikrinkite, ar terminai tekste vartojami teisingai, parenkite adaptuotą tekstą pateikimui (skaidrės): reikiamai, apipavidalinkite, patikrinkite klaidas, prisekite žodžių sąrašą; parenkite žodinį pristatymą: laikykitės pristatymo, viešosios kalbos reikalavimų, parenkite vaizdines priemones: diagramas, brėžinius, trumpą žodyną. Vertinimas: Informacinės technologijos: informacijos paieška internete – 30%, skaidrių parengimas – 70% Užsienio kalba I: užduoties pateikimo atitikimas pateiktiems reikalavimams – 20%, užsienio kalbos gebėjimų demonstravimas naudojant profesinius terminus – 20%, užsienio kalbos gebėjimų demonstravimas pristatant žodžiu – 20%

Pastabos

Parengęs darbą studentas: savarankiškai internete suras, atsirinks bei susistemins informaciją apie gerai žinomą įmonę; apdoros informaciją taikydamas informacinių technologijų naudojimo įgūdžius; sukurs sudėtingą dokumentą MS Word bei MS Excel programomis;

parengs skaidres darbo pristatymui; pristatys užsienio kalba pasirinktą įmonę vadovaudamasis gero pristatymo taisyklėmis.

4.1.23 Integruota praktinė užduotis (parengė Irena Janauskienė, Aaurika Vaičaitienė).

Tikslas

Įgyti žinių ir praktinių įgūdžių, reikalingų derybų gebėjimams ugdyti, gebėti pateikti ir pristatyti medžiagą užsienio kalba II.

Veiklos aprašymas

Derybų menas: apibrėžkite derybų objektą bei uždavinius, sudominkite klientą pateikdami pasiūlymą, padėkite jam apsispręsti.

Užsienio kalba II: Parinkite tekstą apie vokiečių kultūrą, mentalitetą (galite pasirinkti patys ar parekomenduos dėstytojas), išanalizuokite medžiagą, parinkite reikiamą informaciją praktinei užduočiai atlikti; pasiskirstykite užduotis, išverskite medžiagą į lietuvių kalbą, sudarykite žodyną, pritaikykite tekstą: supaprastinkite jį; parenkite medžiagą raštu: kreipkite dėmesį į sakinio struktūrą, patikrinkite klaidas, sudarykite naujų žodžių sąrašą. (Įsitikinkite ar teisingai pavartoti tekste terminai); parenkite žodinį pristatymą (apie 20 sakinių) kiekvienam studentui. Parenkite PowerPoint pristatymą.

Vertinimas:

Derybų menas:

1. Derybų objekto parinkimas 20%.
2. Tikslų nustatymas, originalumas -20 %
3. Situacijos pristatymas 60%.

Antroji užsienio kalba:

1. Adaptuoto teksto pagal A1/2 lygius pateikimas 20%.
2. Pristatymas žodžiu pagal pateiktus reikalavimus: 20%.
3. Gebėjimas demonstruoti kalbos kompetenciją ir pritaikyti tekstą (raštu) 20%.
4. Gebėjimas demonstruoti kalbos kompetenciją žodžiu 20%.
5. Darbas komandoje 20%.

Pastabos

Atlikę šią užduotį studentai gebės planuoti derybas, pristatyti medžiagą apie jas užsienio kalba II.

4.1.24 Integruota savarankiška užduotis „N“ organizacijos aplinkos analizė (parengė Vida Gembickienė).

Tikslas

Ugdyti kūrybingumą ir gebėjimą analizuoti

Atlikti pasirinktos organizacijos verslo aplinkos analizę

Veiklos aprašymas

1. Įvardinkite pasirinktos organizacijos pavadinimą, veiklos raidos istoriją, paskirtį ir pagrindinius tikslus.
2. Pateikite organizacijos vizijos ir misijos formuluotes.
3. Nurodykite organizacijos tipą ir darbinės veiklos evoliucijos etapą.
4. Įvardinkite organizacijos vidinius išteklius ir apibūdinkite juos.
5. Apibūdinkite organizacijos veiklos produktą, naudojant prekių klasifikavimo sistemą.
6. Apibrėžkite organizacijos tikslinę rinką ir vartotojų segmentą.
7. Įvertinkite organizacijos rinkos parametrus.
8. Įvardinkite pasirinktos organizacijos konkurentus ir apibūdinkite juos.
9. Paaiškinkite, kaip makroaplinkos veiksniai įtakoja analizuojamą organizaciją..

Pastabos

Atlikta pasirinktos organizacijos verslo aplinkos analizė

4.1.25 Sąvokų žemėlapis (arba koncepcijų, minčių žemėlapis) (parengė Biruta Švagždienė).

Tikslas

Minčių (sąvokų arba koncepcijų) žemėlapiai yra spindulinio mąstymo išraiška skirta minčių, idėjų sprendimų išdėstymui aplink centrinę temą. Kokia jų nauda? Minčių žemėlapis leidžia

greitai pateikti daugybę idėjų ir tuo pat metu jungti jas plėtojant mintį po minties, taip pat minčių žemėlapiai naudingi ruošiant kalbas, formuojant minčių eigą ir pan.

Veiklos aprašymas

Taikymo pavyzdys: vadyba. Priemonės. Lapai su esminiais paskaitos žodžiais ar frazėmis, knygos, straipsniai ar kiti vertingi literatūros šaltiniai dėstoma tema. Eiga. Tony Buzan (2012) siūlo naudoti šiuos žemėlapių struktūros pagrindus: 1. pradėkite nuo vidurio ir užrašykite temą. Šakoms naudoti bent 3 spalvas; 2. žemėlapyje naudoti paveikslukus, simbolius, kodus ir skirtingą mastelį; 3. išsirinkti reikšminius žodžius ir užrašyti didžiosiomis arba mažosiomis raidėmis; 4. kiekvienas žodis/paveikslėlis turi būti atskiroje eilutėje; 5. linijos turi būti sujungtos su centriniu piešinuku. Centrinės linijos yra storesnės; susistemos ir aiškios. Jos plonėja tolyn nuo vidurio; 6. linijos ilgis turi būti vienodas žodžio/paveikslėlio ilgiui; 7. minčių žemėlapyje naudokite spalvas kaip savotišką kodą; 8. žemėlapyje sukurti savitą stilių; 9. žemėlapyje parodyti ir pabrėžti asociacijas; 10. stenkitės, kad viskas būtų aišku, naudoti spindulinę hierarchiją, eilės tvarką arba pagrindinius šakų išvardinimus; 11. žemėlapiai yra idealūs įrankiai išreikšti natūralų gebėjimą kurti ir tai panaudoti efektyviam problemų sprendimui. Žinių žemėlapiai gali žymiai palengvinti darbą. Naudoti proto žemėlapius, ruošiantis susirinkimui, naujam projektui. Mokydamiesi naujų dalykų ruošiantis egzaminui, rengiant pranešimus, konspektuojant, planuojant keliones, renginius, t.t. Surašius esminius žodžius ar frazės ant lapo, padaromos tokio lapo kopijos ir paskaitos pradžioje išdalinamos kiekvienam studentui. Studentams pasakoma, kad jų užduotis iki paskaitos pabaigos išsiaiškinti, ką šie žodžiai ar frazės reiškia. Studentai tai gali padaryti keliais būdais: atidžiai klausydami dėstytojo, konsultuodamiesi vieni su kitais bei ieškodami įvairiuose literatūros šaltiniuose. Matomoje vietoje padedama literatūros, kurioje galima surasti reikiamos medžiagos. Paskaitos pabaigoje grįžtama prie lapo su esminiais žodžiais. Atsitiktine tvarka studentai pakviečiami paaiškinti, kaip jie suprato. Kitų studentų paprašoma papildyti paaiškinimus. Kaip parengti minčių žemėlapi? 1. Pasirenkama tema – žemėlapių pagrindas arba centras. 2. Pasirenkami svarbiausi faktai – žemėlapių šakos. 3. Kiekviena šaka turi smulkesnių šakelių, kurios papildo svarbiausius faktus. Lapo viduryje nupiešiamas su apmąstymų tema susijęs piešinys (žodis). Mintis įkūnijančius simbolius ir ženklus išdėlioti aplink centrą, užpildant visą erdvę. Esminiai žodžiai turi būti išryškinti. Viename aukštyje gali būti tik vienas žodis arba simbolis. Linijos turi būti maždaug tokio pat ilgio kaip ir žodžiai. Naudoti skirtingesnius pieštukus ir šriftus. % žemėlapių įtraukti net abstrakčias, miglotas ar net iš pirmo žvilgsnio absurdiškas mintis. Piešinyje turi atsispindėti ne tik faktai, bet ir

kliūtys, sugretinimai su kitais uždaviniais. Šis metodas gali būti pasitelktas atminčiai stiprinti, suvokimo aštrumui lavinti, praverčia mokantis svetimų kalbų. Minčių žemėlapių galimybės: 1. Aiškiai nustatyti temą ir potemes. 2. Akivaizdžiai parodyti kiekvieno elemento vietą. 3. Greitai įvertinti situaciją. 4. Išvengti ilgo aiškinimo, nagrinėjimo, sunkaus mokymosi ir mechaniško įsiminimo. Taikymo pavyzdys: turizmo industrija. Priemonės: Pasirinkto dydžio popieriaus lapai, sąsiuvinio lapai, rašymo, piešimo priemonės, lipni juostelė, spalvoti lipdukai. Taikymo galimybės ir pavyzdžiai: Šis metodas sėkmingai taikytas modulyje „Turizmo paslaugų organizavimas“ temos „Maršrutas“. Studentai, remdamiesi sociokultūriniu kontekstu, sava patirtimi ir taikydami „Minčių žemėlapių“ metodą, nubraižo maršrutą, sukuria jo pavadinimą, pristato jį auditorijai. Studentai parengia papasakojimą apie paslaugos sukūrimo, patrauklumo, realizavimo galimybes. Šį metodą taip pat galima taikyti pristatant renginį (laisvalaikio organizavimo turistinės išvykos metu), kaip vieną iš grupinio darbo užduočių.

Sąvokų žemėlapis („Suvokimo žemėlapis“, „Žinių žemėlapis“ ir kt.) -konstruktyvus mokymosi metodas – schema, kurią naudojant vaizdžiai pateikiamas supratimas apie objektus, įvykius, reiškinius arba tam tikrą jų dalį. Braižymas paskatina gilintis į konkrečią sąvoką, padeda vaizdžiai išdėstyti savo žinojimą, suvokti, kurioje vietoje jis „nutrūksta“, aptikti, kokių žinių dar stokojama. Galima skirti atlikti individualiai, poromis ar grupėse. Pirmuose kursuose galima suteikti studentams didesnę paramą, užrašant pagrindinę sąvoką ir apibrėžiant ją ovalu. Geriausiai tinka aktyviam mokymuisi, taip pat apibendrinant temos medžiagą. Taikymo pavyzdys: vadyba. Priemonės. Pasirinkto dydžio lapai, rašymo priemonės. Eiga: Suskirstykite studentus poromis. Surašyti lentoje pagrindines sąvokas. Paaiškinti, kaip braižomas sąvokų žemėlapis: – sąvoka apibraukiama rėmeliu arba ovalu; – kiekviena sąvoka jungiama rodykle ir vienu, jas siejančiu žodžiu, pvz.: „yra, turi, gali būti“ ir pan.; – nuoseklus sąvokų žemėlapis turi šiuos elementus: sąvokas, teiginius, hierarchinius lygmenis, persikryžiuojančius ryšius ir pavyzdžius.

Pastabos

Kaip vertinti koncepcijų žemėlapi? J. Novak (2003) koncepcijų žemėlapi siūlo vertinti remiantis šiais kriterijais: Teiginiai. Ar prasmingas ryšys tarp sąvokų nurodytas jas sujungiant linija ir jungiamuoju žodžiu (-iais)? Ar ryšys tarp sąvokų validus? Kiekvienam prasmingam, validžiam teiginiui, skiriama po vieną (1) balą. Hierarchija. Ar koncepcijų žemėlapyje sąvokos pavaizduotos hierarchine tvarka? Ar kiekviena žemiau nubraižyta sąvoka yra mažiau bendra ir specifinė nei sąvoka esanti virš jų. Kiekvienam validžiam hierarchijos lygmeniui, skiriami penki (5) balai. Persikryžiuojantys ryšiai. Ar koncepcijų žemėlapyje pavaizduoti

prasminiai ryšiai tarp skirtingų hierarchijos struktūros segmentų? Ar jie validūs ir reikšmingi? Kiekvienam validžiam ir reikšmingam ryšiui skirkite po dešimt (10) balų. Du (2) balus galima skirti tuo atveju, kai persikryžiuojantis ryšys validus, tačiau nesintezuoja panašių koncepcijų ar teiginių rinkinių. Pavyzdžiai. Kiekvienas konkretus įvykis arba objektas, kuris tinkamai iliustruoja sąvoką, gali būti vertinamas vienu (1) balu. Ekspertai nubraižo “koncepcijų žemėlapi – vertinimo matą”, kuris įvertinamas pagal nustatytus balus. Po to balais įvertinamas besimokančiojo nubraižytas koncepcijų žemėlapis. Palyginimui, kaip jis/ji suprato nagrinėjamą temą ar reiškinių, gauti balai dalinami iš “koncepcijų žemėlapio – vertinimo mato” balų skaičiaus ir dauginama iš 100%. Kai kurie besimokantieji, gali nubraižyti geresnį koncepcijų žemėlapi už “vertinimo matą”, gaudami įvertinimą daugiau nei 100%.

LITERATŪRA

Barraket, J. (2005) Teaching Research Method Using a Student-Centred Approach? *Critical Reflections on Practice, Journal of University Teaching & Learning Practice*, vol. 2 (2). Available at: <http://ro.uow.edu.au/jutlp/vol2/iss2/3> [Accessed 26 November 2014].

Blackie, M.A.L., Case, J.M., Jawitzc, J. (2010) Student-centredness: the link between transforming students and transforming ourselves, *Teaching in Higher Education*, vol. 15 (6), pp. 637-646.

Bone, Z. (2014) Using a Learning Contract to Introduce Undergraduates to Research Projects, *Electronic Journal of Business Research Methods*, vol. 12 (2), pp. 115-123.

Çubukçu, Z. (2012) Teachers' evaluation of student-centered learning environments, *Education*, vol. 133 (1), 49-66.

Friedlaender, D., Darling-Hammond L, Snyder, J. (2014) *Student-Centered Schools: Closing the Opportunity Gap*, Stanford, Center for Opportunity Policy in Education.

Guest, R. (2005) Will Flexible Learning Raise Student Achievement? *Education Economics*, vol. 13 (3), pp. 287–297.

Harden, R.M., Laidlaw, J.M. (2013) Be fair to students: four principles that lead to more effective learning, *Medical teacher*, vol. 35, pp. 27–31.

Harkema, S.J.M., Schout, H. (2008) Incorporating Student-Centred Learning in Innovation and Entrepreneurship Education, *European Journal of Education*, vol. 43 (4), pp. 513-526.

Johnson, M. (2004) Personalised learning: New directions for schools? *New economy*, pp. 224-228.

Lemos, A.R., Sandars, J.E., Alves, P., Costal, M.J. (2014) The evaluation of student-centredness of teaching and learning: a new mixed-methods approach, *International Journal of Medical Education*, vol. 5, pp. 157-164.

McClean, M., Gibbs, T. (2010) Twelve tips to designing and implementing a learner-centred curriculum: Prevention is better than cure, *Medical teacher*, vol. 32, pp. 225–230.

Papinczak, T., Peterson, R., Babri, A.S., Ward, K., Kippers, V., Wilkinson, D. (2012) Using student-generated questions for student-centred assessment, *Assessment & Evaluation in Higher Education*, vol. 37 (4), pp. 439–452.

Plush, S. E., Kehrwald, B.A. (2014) Supporting New Academics' Use of Student Centred Strategies in Traditional University Teaching, *Journal of University Teaching & Learning Practice*, vol. 11(1), pp. 1-14.

Prince, M. (2004). *Does Active Learning Work? A Review of the Research*. Available at: http://www4.ncsu.edu/unity/lockers/users/f/felder/public/Papers/Prince_AL.pdf [Accessed 29 November 2014].

Randall, L., Zundel, P. (2012) Students' Perceptions of the Effectiveness of Assessment Feedback as a Learning Tool in an Introductory Problem-solving Course, *The Canadian Journal for the Scholarship of Teaching and Learning*, vol. 3 (1), pp. 1-16.

Silen, C., Uhlin, L. (2008) Self-directed learning - a learning issue for students and faculty! *Teaching in Higher Education*, vol. 13 (4), pp. 461-475.

Student-Centred Learning: Toolkit for students, staff and higher education institutions. (2010), Brussels, The European Students' Union.

Tarhan, L., Acar-Sesen, B. (2013) Problem based learning in acids and bases: learning achievements and students' beliefs, *Journal of Baltic Science Education*, vol. 12 (5), pp. 565-577.

Thomas, J. W. (2000) A review of research on project-based learning. Available at: http://www.newtechnetwork.org.590elmp01.blackmesh.com/sites/default/files/dr/pblresearch_2.pdf [Accessed 15 March 2016].

SHE, Łódź.

Stasiak M. (2007) *Spirituals evolution of man*, WSHE, Łódź.

Student-Centred Learning: Toolkit for students, staff and higher education institutions. (2010), Brussels, The European Students' Union.

Syśło M. (2005) Old educational challenges – New technologies – New educational challenges, [in:]: Mischke Jerzy, *On-line Academy*, WSHE, Łódź.

Tarhan, L., Acar-Sesen, B. (2013) Problem based learning in acids and bases: learning achievements and students' beliefs, *Journal of Baltic Science Education*, vol. 12 (5), pp. 565-577.

Thomas, J. W. (2000) A review of research on project-based learning. Available at: http://www.newtechnetwork.org.590elmp01.blackmesh.com/sites/default/files/dr/pblresearch_2.pdf [Accessed 15 March 2016].

Wawrzak – Chodaczek M. (2002) New Information Technologies and the society, [in:] S. Juszczak, (red.) Media education in the information society, Toruń.